

CD-i

Onafhankelijk tijdschrift
over de wereld van CD-i

LUCKY LUKE

Een arme,
eenzame
cowboy

FILMS • MUZIEK • GAMES • SPECIAL INTEREST • KINDEREN

Dansen!

CD-i is plezier voor 2

Nederlands Elftal Compleet

Een listig balletje

Labyrinth of Crete

De weg kwijt

GHOST IN THE SHELL

Pijlsnel
scherpste
naar het
beeld.

Let's make things better.

HI-FI
TURBO DRIVE
VIDEO
RECORDER

De Philips HiFi Turbo Drive is 's werelds snelste videorecorder. Maar er is nog meer... Studio Picture Control verbetert beelden op uw oudste banden. Direct Record zoekt zelf het kanaal op waar u naar kijkt en begint op te nemen. Alles in "full-stereo" natuurlijk. Uw Philips HiFi Turbo Drive is niet alleen 's werelds snelste videorecorder - wij denken dat ie ook 's werelds beste is. Bel voor meer informatie de Philips Consumentenlijn : 06-8406 (20 cent per minuut).

PHILIPS

**TURBO
DRIVE**
Philipscdi.com

Elton John Love Songs

Al decennia lang bewijst ELTON JOHN met zijn muziek dat hij de titel 'peetvader van de pop' waardig is. Nu zijn 18 van zijn grootste love songs in HiFi stereo verzameld op Video CD.

Dit betekent 86 minuten genieten van de indrukwekkende nummers van de excentrieke, Engelse muzikant.

Met onder andere:

Don't let the sun go down on me

(met George Michael)

Can you feel love tonight

Sacrifice

Your Song

Circle of life

Song for Guy

Candle in the wind

Blue eyes

The one

Nikita

INHOUD

Redactioneel

We gaan onze lezers een lesje leren. Schrik niet, niemand hoeft naar de schoolbanken terug en we gaan ook niet overhoren. Maar op Internet zijn er, veelal ongeschreven, gedragsregels waar je als nieuwe gebruiker nog geen weet van hebt. Deze do's en dont's zoals dat in jargon heet, zijn door Léan Seuren op een rijtje gezet. Zeker nu het toetsenbord voor volgende maand is aangekondigd, zullen de CD-Onliners zich nog meer gaan roeren op het Net. Tijd voor een facultatief lesje Netiquette.

Met ingang van dit nummer hebben we trouwens een nieuwe rubriek, de CD-i-speler van ... Op deze pagina vragen we een bekend of onbekend persoon naar zijn of haar belevenissen met het CD-i-systeem. Deze rubriek komt in de plaats van de column van Boudewijn Büch, die ons al vanaf het eerste nummer, nu alweer meer dan anderhalf jaar geleden, meenam op zijn ontdekkingsreis door de CD-i-wereld. Vanaf deze plaats dank ik Boudewijn Büch voor zijn onbevungen oordeel en aanstekelijke enthousiasme. Ik ben blij dat deze Stones-fan-door-dik-en-dun tussen zijn verre reizen door de tijd heeft kunnen vinden om voor ons blad persoonlijke stukjes te schrijven.

Wie ervoor in de plaats is gekomen? Blader door naar pagina 66. En vergeet onderweg de rest niet. :-)

Sybrand Frietema de Vries

SF

LUCKY LUKE The Video Game

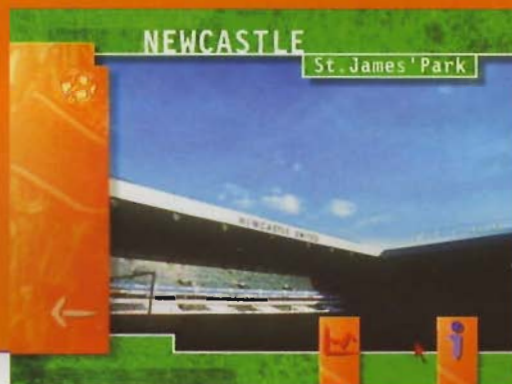
12

LUCKY LUKE

De enige cowboy die sneller schiet dan z'n schaduw vertoont z'n kunsten eindelijk op CD-i. Met het eeuwige sjekkie in z'n mond moet Lucky Luke het opnemen tegen zoveel bandieten dat-ie wel wat hulp van je kan gebruiken. Een knallende combinatie tussen platform- én schietspel.

NEWCASTLE

St. James' Park

15

EK '96

Vanzelfsprekend ondernemen we deze voetbalmaand een tochtje over het kanaal om met de CD-i Nederlands Elftal Compleet het voetbalgebeuren te volgen. Haal de oranje petjes, shawls, pruiken en vlaggen uit de kast en genieten maar.

Het volgende nummer van CD-i Magazine verschijnt 12 juli.

Postbus 3389, 2001 DJ Haarlem, Telefoon redactie: 023-5360160 Telefax: 023-5359627 E-mail: cdi@hub.nl

REDACTIE EN MEDEWERKERS: Sybrand Frietema de Vries (Hoofdredactie), Foeke Collet (Eindredactie), Sieds de Boer, Lucas Bonekamp, Mark Friederichs, Rom Helweg, René Janssen, Lennie Pardoel, Léan Seuren, Klaas Smit, Rob Smit, Rein van Willigen. **VORMGEVING:** Ernst Bernson (Art Director), Carola Hoff, Margo Witte, Joachim Mahn, Jan Willem Bijl. **FOTOGRAFIE:** Hans van Dormolen. **REDACTIESECRETARIAAT:** Wilma Boekel. **TRAFFIC:** Saskia van Holk. **MARKETING:** Babette Molenaar. **BOEKHOUDING:** Esther Boekel, Dennis Tol. **UITGEVER:** Wouter Hendrikse. **DIRECTIE:** A.W. Elfers, J.C. Nusselder. **ABONNEMENTEN:** CD-i Magazine, Postbus 22855, 1100 DJ Amsterdam Zuid-Oost, Telefoon: 06-8212252 (20 cent per minuut). CD-i Magazine komt 11 maal per jaar uit. Een jaarabonnement kan op elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd, tenzij u het abonnement schriftelijk opzegt, uiterlijk twee maanden voor de vervaldatum. **ADVERTENTIES:** Retra PubliciteitsService, Sander Retra, Marlou den Drijver, Postbus 333, 2040 AH Zandvoort, Telefoon: 023-5718480, Telefax: 023-5716002. Advertenties kunnen zonder opgaaf van redenen geweigerd worden. **PREPRESS EN DRUK:** Nederlands Drukkerij Bedrijf, Zoeterwoude. **DISTRIBUTIE NEDERLAND:** BetaPress, Gilze. **DISTRIBUTIE BELGIË:** ImaPress.

CD-i Magazine is een uitgave van het Haarlems Uitgeef Bedrijf B.V. Zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever mag niets uit deze uitgave op enigerlei wijze worden overgenomen.

28

LABYRINTH OF CRETE

Om even rust op de redactie te hebben, dropten we onze software-redacteur in het enorme Labyrint van Kreta en zonder handleiding of helpfunctie dwaalde hij dagenlang puzzelend door het doolhof. De goden waren hem echter verbazend gunstig gezind en hij zit weer gewoon achter z'n bureau (zucht).

34

MANGA

Manga en Anime hebben het Westen veroverd. Wij lieten onze Hollandse Manga-trots Brechje van der Tol aan het woord over het Japanse fenomeen en bespreken natuurlijk de nu al klas-sieke film Ghost in the Shell.

44

U2 LIVE IN SYDNEY

Al bijna twee decennia draait U2 mee in de top van de muziekwereld. De live-registratie van het ZOO TV-concert in Sydney maakt duidelijk dat de Ierse popgroep met z'n tijd meegaat en verandering niet schuwt. Een multimedia-spektakel van Down Under.

48

DANSEN!

Dansen is weer helemaal in en wij besloten onze lichtvoetige muzikeredacteur te verrassen met een proeflesje voor een echte dans CD-i. Zijn conclusie was duidelijk: 10 kilo eraf en de voetjes van de vloer met de Samba, de Salsa, de Rock 'n Roll en de Boogie Woogie.

BRIEVEN
pagina 6

NIEUWS
pagina 8

LUCKY LUKE
pagina 12

EK '96
pagina 15

INTERNET
pagina 18

SALZBURGER LAND
pagina 22

WINING & DINING
pagina 24

VINCENT VAN GOGH
pagina 27

LABYRINTH OF CRETE
pagina 28

TIPS & TRUCS
pagina 30

MANGA
pagina 34

KINDERSPEL
pagina 39

MUZIEK
pagina 43

DANSEN!
pagina 48

FILMS
pagina 50

INTERNET
pagina 60

PROFESSIEONEEL
pagina 62

DE CD-I-SPELER VAN...
pagina 66

brieven

cdi@hub.nl weet meer

Dat Internet op CD-i aanslaat, is intussen meer dan duidelijk en zowel de elektronische als de gewone postbus zitten boordevol met 'Internet-brieven'. Daarom staat Brieven deze maand in het teken van de elektronische snelweg op CD-i. Blijf mailen en schrijven!

Toetsenbord en disc 2

Weten jullie of er een printer komt? Wanneer komt disc 2 van CD-Online? Toetsenbord? Welke software zal nog meer verschijnen met online-functie?

Groeten, Niels van Eijkelenburg

We krijgen nog steeds erg veel vragen over wanneer het toetsenbord verschijnt en gelukkig hebben we voor iedereen een goed nieuws. Als alles goed is, ligt het toetsenbord namelijk vanaf begin juli in de winkel! Een printer zal er denken wij niet komen.

We weten wel dat disc 2 over niet al te lange tijd zal verschijnen, maar wanneer precies is nog niet bekend. Vanzelfsprekend houden we je hiervan op de hoogte! En met de EK-disc (zie ook elders in dit nummer) heb je de mogelijkheid uitslagen via het Net in je CD-i-speler te laden.

CD-i nieuwsgroep

Geweldig blad. Ik ben sinds 1 mei 1996 trotse eigenaar van het Internet-pakket voor mijn CD-i. Wat mij is overgefallen,

is dat sommige andere Internet-gebruikers wat negatief doen over ons CD-i'ers. Jammer. Alsof wij minder zijn omdat de CD-i makkelijker in gebruik is.

Het valt ook niet mee om de juiste nieuwsgroep te vinden die je interesseert. Het zou ook wel leuk zijn als er een CD-i nieuwsgroep zou komen (of is die er al?), zodat ik met lotgenoten zou kunnen praten over de CD-i, games, ervaringen, enz.

Groetjes, Marion Kuijper

Tja, van oudsher is Internet een netwerk van computers. Computerfreaks kijken dan ook een beetje vreemd op dat de CD-i-speler en de TV ook plotseling 'meedoen'. Ik ben ervan overtuigd dat ze er na een tijdje wel aan gewend raken ;-)

Om naar je volgende vraag te gaan: nee, een Nederlandse CD-i nieuwsgroep is er niet. Misschien zou je dat zelfs eens als suggestie naar CD-Online kunnen sturen? Een Engelstalige nieuwsgroep (rec.games.video.cd-i) is er wel. Daar zijn met name de ontwikkelaars van CD-i-software in actief.

WWW-pagina

Hebben jullie al een WWW-pagina? En zo ja, wat is de URL?

BVD, johnlugt@cd-online.nl

Die hebben we al sinds een jaar. Het adres van de uitgeverij is <http://www.hub.nl/>. Op die pagina kun je verder klikken naar de pagina's van CD-i Magazine.

De lezers van CD-i Magazine tonen zich een (inter)actief volkje en stellen ons steeds meer vragen over CD-Online. Léan Seuren beantwoordt hier een selectie uit de binnengekomen e-mailtjes. Blijf e-mailen naar cdi@hub.nl, dan maken wij hier een nieuwe rubriek van!

Enkele vragen

Ik overweeg de aanschaf van CD-i Internet en heb enkele vragen:

1. Is het mogelijk om een snellere modem (bijv. 28k8) op de CD-i-speler aan te sluiten?

2. Is het in de toekomst mogelijk geluid- en filmdemo's te laten zien/horen?

Bij voorbaat dank.

1. Nee, je kunt alleen het 14k4-modem uit het pakket op de CD-i-speler aansluiten.

2. Geluid- en filmdemo's zijn nu ook al te zien. Maar ik neem aan dat je de .au-, .wav-, .avi en andere digitale formaten bedoelt, want daarover hebben we veel vragen gehad. Nee, dat kan op dit moment niet. Alleen digitale bestanden in het .rtf-formaat kunnen afgespeeld worden. We hebben ook geen informatie of dat in de nabije toekomst mogelijk zal zijn.

Te duur

In het artikel 'Intertainment, voor je plezier Internetten' (CD-i Magazine nummer 3) schrijven jullie onder andere: "wij zijn inmiddels verslaafd aan Internet" en dat u veelvuldig gebruikmaakt van diensten als e-mail. Wat u er ook bij moet zetten is dat deze verslaving waarschijnlijk door uw baas betaald wordt. Als jullie zelf de telefoonrekening en de abonnementskosten zouden moeten betalen, zouden jullie wellicht nog wel met Internet werken, maar de

verslaving zou zeker niet toeslaan. Persoonlijk vind ik de kosten voor het rondzwerven op Internet nog veel te hoog en ben ik van mening dat Internet momenteel nog onbetaalbaar is voor de gemiddelde particuliere gebruiker.

M. Nagtegaal

Vanzelfsprekend zitten aan alle leuke dingen een prijskaartje en voor sommige mensen zal dat best eens te hoog kunnen zijn. Aan de andere kant zijn er zoveel positieve reacties op Internet en surfen er wereldwijd zoveel mensen over het Net, dat je stelling 'Internet is momenteel nog onbetaalbaar voor de particulier' al lijkt te zijn ontkracht.

E-mail

Sinds een week heb ik het Internetpakket van Philips. Nu gebeurt het wel eens dat mijn modem na het inloggen na twee minuten de verbinding verbreekt. Komt dit door de drukte op het Net op dat moment? Of hebben jullie nog een andere verklaring?

Groeten, CD-i vriend uit Delft

Over het verbreken van de verbinding hebben we ook veel vragen gehad. Als de verbinding te lang open staat, dan wordt dat gemeld bij de computer van CD-Online. Zo'n melding wordt ook wel eens een time out genoemd. De verbinding wordt dan automatisch verbroken. Je kunt die time out zelf instellen in de settings.

De redactie ontvangt veel lezersbrieven met vragen, opmerkingen, complimenten en, af en toe, gezonde kritiek. Daar zijn wij blij mee. Door die hoeveelheid is het helaas niet mogelijk alle brieven te publiceren. Onze gamesredactie geeft, aan de hand van lezersbrieven, in de rubriek Tips & Trucs antwoorden op veelgestelde vragen. Vragen of opmerkingen over de abonnementen kunnen gesteld worden aan de abonnementenregistratie; adres en telefoonnummer zijn voorin het blad te vinden.

De redactie behoudt zich het recht voor brieven te selecteren en te redigeren. Blijf schrijven!

NIEUWS

Toetsenbord voor Internet-pakket

Hij komt eraan! Na navraag is bevestigd dat het toetsenbord voor het Philips CD-i Internet-pakket op 1 juli in de winkel zal liggen! De sjieke naam luidt Key Controller en vele CD Online-mailers zullen 'm met een zucht van verlichting in de armen sluiten. Met twee vingers een beetje ramelen of met tien vingers de 300 aanslagen per minuut halen kan vanaf volgende maand op een echt CD-i Internet-toetsenbord! De Key Controller is aan te sluiten op alle typen CD-i-spelers en gaat f 149,- kosten.

Champions League

Bij de één is de teleurstelling misschien al weer een beetje gezakt, terwijl bij de ander de herinnering aan de finale van de Champions League nog steeds pijn doet. Ikzelf behoor tot de laatste groep, maar we hadden beloofd om compleet te zijn, dus hier volgt de officiële uitslag van de op 22 mei gespeelde finale van de UEFA Champions League, seizoen 1995/96: Juventus - Ajax: 1 - 1 na verlenging, Juventus wint na strafschoppen (4 - 2). Iedereen had het Sonny Silooy gegund om de tweede speler in de geschiedenis van het voetbal te worden die alle drie de bekeringen heeft gewonnen, maar het is helaas niet anders. Het is tijd de voetbalblik vooruit te richten en ons en masse op te stellen achter het Nederlands Elftal op het Europees Kampioenschap '96 in Engeland. Veel kijkplezier!

Nederlands Elftal Compleet

De redactie van CD-i Magazine wist de hand te leggen op bovenstaande foto van het Nederlands Elftal, dat deze maand de Hollandse driekleur en de Oranje wimpel verde-

digt op het EK '96. Die willen we jullie natuurlijk niet onthouden. Om 'scherp' te worden moesten de jongens van Guus kennelijk de CD-i Nederlands Elftal Compleet goed bekijken en dan natuurlijk vooral de beelden van de finale van het EK '88, want dat willen we graag nog eens zien gebeuren. Op de foto maken 'de jongens' nog even 'hands' met de CD-i en een CD-i-speler, maar als dit blad in de winkel ligt doen ze het allemaal met de voeten en het hoofd op de groene Engelse velden.

Kleurplaat CD-i Magazine!

We hadden op de redactie deze maand de lente in onze kop en besloten unaniem dat er door de lezers van CD-i Magazine maar eens vrolijk gekleurd moest worden. Vormgever Joachim ging dan ook creatief aan de slag en kwam terug met een unieke CD-i-kleurplaat vol spelletjeshelden op CD-i. Je vindt de kleurplaat op de insteekkaart in dit CD-i Magazine. De opdracht is duidelijk: verruil de afstandsbediening voor een keertje voor een set stiften of kleurpotloden en maak er wat moois van! Stuur 'm op en vergeet niet je naam, adres en leeftijd (!) in te vullen. Uit de inzendingen kiezen wij de 25 mooiste, gekste, kleurigste, vreemdste of origineelste exemplaren en de makers kunnen een origineel verrassingspakket tegemoet zien. Dus niet zeuren, meteen gaan kleuren!

Lezerskringonderzoek CD-i Magazine

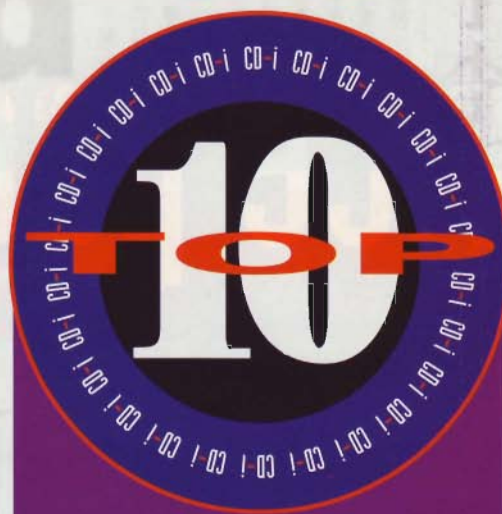
De afgelopen maanden is het Haarlems Uitgeef Bedrijf, de uitgeverij van CD-i magazine, een onderzoek begonnen onder de lezers van dit blad. Omdat de uitgeverij en redac-

tie van CD-i Magazine nou eenmaal willen weten wat de mening van de lezers is. Zo kunnen we nog beter inspelen op de informatiebehoefte van onze lezers, jullie dus! Het zou natuurlijk overdreven zijn om iedere lezer te vermoeien met een enquête, daarom hebben we een aselechte groep uitgekozen om een aantal vragen aan te stellen. Inmiddels krijgt onze marketing-afdeling grote postzakken vol ingevulde enquêtes binnen. Natuurlijk komen we nog terug op de uitslag van dit lezerskringonderzoek, maar op deze manier willen wij deze trouwe lezers alvast hartelijk bedanken voor de medewerking!

Ghost in the Shell

Eind vorig jaar ging de langverwachte Anime-film Ghost in the Shell gelijktijdig in première in Japan, Engeland en Amerika. De bioscopen van Nederland en België zijn deze maand aan de beurt om de - volgens de verwachtingen - beste Anime-film sinds Akira te vertonen. Uniek is dat Ghost in the Shell op hetzelfde moment bij PolyGram Video zal verschijnen op Video CD. Het is voor het eerst dat een film simultaan wordt gereleased in de bioscoop en op Video CD. Bij het maken van Ghost in the Shell (budget: 6,5 miljoen!) is gebruik gemaakt van geavanceerde computeranimaties, een techniek die nu al grensverleggend voor het Anime-genre wordt genoemd. In dit nummer van CD-i Magazine besteden we ruimschoots aandacht aan Ghost in the Shell, met een uitgebreide bespreking van de film en een interview met de Nederlandse Manga-tekenares Brechje van der Tol.

Dutch Interactive Charts

• 30 mei •

- 1 Zelda's Adventure
- 2 Mad Dog McCree 2
- 3 Interactieve Encyclopedie
- 4 World Cup Golf
- 5 Marco Polo
- 6 Lost Eden
- 7 Family Games 2
- 8 Around Atlanta
- 9 Pac Panic
- 10 Flashback

©Muziek en Beeld Media

Deze CD-i Top 10 is gebaseerd op de Dutch Interactive Charts die tweewekelijks in het vaktijdschrift *Muziek & Beeld* worden gepubliceerd. Dit is een nieuwe Top 10 die op basis van een groot aantal (meer dan tweehonderd) verkooppunten (boekhandels, platenzaken, videotheken, multimediamwinkels en computerzaken) tot stand komt.

DUTCH INTERACTIVE CHARTS

Service pagina

Een nieuwe rubriek met oude nummers

De redactie

De redactie van CD-i Magazine is benieuwd te vernemen wat onze lezers vinden van het blad. Als je vragen of opmerkingen hebt, kun je contact opnemen met de redactie. Doe dit bij voorkeur schriftelijk. Stuur een kaartje of brief naar:

Haarlems Uitgeef Bedrijf
t.a.v. Redactie CD-i Magazine
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem

Brieven aan de games-redactie met vragen of tips over bepaalde spellen kunnen eveneens naar het bovenstaande adres gestuurd worden met de vermelding 'Tips & Trucs'.

Als je de mogelijkheid hebt om elektronische post te versturen, dan kan je een e-mailtje sturen naar cdi@hub.nl

Abonnement

CD-i Magazine komt 11 keer per jaar uit. Een jaarabonnement kan elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd, tenzij je het abonnement opzegt, uiterlijk twee maanden voor vervaldatum. Een jaarabonnement op CD-i Magazine kost f 69,95 (Bfr. 1399). Losse nummers kosten f 9,95. Elke nieuwe abonnee krijgt een welkomstgeschenk.

Abonnementen administratie

CD-i Magazine
Postbus 22855
1100 DJ Amsterdam Zuid-Oost
Telefoon 06-8212252 (20 cent per minuut)

Nabestellen

CD-i Magazine bestaat nu ruim anderhalf jaar. Heb je in de tussentijd een nummer gemist of wil je je verzameling CD-i Magazines compleet maken? Je kunt oude nummers nabestellen.

Op dit moment zijn alle oude CD-i Magazines nog voorradig. De prijs is f 8,95 per stuk. Een complete jaargang (11 nummers) kost f 59,95. De porto- en verzendkosten zijn f 5,- per exemplaar. Voor drie of meer exemplaren zijn de kosten f 12,50 per zending. Een briefje met volledig ingevulde girobetaalkaart of eurocheque kun je sturen naar:

Haarlems Uitgeef Bedrijf
o.v.v. Nabestellingen CD-i Magazine
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem

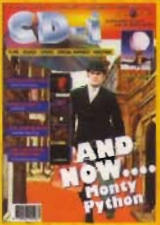
36-05

34-1

34-2

34-3

35-1

35-2

35-3

35-4

35-6

35-9

35-11

36-01

36-03

35-5

35-7/8

35-10

35-12

36-02

36-04

(ingezonden mededeling)

Gold Club Pagina

Toetsenbord voor **CD-i** **Internet-pakket!**

Goed nieuws voor alle bezitters van het CD-i Internet-pakket! Vanaf 1 juli ligt het toetsenbord voor het Philips Internet-pakket in de winkel. Deze zogenaamde Key Controller is aan te sluiten op elk type CD-i-speler.

De Key Controller maakt het u zeer eenvoudig om snel e-mail berichten in te tikken. Bovendien is het toetsenbord ook nog compatible met de Philips Media Interactieve Encyclopedie, zodat bij de zoekfunctie op deze CD-i de woorden vlot kunnen worden ingetypt. De Key Controller gaat f 149,- kosten en is vanaf 1 juli verkrijgbaar bij uw CD-i-leverancier.

Korting op Around Atlanta

Dat deze zomer in het Amerikaanse Atlanta de Olympische Spelen van start gaan, is intussen vast wel bij u bekend. Om alvast goed in de sfeer te komen, krijgen Gold Club leden tot 30 juni f 20,- korting op de normale winkelprijs van de CD-i Around Atlanta! U betaalt dus geen f 69,95 maar slechts f 49,95. De kortingsbon vindt u elders in dit blad.

Edwin Moses

De CD-i Around Atlanta staat boordevol informatie over de stad waar de Spelen worden gehouden. Atlanta zal deze zomer dan ook worden overspoeld door zo'n 2 miljoen bezoekers, 15.000 journalisten, 17.500 sporters en dan zullen nog eens 2 miljard mensen het sportspektakel via de televisie volgen. Reden genoeg om deze stad in het echt of via de CD-i met een bezoekje te vereren. Als u voor de CD-i kiest, is hordeloper Edwin Moses uw persoonlijke reisleider.

De Olympische stad

De CD-i bevat bijna 50 full motion videofragmenten van de belangrijkste plaatsen en personen in Atlanta. Naast sporters als Edwin Moses en turnster Olga Korbut, komen met Martin Luther King Jr. en Jimmy Carter ook historische personages uit Atlanta aan bod. Via een digitale kaart kunt u foto's en informatie opvragen over zo'n 150 winkels, hotels, restaurants en andere locaties in de Olympische stad. In de planner zijn -keurig gecategoriseerd- ruim duizend adressen en telefoonnummers van hotels, bars, clubs, eetgelegenheden en dergelijke vastgelegd. En natuurlijk komen ook de locaties aan bod waar de topprestaties geleverd gaan worden.

Voor meer informatie kunt u bellen met de Philips Consumentenlijn: 06-8406 (20ct. per min.)

Philipscdi.com

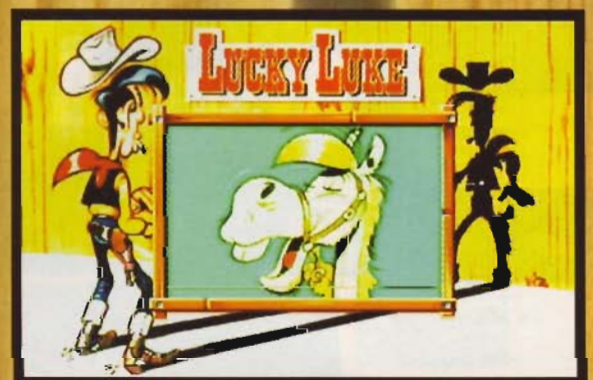
The poor lo

Lucky Luke behoorde vroeger, samen met *Asterix & Obelix* en *Kuifje*, tot mijn favoriete stripfiguren. Van die laatste stripfiguren zijn al diverse spellen verschenen, inclusief een *Asterix*-spel op CD-i. Maar vreemd genoeg is er nog nooit een spel gemaakt over *Lucky Luke*. Sega, Nintendo, Sony, 3DO, Atari en honderden pc-softwarehuizen hebben blijkbaar allemaal zitten slapen, want de *Lucky Luke* CD-i waarvan onlangs een vroege versie op mijn bureau belandde, laat zien dat de belevenissen van deze scherpschutter uitermate geschikt zijn om te worden omgezet in een leuk spel.

Sneller dan z'n schaduw

Lucky Luke is onder ingewijden natuurlijk vooral bekend als de cowboy die sneller schiet dan zijn schaduw. In de intro van deze CD-i zien we eerst een plaatje van Luke die uit een taart springt, terwijl enkele geschrokken Daltons (Luke's eeuwige vijanden) toekijken. Daarna verschijnt het bekende plaatje waarmee iedere *Lucky Luke*-strip begint: Luke die zijn eigen schaduw verslaat in een vuurgevecht. En dat alles vergezeld door authentiek klinkende Western-muziek uit een ouderwetse pianola. Maar ja, met die intro zijn we natuurlijk snel klaar, want we willen meteen gaan schieten. Voordat je nu echter je Peacekeeper-pistool uit de holster haalt, moeten we je even waarschuwen. *Lucky Luke* is namelijk geen puur schietspel, maar meer een combinatie van schieten en platformactie.

René Janssen

nesome cowboy

Spoor van vraagtekens

Wie *Lucky Luke* voor het eerst ziet (dit CD-i-spel althans), zal direct de gelijkenis met het platformspel *The Apprentice* opmerken. Vreemd is dit niet, want dit spel is van dezelfde makers. De graphics zijn dan ook op z'n minst op *The Apprentice* geïnspireerd: groot en kleurrijk en duidelijk in dezelfde stijl. Een goede zaak natuurlijk, want *The Apprentice* is nog steeds een van de betere CD-i-spellen. Nu maar hopen dat *Lucky Luke* ons net zoveel spelplezier laat beleven. Wat precies het achtergrondverhaal van dit *Lucky Luke*-spel is, is helaas nog niet bekend. Onze versie is namelijk nog niet voorzien van een handleiding en er is ook geen help-optie aanwezig. Het zal echter ongetwijfeld iets met de Daltons te maken hebben. Als we een nieuw spel starten (er is ook een optie om verder te spelen met een gesaved spel, maar dat is nu nog niet van toepassing) zien we namelijk eerst een scherm met daarop de Daltons en Lucky Luke. Een lang spoor van vraagtekens verbindt Luke met de Daltons en dat spoor moeten we ongetwijfeld level voor level volgen. *Lucky Luke* heeft 24 levels en dat lijkt ons ruim voldoende, zeker als blijkt hoeveel moeite we al hebben om de eerste levels te voltooien.

Western-locaties

In het eerste level zien we Luke op straat lopen, langs een kleurrijk vormgegeven saloon, een wapenwinkel en andere bekende Western-locaties. De levels scrollen van links naar rechts, maar je kunt pas verder als je alle vijanden op een bepaald scherm neergeschoten hebt. Boven in beeld telt een klok af, dus blijkbaar moeten we ieder level ook nog eens binnen een tijdslimiet voltooien.

Verder zien we onze score en een roodgekleurd hart. Hoe vaker Luke geraakt wordt, hoe zwarter dit hart wordt. Je snapt het natuurlijk al: is het hart helemaal zwart, dan kost dat je een leven. We zien Luke meestal van opzij, met in zijn hand z'n beste kameraad (z'n trouwe sixshooter). De munitie voor die revolver blijkt niet

oneindig te zijn, maar gelukkig zien we op het eerste scherm al meteen een krat met de woorden *Fire Power* erop. Als we het krat kapot schieten, blijkt er extra munitie in te zitten. In andere kratten die we later in het spel tegenkomen, vinden we onder andere rapid fire (snelvuur), geld en andere bonussen. Sommige bonussen, zoals sterren, liggen zelfs zomaar los op straat. Wat we met die sterren aan moeten, weten we eerlijk gezegd niet. Het zal wel zoiets zijn als honderd sterren die je een extra leven opleveren of zo. Onderweg kun je verloren gegane energie trouwens aanvullen door voedsel te verzamelen en ook dat vind je in kapotgeschoten kratten.

Luchtmacht

Uiteraard heeft een cowboy zoals *Lucky Luke* in de loop der jaren nogal wat vijanden gemaakt. Een aantal van hen is duidelijk op wraak uit, want Luke wordt om de haverklap lastig gevallen door wild om zich heen schietende outlaws. Ze duiken werkelijk uit alle hoeken en gaten van het scherm op en moeten meestal een paar keer geraakt worden voordat ze het loodje leggen. Irritant zijn ook de schildpadden die je af en toe tegenkomt. Die beestjes zijn weliswaar niet zo snel, maar ze zijn wel heel erg hardnekkig. Je kunt ze dan ook maar beter ontwijken, in ieder geval tot je een beter wapen hebt gevonden. Na een tijdje zul je bijvoorbeeld een shotgun (een geweer) vinden, en daarmee schakel je ze een stuk sneller uit. Sterker nog, je schiet ze letterlijk uit hun schild en dat is een heel komisch effect. Combineer de shotgun met snelvuur en je hebt een wapen waarmee je met één welgemikt schot zelfs de taaiste tegenstander om zeep helpt. Heel fijn is ook het dynamiet. Zodra je deze bonus gevonden hebt, kun je op ieder gewenst moment de hulp inroepen van een gier. Deze vliegt boven in het scherm en laat op het moment dat je op de knop drukt een staaf dynamiet vallen. Met (als je goed gemikt hebt althans) als resultaat een geweldige ontploffing en weer een vijand minder. Je moet alleen niet vergeten om het dynamiet te laten vallen, want anders vliegt de luchtmacht gewoon door en ben je je zuurverdiende bonus kwijt.

PREVIEWS

Checkpoints

Een echt makkelijk spel is *Lucky Luke* trouwens niet, dus dat Game Over-scherm zul je vaker zien dan je lief is. Onze eerste pogingen stranden in ieder geval al vrij snel, maar dat komt ook omdat we even moeten wennen aan de besturing. Op zich is die vrij simpel, want er is een knop om te schieten en een knop om te sturen. Je kunt behalve naar links en rechts echter ook recht omhoog schieten en soms is dat zelfs noodzakelijk om verder te kunnen komen. Bovendien moet je rekening houden met hoogteverschillen. Soms staan vijanden net even te hoog of te laag om ze rechtstreeks te kunnen raken. Je moet dan al springend of op de grond liggend schieten. Na een tijdje oefenen wordt het al een stuk makkelijker en zul je de eerste checkpoints bereiken. Dit zijn plaatsen in een level (aangegeven door een witte ster) waarvandaan je verder kunt spelen op het moment dat je een leven verliest.

Gevarieerd

Het werd hoog tijd dat er eens iets werd gedaan met de cowboy die sneller schiet dan z'n schaduw. Dat doet-ie in deze combinatie van schietspel en platformactie trouwens niet, zelfs niet als je de beschikking hebt over snelvuur en een shotgun. Daarmee zou het spel echter ook te makkelijk zijn geworden. Zoals het nu is, lijkt het qua moeilijkheidsgraad precies goed. De levels zijn bovendien lekker gevarieerd. Behalve in de stad kom je bijvoorbeeld nog in een indianendorp terecht, waar je onder andere tomahawks naar je hoofd gegooit krijgt. Jammer is het wel dat je niet meer terug kunt lopen in de van links naar rechts scrollende levels. Het kan bijvoorbeeld gebeuren dat je per ongeluk een bonus voorbijloopt en dan is het onmogelijk om op je schreden terug te keren. Maar ja, dan had je maar beter op moeten letten! Voor de rest niets dan lof voor dit spel, dat niet alleen een must is voor de vele *Lucky Luke*-fans in Nederland en België. Ook andere liefhebbers van platformspellen zoals *The Apprentice* komen met deze titel goed aan hun trekken. Zodra de definitieve versie van *Lucky Luke* uitkomt, horen jullie er beslist meer over.

Lucky Luke

Engels

f 69,95

Philips Media

Rataplan

Hoe verder we in het spel komen, hoe leuker het wordt. De makers hebben bijvoorbeeld allerlei grappige effecten uit de kast gehaald, zoals het feit dat het opeens nacht wordt. Niet helemaal zo dat je geen hand meer voor ogen ziet, maar het is wel een goed effect. Ook zijn er levels waarin het opeens begint te regenen op het moment dat indianen een regendans doen. Kenners van de *Lucky Luke*-strips willen natuurlijk vooral weten welke figuren er nog meer een rol spelen in dit spel. Nou, Rataplan om te beginnen, want die zien we al direct bij de start achter een bot aanhollen. Uiteraard raakt de domste hond ter wereld het spoor al snel kwijt, maar dat hadden we niet anders verwacht. Ook andere figuren zijn zo weggelopen uit de *Lucky Luke*-strips. De oldtimer in z'n rolstoel bijvoorbeeld, die Luke op een gegeven moment onthaalt op een paar schoten hagel. Jolly Jumper (Luke's trouwe en ongelooflijk slimme viervoeter) zijn we echter nog niet tegengekomen. Misschien duikt de witte schimmel echter later in het spel nog op, tenslotte hebben we het einde van het spel nog lang niet in zicht. De geluidseffecten van *Lucky Luke* verdienen trouwens een speciale vermelding. Als Luke geraakt wordt, hoor je hem schelden ("Damn!") en dat geldt ook voor zijn vijanden. Als hij een ster oppakt, meldt hij dat ("Star!"), en ook betere wapens worden begroet met een tekstje ("You got the shotgun!"). Eén ding vinden we wel jammer. Aan het eind van het spel (bij de Game Over-mededeling dus) hadden we graag het bekende "I'm a poor lonesome cowboy" gezien en gehoord. Helaas, daar hadden de makers dus blijkbaar even niet aan gedacht. Wel horen we het deuntje als we het spel helemaal verlaten, maar we missen dan nog steeds het bekende plaatje met Luke die de ondergaande zon tegemoet rijdt.

CD-i favoriet tijdens EK '96

Traditiegetrouw wordt namelijk vrijwel alles dat met het EK te maken heeft op TV uitgezonden. Niet alleen alle wedstrijden, maar ook achtergrondreportages, interviews, wedstrijdanalyses en ga zo maar door. We kunnen het ons haast niet voorstellen, maar heb je toch nog een TV-loos uurtje over? Dan kan je die leemte uitstekend vullen met de CD-i Nederlands Elftal Compleet die Philips onlangs uitbracht. Alles over het EK en met name over Oranje is erop terug te vinden, inclusief een gigantische hoeveelheid statistische gegevens en videobeelden van eerdere wedstrijden van het Nederlands Elftal. Bovendien kun je het programma gebruiken om toto-uitslagen te voorspellen (hoewel dat je zeker geen prijs zal garanderen) en om je EK-kennis te testen in een quiz.

Vijftal opties

Als we de Oranje CD-i starten, worden we al snel begroet door het hoofdmenu. Met op de achtergrond een groene grasmat, links een verticale balk met drie voetballers en rechts een vijftal opties in de vorm van voetballen. Terwijl we de beschikbare opties zitten te bestuderen, worden we vermaakt met behulp van een aantal videofragmenten. Clarence Seedorf scoort een 'lucky' tegen Noorwegen, Gaston Taument rukt op aan de rechterflank, Dennis Bergkamp wordt weer eens gefeliciteerd met een doelpunt en ook super-sub Yuri Mulder en Marc (meep meep) Overmars maken natuurlijk hun opwachting. De fragmenten worden trouwens doorlopend herhaald en wel net zolang totdat een van de beschikbare opties aangeklikt wordt.

In de maand juni ondergaat menig Nederlander een ware gedaanteverwisseling. De Oranjekoorts slaat dan namelijk weer massaal toe! Nee, we hebben het niet over een verlate Koninginnedag, maar over het EK-voetbal in Engeland. Dus verven we onze gezichten weer oranje, stijgen de bier- en chipsverkopen tot ongekennde hoogten en stemmen we onze TV's massaal af op de tientallen uitzendingen die de NOS aan hét evenement van het jaar wijdt.

René Janssen

Waarschuwing
deze CD-i kan de
Oranjekoorts
veroorzaken
Waarschuwing

Parate kennis

Laten we beginnen met de vijf opties aan de rechterzijde van het hoofdmenu. Als we de cursor naar de bovenste van de vijf ballen verplaatsen, vouwt het balkje met daarop de bal zich volledig uit en zien we het woord quiz verschijnen. Altijd leuk, zo'n voetbalquiz om je parate kennis te testen. Het quizscherm biedt twee opties: het starten van de vragen of het bekijken van de beste scores tot nu toe. De ruim 200 vragen zijn van de meerkeuzesoort. Binnen een tijdslimiet (aangegeven door een zich langzaam vullende tijdsbalk) moeten vragen worden beantwoord zoals: "Wie was de voorganger van Berti Vogts als bondscoach van Duitsland?", "Door welk land werd Duitsland in 1976 in de finale na strafschoppen met 5-4 verslagen?" en "Welke teams speelden in de eerste EK-finale?". Er zijn steeds drie antwoorden mogelijk en na het aanklikken van een keuze volgt gejuich (goed antwoord) of gefluit (helaas, fout). Na het beantwoorden van alle vragen (eventueel kan ook na iedere vraag worden gestopt) verschijnt de behaalde score in beeld. Als die score goed genoeg is voor een Top 5-klassering mag de gelukkige zijn of haar naam invoeren.

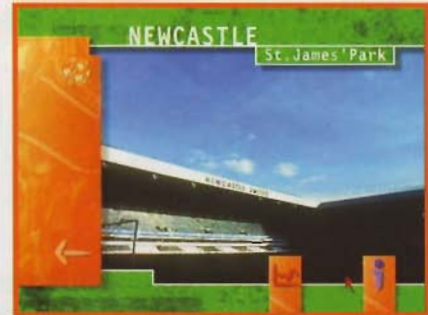
Acht stadions

Vanuit ieder optiescherm kun je door het aanklikken van een bal trouwens altijd weer terugkeren naar het hoofdmenu. Dat doen we dan ook maar, en zo komen we bij de volgende optie: de Stadions. Het EK '96 wordt gespeeld in acht bekende stadions, verspreid over Engeland. Op de kaart van het Verenigd Koninkrijk geven kleine voetballen aan waar de stadions gelegen zijn. Door op een van de locaties te klikken, verschijnt een foto van het stadion, plus aanvullende informatie over Wembley, St. James' Park, Elland Road, Old Trafford, Anfield Hillsborough, The City Ground en Villa Park (quizvraagje: wie kent uit het hoofd de bij deze stadions horende clubs?).

Winst, verlies of gelijkspel?

Optie nummer drie op het hoofdmenu is de Toto-voorspeller. Deze voorspelt de toto-uitslag (winst, verlies of

gelijkspel) van een wedstrijd tussen twee willekeurige EK-deelnemers. Door te klikken op de vlaggen van de zestien deelnemers worden twee teams geselecteerd, waarna de Toto-voorspeller aan het werk gaat. Het totaal aantal gespeelde wedstrijden verschijnt in beeld, plus het aantal keren dat er gewonnen, verloren en gelijk is gespeeld. Daaronder staat de voorspelling, die overigens gebaseerd is op de eerder gespeelde wedstrijden. Al te veel waarde moet je er dus niet aan hechten, want uitslagen van dertig jaar of langer geleden worden ook in de berekening mee-

genomen. De meeste spelers van het Nederlands Elftal waren toen nog niet eens geboren! Het is dan ook meer een optie die interessant is om na te kijken hoe vaak teams al tegen elkaar gespeeld hebben. Persoonlijk gebruiken we liever ons eigen boerenverstand, tenslotte heeft iedere Nederlander verstand van voetbal.

Wie kent Bram Appel?

De volgende optie is Historie en dit leidt tot een uitgebreid overzicht van allerlei statistische gegevens over uitslagen, topscorers en dergelijke. Om te beginnen is er een overzicht van de kwalificatiegroepen voor het EK '96. Per groep kan gekeken worden hoe de teams zich uiteindelijk wisten te plaatsen voor het evenement. De individuele uitslagen en speeldata zijn op te roepen, evenals de eindstanden in de acht voorronde-poules. We zien bijvoorbeeld dat Roemenië Frankrijk een luttel puntje wist voor te blijven, dat Spanje zich overtuigend plaatste in een niet bepaald zwakke groep (met onder andere Denemarken en België), dat Zwitserland verrassend Turkije, Zweden en Hongarije de loef afstak, dat Italië zich slechts als goede tweede (achter Kroatië) kwalificeerde en natuurlijk hoe Nederland een bloedstollende strijd uitvocht met Tsjechië en Noorwegen. Daarnaast is er een historisch overzicht van topscorers, gerangschikt op diverse manieren: alfabetisch, per land, competities en voor de kwalificatie voor Euro '96. Wist je bijvoorbeeld dat ene Bram Appel tien maal scoorde voor het Nederlands Elftal?

En dat deze aanvaller op 30 november 1921 geboren werd, zijn eerste goal scoorde op 31 juli 1948 en zijn laatste op 4 november '56? Sterker nog, per speler kan zelfs worden opgevraagd in welke wedstrijden hij precies scoorde. Nog even een snel quizvraagje: wie scoorde de meeste doelpunten voor Oranje: Frank, Ronald of Piet de Boer? Het antwoord is natuurlijk Ronald, namelijk zes keer. Piet de Boer scoorde in 1937 drie maal tegen Luxemburg, Frank moest het tot nu toe met één schamel doelpuntje doen (maar daar komt in Engeland natuurlijk verandering in).

7 juli 1974

In het topscorersoverzicht per land zien we dat Faas Wilkes nog steeds de nationale ranglijst aanvoert met 35 doelpunten, gevolgd door Abe Lenstra en Johan Cruyff met 33. Wie weet zien we zoon Jordi binnenkort ook in dit overzicht verschijnen. De beste schutter aller tijden van alle

deelnemende landen is trouwens de Duitser Gerd (der Bomber) Müller, met maar liefst 68 doelpunten. Zijn laatste doelpunt kunnen we ons natuurlijk allemaal nog herinneren, of heb je de datum 7 juli 1974 alweer verdrongen uit het geheugen? De overzichten per competitie laten zich uitsplitsen naar WK's, EK's, de kwalificaties voor die toernooien, Olympische en vriendschappelijke wedstrijden. Leuk als je wilt weten wie het normaal gesproken goed doet tijdens het EK. Per land krijgen we informatie over de coach, het aantal gespeelde interlands, aantal WK- en EK-finales en -eindzeges, aantal winst-, verlies en gelijkspel-wedstrijden tijdens EK's en de topscorer per land. Nederland heeft trouwens een redelijke score op EK's (vooral natuurlijk door het EK '88 dat we winnend afsloten): zes maal winst, drie maal verlies en evenzovele keren een gelijkspel.

Agenda

De laatste optie in het hoofdmenu is het EK 1996 zelf. Na het aanklikken van deze mogelijkheid verschijnt een

scherm met vier nieuwe opties: wedstrijden, teams, overzicht en oud-kampioenen. Het laatste is uiteraard een overzicht van eerdere Europese kampioenen, waaronder het Nederlands Elftal van '88. De optie Wedstrijden leidt naar de agenda voor het komende EK. Teams is een database met informatie over alle selectiespelers van de zestien deelnemende landen. Overzicht tenslotte biedt de mogelijkheid om zelf de uitslagen in te voeren en de standen bij te houden. Leuk om altijd de meest recente informatie bij de hand te hebben en allerlei 'wat-als-berekeningen' uit te voeren.

Actuele info via CD-Online

Zoals gezegd bevat het hoofdmenu nog drie opties, aangegeven door afbeeldingen van voetballers. De bovenste van de drie (Einde) gebruik je uiteraard alleen als het tijd is voor de volgende wedstrijd op TV. Video voert naar een aantal videofragmenten van het Nederlands Elftal. Leuk om nog eens terug te zien, vooral natuurlijk de wedstrijden die we winnend afsloten. En dan is er tenslotte nog de WWW-optie, waarmee verbinding wordt gemaakt met het World Wide Web. Wie beschikt over een CD-Online aansluiting kan op die manier de laatste EK-gegevens van Internet halen, de interessantste voetbal-sites bekijken en nog veel meer. *Nederlands Elftal Compleet* is daarmee de eerste CD-i die gebruikmaakt van de actuele mogelijkheden die Internet en CD-Online bieden.

Conclusie

Nederlands Elftal Compleet is een bijzonder uitgebreide CD-i en natuurlijk een must voor iedere Oranjefan. Vrijwel alles over het Nederlands Elftal (en de vijftien andere EK-deelnemers) is erop terug te vinden. Uniek is de CD-Online optie, waarmee je de database van deze CD-i tijdens het EK volledig actueel kunt houden. Misschien zet Philips hiermee wel een trend neer en kunnen we op toekomstige CD-i's ook gebruikmaken van Internet. Heeft u nog geen CD-Online aansluiting, dan is er ook geen man overboord. De EK-gegevens kunnen namelijk ook gewoon met de hand worden ingevoerd.

**Nederlands
Elftal
Compleet**

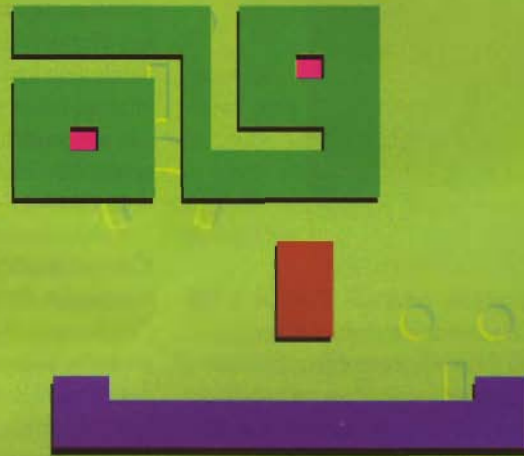
Nederlands
Sport DVC
CD-Online
Philips Media
f 49,95

Communicatie

In de vorige artikelen over Internet is er veel gezegd over de technische aspecten van Internet. Dat is natuurlijk noodzakelijk om op het Net te komen, maar het blijft natuurlijk alleen maar bijzaak.

Uiteindelijk is al die techniek immers alleen maar een middel om met anderen te communiceren. En hierbij komt ook nog het een en ander kijken.

Léan Seuren
(lean@worldonline.nl)

Om de communicatie met anderen op Internet een beetje goed te laten verlopen, zijn er ongeschreven regels: de *Netiquette*. Het woord is een samenvoegsel van de woorden 'Net' en 'etiquette'. Het zijn geen regels waaraan je je móet houden, maar het is wel zo netjes. Je toont er je respect naar anderen mee. De basisregel, die eigenlijk ook 'in real life' geldt, is: doe een ander niet aan wat je zelf ook niet op prijs zou stellen. En omdat communicatie over het Net nu eenmaal een beetje anders werkt dan communicatie in het dagelijks leven, zijn er een aantal suggesties voor je gedrag op Internet. Bovendien zijn er in dit verband een aantal tips (en uitleg) te geven over veel voorkomende afkortingen en termen op het Net, die je als handleiding naast je TV kunt leggen.

atie het Net

'Inter'net = 'inter'nationaal

Internet is internationaal. Natuurlijk zijn er veel plaatsen op het Net waar de voertaal Nederlands is, maar op nog veel meer plekken is dit niet het geval. Kijk voordat je een e-mailtje naar een Webmaster of een nieuwsgroep stuurt, eerst even welke taal er gesproken wordt. In veel gevallen is de voertaal Engels. Post dan ook het bericht in het Engels, anders kan de ontvanger je bericht niet eens lezen. Je kunt vaak zien welke plaatsen niet-Nederlands zijn, door te kijken of er in het eerste gedeelte van het WWW-adres of de eerste letters van het adres van de nieuwsgroep de letters nl voorkomen. Zo is er bijvoorbeeld de nieuwsgroep *nl.fiets*. Deze nieuwsgroep is Nederlandstalig. De nieuwsgroep *rec.music* daarentegen niet. Een voorbeeld van een Nederlandstalige WWW-site is <http://www.hub.nl>, het WWW-adres van het Haarlems Uitgeef Bedrijf waar CD-i Magazine gemaakt wordt. Ook daar zie je de letters nl. Uitzonderingen op deze regel zijn er natuurlijk ook. Zo heeft de site van Planet Internet het adres <http://www.pi.net/>. Toch is deze site Nederlandstalig. Kijk in ieder geval even in welke taal de informatie te vinden is voordat je reageert.

Lees eerst de FAQ

In de nieuwsgroepen tref je regelmatig een bericht aan waar 'FAQ' op de subjectregel staat. FAQ is de afkorting van 'Frequently Asked Questions': 'Veel Voorkomende Vragen' dus. Op gezette tijden wordt een dergelijke handleiding naar de nieuwsgroep gepost. In zo'n FAQ vind je een beschrijving van de nieuwsgroep en een lijst met vragen en antwoorden die te maken hebben met het onderwerp. Zo zul je in een nieuwsgroep over fotografie vast

Afkortingen

Omdat typen nu eenmaal niet ieders favoriete bezigheid is, zijn er in de loop der tijd een aantal veel gebruikte afkortingen ontstaan. Zeker op babbelboxen scheelt dat een hoop snelheid in het overbrengen van je boodschap. De meest gangbare afkortingen sommen we hier op:

- AFAIK = As Far As I Know
- AKA = Also Known As
- ASAP = As Soon As Possible
- BF = BoyFriend
- BTW = By The Way
- BRB = Be Right Back
- FYI = For Your Information
- FUBAR = Fucked Up Beyond All Recognition
- GD&R = Grinning, Ducking and Running
- GF = GirlFriend
- IANAL = I Am Not A Lawyer (But...)
- IDK = I Don't Know
- IMHO = In My Humble Opinion
- IYKWIM = If You Know What I Mean
- IYKWIMAITYD = If You Know What I Mean
And I Think You Do
- OTOH = On The Other Hand
- PITA = Pain In The Ass
- PMFJI = Pardon Me For Jumping In
- ROTFL = Rolling On The Floor Laughing
- RTFM = Read The Fucking Manual
- SOHF = Sense Of Humor Failure
- SWALK = Sealed With A Loving Kiss
- SPAM = Stupid Person's AdvertiseMent
- TIA = Thanks In Advance
- TPTB = The Powers That Be
- TTFN = Ta Ta For Now
- WRT = With Respect To
- WYSIWYG = What You See Is What You Get
- YAWIA = You Are Welcome In Advance

Voer deze afkortingen echter niet te ver door; je boodschap wordt daarmee al snel onbegrijpelijk voor niet-ingewijden.

informatie over belichtings- en sluitertijden in de FAQ aantreffen. Lees eerst de FAQ door voordat je een vraag stelt die de doorgewinterde bezoekers van de nieuwsgroep misschien al wel honderd keer beantwoord hebben.

Het "Mee eens"-syndroom

Je bent ze misschien al eens tegengekomen: van die mailtjes met enorme lappen tekst. Op zich is er niks mis mee dat de afzender een degelijk betoog in elkaar zet en dat naar een nieuwsgroep post. Wat wel irritatie kan opwekken zijn de mensen die een dergelijk bericht beantwoorden en aan die lap tekst de korte mededeling "Vind ik ook" of "Mee eens" toevoegen. Druk niet lukraak op de reply-knop als je even wilt laten weten dat je het ergens mee eens bent, maar stuur een vers en minder vol berichtje. Alle beetjes helpen om de netwerkbelasting zo laag mogelijk en de snelheid van Internet zo hoog mogelijk te houden.

Posten in nieuwsgroepen

Wil je een vraag die een ander in een nieuwsgroep stelt beantwoorden, stuur dan een reply naar die persoon en niet naar de hele nieuwsgroep. De kans is namelijk groot dat tien anderen hetzelfde te melden hebben en dan staan er tien berichten van dezelfde strekking in de nieuwsgroep. Als je bedenkt dat bij het posten van een berichtje naar een nieuwsgroep een paar duizend kopieën worden gemaakt en ook een paar duizend kopieën van het berichtje van die 9 anderen, dan heb je al snel een hele berg materiaal die over het Net wordt verzonden. Ook hiervoor geldt weer: houd de netwerkbelasting zo laag mogelijk en stuur alleen een reply'tje naar de vraagsteller. Is er veel interesse naar het antwoord op de vraag, dan kun je alsnog besluiten een bericht naar de nieuwsgroep te sturen.

PS. Ik zoek ook nog een baan

Soms kom je berichten tegen waarvan je je afvraagt wat nu eigenlijk het meest belangrijke onderwerp is. Zo kwam ik zelf eens een keer een bericht tegen waarin iemand een jolige beschrijving gaf van een TV-presentator die hij de dag tevoren op TV had gezien. Als PS was toegevoegd: "Ik zoek ook nog een baan." Ik durf te wedden dat hij de baan die hij zocht niet via dit mailtje heeft gekregen.

Houd je aan het onderwerp dat je in de subject-regel aankondigt. Dan weet je zeker dat het bericht gelezen wordt door degenen waarvoor het bestemd is.

Niet SCHREEUWEN!

Hoofdletters in berichten worden door de afzender gebruikt om aan te geven dat deze zijn stem verheft. Post daarom geen bericht waarvan de inhoud alleen maar is weergegeven in hoofdletters. Afgezien van het feit dat het onbeleefd is, leest het ook niet prettig. Wil je de nadruk op een bepaald woord leggen, dan kun je hiervoor de asteriks (het *-tekentje) gebruiken. Je gebruikt het op *deze* manier. Kom je _-tekens tegen, dan weet je dat je te maken hebt met een titel van een boek of een tijdschrift.

"Zo bedoelde ik het niet!"

Onderzoekers hebben ooit eens ontdekt dat 80 % van de communicatie tussen mensen plaatsvindt op non-verbaal niveau met handgebaren, bewegingen en gezichtsuitdrukkingen. Dat is op het Net nu eenmaal een onmogelijke zaak. Als je een opmerking plaatst die als grap bedoeld is, dan kan de ontvanger niet zien dat je er bij glimlacht. Zo'n opmerking, hoe goed bedoeld ook, kan in het verkeerde keelgat schieten. Om toch een beetje je emoties aan te kunnen geven, zijn er speciale tekentjes bedacht. Deze tekentjes heten 'smiley's' of 'emoticons'. Dat laatste begrip is een samenvoeging van de woorden 'emotions' (emoties) en 'icons' (ikonen, afbeeldingen). Je bent misschien al wel eens een smiley tegengekomen. Ze zien eruit als :-) of :-(. Draai CD-i Magazine eens een kwartslag naar rechts en kijk dan nog eens naar de tekentjes. Zie je dat :-) een lachebekje is? Het ':'-tekentje zijn de oogjes, het ':'-tekentje is de neus en het '}'-tekentje is een lachende mond. Op die manier zijn er al een heleboel smiley's uitgevonden. Een beperkt (!) overzicht vind je op de volgende pagina.

Aansprakelijkheid

En tot slot nog een suggestie: geef nooit zomaar je password aan iemand anders. Je hebt computerruimte gehuurd bij CD Online. Wordt er vanaf jouw computerruimte misbruik van Internet gemaakt, dan ben jij degene die daarvoor aansprakelijk is. Houd daar rekening mee!

Smiley's

De smiley's :-) en :-(zijn in 1981 voor de allereerste keer op Internet gepost door Scott E. Fahlman. Hij merkte dat sommige gebruikers sarcastische berichten naar Internet stuurden en dat lezers aanstoot namen aan die post. Er ontstonden ruzies die eigenlijk nergens voor nodig waren. Hij deed een voorstel om smiley's te gebruiken, zodat de afzender van een bericht kon tonen dat de inhoud van het bericht een grappige ondertoon had en niet kwaad bedoeld was. Als een lopend vuurtje verspreidden de smiley's zich en in de loop der tijd kwamen er steeds meer bij:

- :-) Gebruiker is goedgehumeurd en/of bedoelt niets slechts met opmerkingen die hij maakt
- :-(Gebruiker is van streek of is gedeprimeerd
- ;-) Een knipoog
- :-| Geeft de onverschilligheid van de gebruiker aan
- :-> De gebruiker maakt een sarcastische/ondeugende opmerking
- :-@ De gebruiker schreeuwt
- :-0 Oeps!
- :-D De gebruiker lacht je uit
- :-& De gebruiker mag niks zeggen
- :-X zie vorige
- :-/ De gebruiker is sceptisch
- :-\ De gebruiker is linkshandig
- :-() De gebruiker heeft een snor
- 8-) De gebruiker is brildragend
- B:-) De gebruiker heeft de bril op zijn hoofd gezet
- 8-) De gebruiker draagt een hoornen bril
- :-P De gebruiker steekt zijn tong uit
- %-) De gebruiker zit al uuuuren achter het scherm
- d:-) De gebruiker draagt een pet
- :*) De gebruiker is dronken
- [:] De gebruiker is een robot
- 8:-) Er zit een klein meisje achter het scherm
- :-(2 De gebruiker heeft lipstick op
- {:-) De gebruiker heeft een toupet op zijn hoofd
- :-(De gebruiker schrikt zich een hoedje
- :-[De gebruiker is een vampier
- :-7 De gebruiker maakt een zure opmerking
- :-* De gebruiker heeft iets zuurs gegeten
- :-) De gebruiker kwijlt
- :-) De gebruiker is verkouden
- :-(De gebruiker huilt
- :-) De gebruiker huilt van geluk
- :-# De gebruiker draagt een beugel
- :-^ De gebruiker heeft een gebroken neus
- :-) De gebruiker is een punk
- :-= De gebruiker heeft twee neuzen
- +:-) De gebruiker is de Paus of heeft een andere religieuze functie
- :-) De gebruiker heeft per ongeluk één van zijn wenkbrauwen afgeschoren
- :-) zie vorige
- :-| De gebruiker is in slaap gevallen
- :-0 De gebruiker gaapt
- :-Q De gebruiker rookt
- :-? De gebruiker is een pijproker
- 0-) De gebruiker is een duiker
- 0 :-) De gebruiker is een engel
- :-S De gebruiker vertelt een onsamenhangend verhaal
- <|-) De gebruiker is van Chinese afkomst
- C:-) De gebruiker is een chefkok
- @= De gebruiker is vóór een nucleaire oorlog
- *<:-) De gebruiker draagt een muts met pompoen
- :-o Oh oh...!
- (8-o Bill Gates
- *:o) De gebruiker is een clown
- E:-) De gebruiker heeft een 27 MC bakkie
- :-9 De gebruiker likt de lippen af
- [-) De gebruiker draagt een walkman
- @:-) De gebruiker draagt een tulband
- :-) De gebruiker heeft maar één oog
- X-(De gebruiker is zojuist overleden
- :-) Gebruiker is een dwerg
- [-] De gebruiker omhelst je
- :-* De gebruiker geeft je een zoen
- ^-o De gebruiker snurkt

Een reisgids door het land van Mozart

Salzburger

Oostenrijk. Het land van wintersport en walsen, het land van Franz Joseph und sein Sissi, het land van Mozart en de familie von Trapp. Een land met een rijk verleden, waarvan de schatten nog steeds te zien zijn. Als epicentrum van de Oostenrijkse schoonheid mag je, naast Wenen natuurlijk, het Salzburger land niet missen.

Een gloednieuwe CD-i geeft je een interactieve

rondleiding: Salzburger Land.

Wan de hand van Bertelsmann (je weet wel, van de encyclopedie) en van Philips Media komt deze interactieve reisgids door één van de mooiste streken in Europa: het Salzburger land. Cultuurtechnisch gezien mag deze streek zich met recht de trots van Oostenrijk noemen. Mozart componeerde er zijn Zauberflöte en nog een paar van zijn andere werkjes, maar dat is nog niet alles. De veelzijdigheid van de stad en de omgeving is zo groot dat de informatie nauwelijks op een CD-i past.

Die funf Gaue

Neem alleen al een interactieve rondleiding door de vijf regio's rond Salzburg. Variërend van de Pinzgau met zijn steenmijnen tot het nationale park Tauern met zijn schitterende bergen. Of neem de route door Tennengau met zijn vroeg Keltische geschiedenis en de prachtige gotiek van Annaberg en Abtenau. Heidi-achtige taferelen in overvloed, en werkelijk, het ziet er allemaal zo fantastisch uit! De interactieve rondleiding is al een hele reis op zich.

Wolfgang Dietrich

De stad zelf puilt uit van schoon-, beziens- en wetenswaardigheden. Dat was niet in de laatste plaats de schuld van Wolfgang Dietrich, iemand die het plan had opgevat om van Salzburg een Vorstenstad te maken. Dat resulteerde in verschillende kerken, paleizen en een kathedraal. Zijn voorgangers moesten het met een fort doen dat bovenop een heuvel lag, terwijl hij zijn residentie midden tussen het volk wilde maken. Hij was soms wel met vijf verschillende bouwwerken tegelijk bezig, die echter geen van allen tijdens zijn leven werden afgebouwd. Het enige voltooide bouwwerk was zijn eigen mausoleum, waar zijn stoffelijk overschot nog steeds ligt begraven.

Mensen, vorsten of festivals

De CD-i zit van het begin tot het einde goed in elkaar. Na een korte introductie komen we terecht bij een koffer waarin verschillende artikelen aan te klikken zijn. Een stapeltje ansichtkaarten verwijst naar de verschillende rondleidingen door de stad. Je kunt dan kiezen voor de Stad van

Land

de Mensen om een beeld te krijgen van het dagelijks leven in deze prachtige stad, voor de Stad der Vorsten, waarmee je terecht komt in de prachtige paleizen en kerken, of voor de Stad van de Festivals. Salzburg staat bekend om de vele cultuurfestivals, met als hoogtepunt natuurlijk het jaarlijkse Mozartfestival.

Mozart's poppen

Via een boekje met de naam van de stad erop kom je terecht in een aantal specifieke bezienswaardigheden van de stad, zoals het museum, het Hellbrunn kasteel en de Mirabellgarten, maar de aardigste keuze vind ik het Mozart poppentheater. In dit wereldberoemde marionettentheater bevindt zich een verzameling van duizenden marionetten die allemaal een rol spelen in de opera's van Wolfgang Amadeus Mozart. Wanneer je de finesse ziet waarmee deze schitterende poppen gehanteerd worden, zou je je goed voor kunnen stellen dat Mozart zijn opera's alleen voor poppen zou hebben geschreven. Werkelijk een belevenis op zich.

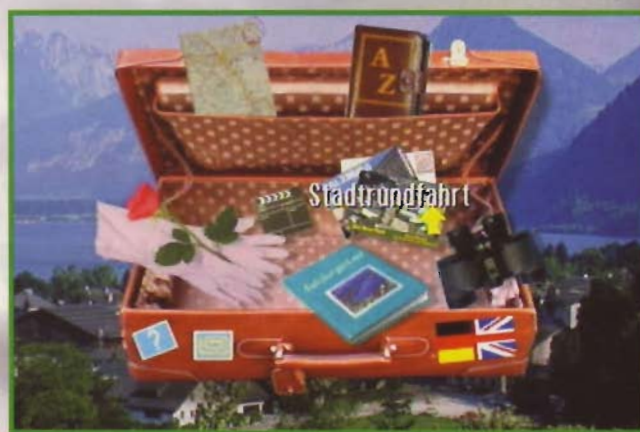
Idee voor de VVV

Natuurlijk is er op de CD-i ook een alfabetische index te vinden van alles wat er op de CD-i te vinden is. Een ellenlange lijst van trefwoorden, die variëren van golfclubs in de omgeving tot de brief die Franz Schubert aan zijn geliefde schreef over dit landschap. Een kwestie van aanklikken en je krijgt de informatie te zien die je nodig hebt. Voor een reisgids zou het me echter handiger lijken wanneer je je CD-i-speler niet mee naar het hotel hoeft te nemen. Of hebben de hotels daar ook al een speler? Misschien een goed idee voor de Salzburger VVV?

Verdwaald in de reisgids?

Het is niet moeilijk om goed verdwaald te raken in deze CD-i. Je kunt van de ene plaats naar de andere via allerlei

'doorschakelmogelijkheden'. Zo kan het bijvoorbeeld best zijn dat je bij een diashow aankomt van allerlei kunstvoorwerpen, waarvan je geen enkel idee hebt waaronder dit onderwerp eigenlijk te vinden is. Door echter op de knop te drukken komt er een sidebar in beeld die een 'where' keuze heeft. Door deze aan te klikken zie je precies via welke weg je op deze plaats bent aangekomen. Door dan je weg terug te volgen, kun je zien hoe je er de volgende keer kunt komen.

Taalkeuze-optie

De CD-i heeft een mogelijkheid om voor taal te kiezen. Er kan gekozen worden voor Engels en Duits commentaar. Voor het mooie zou je natuurlijk het Duits moeten kiezen, om meteen een indruk te krijgen van de juiste uitspraak. Daar zijn de Engelsen nou eenmaal niet zo goed in. Ik moet echter bekennen, dat mijn Duits zwaar in de slop is geraakt sinds de middelbare school, dus ik ben wel blij met deze taalkeuze-optie.

Eén dag rijden

Een bekend dichter zei eens: "Er zijn twee redenen om naar Salzburg te gaan: Of je bent er al geweest en moet weer terug, of je bent er nog niet geweest." Na het bekijken van deze CD-i kan ik hem geen ongelijk geven. Een adembenemende omgeving van een overweldigende stad. En dat op een dag rijden van Nederland! (RH)

**Salzburger
Land**

Engels/Duits
f 49,95 Bfr. 999
Philips Media

Spoedcursus keukenprins

Vorige maand ging onze hoofdredacteur en chefkok al in de keuken aan de slag met *De Italiaanse keuken thuis* en verraste ons met een culinair

hoogstandje.

Heerlijk natuurlijk, maar hoe ver schop je het als je, zoals ik, al jaren niet verder komt dan het in de oven gooien van een thuismenu? Om van mijn keukenangst af te

komen besloot ik in een opwelling de sprong richting gasfornuis maar eens

te wagen.

Mark Friederichs

anekdote Noord Italië
In het noorden eet men minder pasta dan in het zuiden. Het noorden is bekend om zijn polenta en rijstgerechten. Hier gebruikt men meer room en boter, terwijl men in het zuiden veel olijfolie gebruikt. Het noorden is veel kouder dan het zuiden en daardoor meer geschikt voor land- en tuinbouw en veeteelt. In het noorden

anekdote Noord Italië
eet men veel kalfs- en rundvlees en heeft men een overvloed aan verse groenten en kruiden.

aan's Noord-Italië

Italiaans culinair genot
op een CD-i'tje

Op van de zenuwen stopte ik het CD-i-pakket van *De Italiaanse keuken thuis* in mijn tas. Thuisgekomen wilde ik de bekende en zo veilige graai in het vriesvak doen, maar mijn voorliefde voor de Italiaanse keuken kreeg de overhand. Ik vermande me en haalde voorzichtig het pakket uit mijn tas. In eerste instantie dacht ik dat ik per ongeluk een boek had meegenomen. Toen ik iets beter keek, zag ik pas dat het een boek én een CD-i'tje betrof, die samen in een mooie box verpakt waren. Met CD-i'tjes ben ik gelukkig een stuk handiger dan met potten en pannen en mijn keukenzenuwen kwamen enigszins tot bedaren.

Overweldigend aanbod

'O Sole Mio' zingend, stopte ik het glimmende schijfje met de vorm van een pizza in de speler en leunde ik achterover in mijn stoel. Na een introductiefimpje waarin driftig groente gesneden werd, legde een keurig Nederlands sprekende meneer mij uit wat ik van deze CD-i kon verwachten. Het beeld bleef vervolgens stilstaan bij Hoofdkeuzen, waar ik overigens zeker in dit geval Hoofdmenu een betere keuze had gevonden. Een klik op de pastaschotel leverde een nieuw menu op waar ik kon kiezen uit pizza's, pasta's en soepen, voor-, hoofd-, bij-, en nagerechten, chefs menu, etiquette, Italiaanse gebruiken en de rubriek 'van a tot z'. Ik kon, overweldigd door het aanbod, geen keuze maken, dus ging ik maar weer terug naar Hoofdkeuzen.

gerechten a tot z
 Insalata di polipo
 Insalata di prosciutto di Parma
 Insalata mista
 Involtini di vitello
 Kalfsrolletjes, gevuld
 Kalfsschenkel, gestoofd
 Kalfsschnitzels, ham en salie
 Kalfsvlees met tonijnmayonaise
 Kippebouillon
 Knoflookbrood, geroosterd

gerechten kiezen   risotto met doperwten

Voor 4 personen:
 1 kg verse doperwten of
 250 g diepvrieserwten
 60 g pancetta of
 bakbacon,
 kleingesneden

1 2 3 4

1 2 3 4

voedingswaarde per persoon

energie (kJ)	: 2060
energie (kcal)	: 490
eiwit (g)	: 21
koolhydraten (g)	: 50
vet (g)	: 23
waarvan verzadigd (g)	: 13
enkelv. onverzadigd (g)	: 8
meerv. onverzadigd (g)	: 2

Wijntje erbij

Mijn oog viel op een leeg wijnglas, dat gevuld werd toen ik er met het bestek (dat in het hoofdmenu dient als aanwijzer) overheen bewoog. Een simpele klik leverde een schat aan informatie op over alles wat met wijn te maken heeft. Hier bleef ik wat langer hangen, wat tot gevolg had dat ik een steeds lichter gevoel in mijn hoofd kreeg. Weer terug in het hoofdmenu viel mijn oog op een landkaart van Italië. Hier kon ik drie gebieden aanklikken (Noord, Midden en Zuid) waarna menu's van de betreffende streek verschenen. Hoewel ik net gegeten had, begon ik weer honger te krijgen bij het zien van deze culinaire hoogstandjes. Eigenlijk lijkt ik in de keuken nog het meeste op de Zweedse kok van de Muppet Show, maar ik had het gevoel dat het met behulp van deze CD-i toch zou moeten lukken om zo'n overheerlijk Zuid-Europees gerecht op tafel te krijgen.

Opofferen voor de tafeldame

De schijf staat echt boordevol informatie. Zo vind je uiteraard een heleboel over de gerechten en hoe je deze bereidt, maar je wordt ook uitgebreid vermaakt met allerlei wetenswaardigheden over talloze ingrediënten die in typisch Italiaanse gerechten voorkomen. Ook de etiquette wordt behandeld, waardoor je je geen zorgen hoeft te maken over een eventueel gebrek aan kennis hierover als je een etentje organiseert. Zo kwam ik te weten dat je je als heer tijdens een uitgebreid diner helemaal moet opofferen voor de dame die rechts naast je zit, je tafeldame. Als je een gerecht gevonden hebt op de CD-i, kun je in een filmpje zien hoe je te werk moet gaan.

Mijn menu

In vrijwel elk scherm vind je een knop waarmee je het betreffende onderdeel kunt opnemen in je eigen menu.

Zo'n menu kun je dan in het geheugen van je CD-i-speler opslaan zodat je later snel je favoriete gerechten kunt terugvinden. Toen ik een uurtje uitgetrokken had om een compleet Italiaans menu samen te stellen, ging ik er, gewapend met de afstandbediening, eens goed voor zitten. En jawel, na iets meer dan een uur – ik bleef continu afdwalen op deze CD-i – had ik een menu uitgezocht dat ik wel aandurfde. Een druk op de knop zorgde ervoor dat ik ook een week later nog precies wist wat ik uitgezocht had. Prima!

Luxe verpakking

In de box tref je zoals gezegd een echt boek en de CD-i die geplakt is in een nepboek aan. Zo is het net alsof het pakket twee boeken bevat. Door deze verpakking misstaat *De Italiaanse keuken thuis* ook niet in de boekenkast. Het boek bevat een groot aantal gerechten, onderverdeeld in ricette base (basisrecepten), antipasti (voorgerechten), primi (pasta's en soepen), pizze (pizza's), secondi pesce (hoofdgerechten vis), secondi carne (hoofdgerechten vlees), contorni (bijgerechten) en dolce (nagerechten). De CD-i bevat dezelfde recepten waarbij je ook kunt zien hoe de gerechten bereid worden. Omdat uiteraard niet iedereen de CD-i-speler in de keuken zal hebben staan, is dit boek bijgevoegd. Zo heb je ook op de plaats waar het echte werk gedaan wordt de informatie binnen handbereik.

Conclusie

De Italiaanse keuken thuis is door de geslaagde combinatie van boek en CD-i, de enorme hoeveelheid informatie en het hoge smaakgehalte een mooi staaltje van de kracht en mogelijkheden van multimedia. Geloof me: als je mijn keukenangst weet om te zetten in enthousiasme, zit het wel snor. Volgende week krijg ik een paar vrienden te eten en dan moet het maar eens gebeuren. Weg met de thuismenu's, mijn keukencarrière gaat van start!

Wining & Dining
 Nederlands
 f 99,95
 Bfr. 1.799
 Philips Media

VIJF REDENEREN OM U TE ABONNEREN

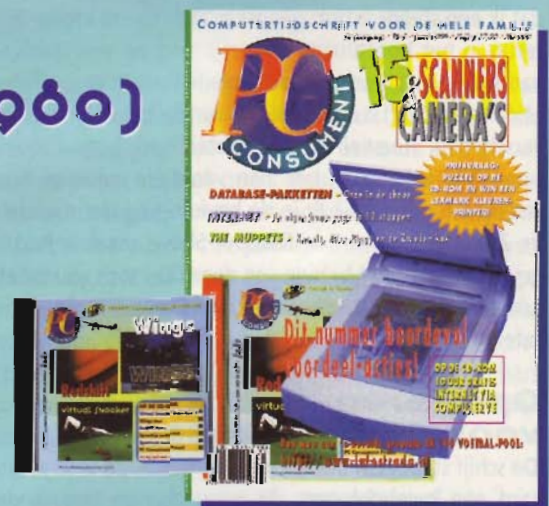

Word Abonnee voor 1 JAAR (f 139,50/bfr. 2790,-) EN kies één van de volgende 6 geschenken:

- Het leukste computerblad van Nederland en België**
- Het duidelijkste computerblad van Nederland en België**
- Elk nummer is voorzien van een CD-ROM boordevol programma's**
- U bespaart per jaar een kleine f 40,-/Bfr. 800 (of f 110,-/Bfr. 2200 in twee jaar)**
- U krijgt fantastische welkomstgeschenken**

Word Abonnee voor 2 JAAR (f 249,-/bfr. 4980) EN U ONTVANGT:

Ja, ik word abonnee van PC Consument voor 1 of 2 jaar*:

Naam: ..... **M/V**

Adres: .....

Postcode: ..... **Plaats:** .....

Telefoon: .....

Handtekening: .....

*Aankruisen wat gewenst is: 1 jaar of 2 jaar
geschenk omcirkelen: nr. 1 nr. 2 nr. 3 nr. 4 nr. 5 nr. 6

Stuur de BON naar: PC Consument, Antwoordnummer 1228, 2009 VG Houten (postzegel niet nodig)

Wijze van betaling Nederland:

- Giro/Eurocheque
  - Machtiging gehele bedrag
  - Machtiging in twee gelijke termijnen
- Banknummer/Gironummer: .....

Wijze van betaling België:

- Ik heb mijn abonnementsgeld overgemaakt op rekeningnummer 230-0292065-18, ten name van de Generale Bank NV in Turnhout, ter attentie van PC Consument.

Meesterwerken van Vincent van Gogh

ultimale instellingen zoals musea kunnen nog wel... dat producten op nieuwe media niets toevoegen aan bestaande middelen van publicatie zoals boeken, video's en reproducties. Er lijkt een aantal redenen voor die klacht te zijn. Allereerst zijn lang niet alle bestaande kunst-CD-i's, CD-ROM's en Photo-CD's van het niveau dat men zich zou wensen. Daarnaast is men, mede door onbekendheid met het medium, niet overtuigd van de blijvende waarde van digitale beeldopslag. Een andere belangrijke factor blijft dat de kosten van productie van een CD-kloon voor musea vaak niet op te brengen zijn. Een gevolg hiervan is dat zelfstandige producenten producten in eigen beheer uitbrengen. Zo ook een Nederlands bedrijf dat in een reeks *The Ultimate Series* deel I over het werk van Vincent van Gogh op de markt heeft gebracht.

Lucas Bonekamp

Wat is altijd al wilde weten...

Vincent van Gogh, Meesterwerken deel I is een hybride CD want afspeelbaar op CD-ROM op een PC met Windows of Macintosh en tegelijkertijd een Photo-CD. De CD toont 21 bekende en minder bekende schilderijen van Hollands beroemdste schilder, aangevuld met gesproken tekst in het Engels of Nederlands. Dat lijkt weinig op een geschilderd oeuvre van circa 400 werken, maar er volgen nog 4 delen. De werken op deze CD worden uitgelegd met behulp van opnamen die met alle faciliteiten van een Photo-CD gemanipuleerd kunnen worden, zoals bijvoorbeeld draaien en details vergroten. Bovendien kun je een eigen volgorde vaststellen voor bijvoorbeeld een spreekbeurt waarbij je tevens uit de biografische informatie kunt putten.

Who framed Vincent?

De CD vertoont ontegenzeggelijk mankementen. Schilderijen worden afgebeeld met lijsten die er al lang niet meer om heen zitten (of nooit hebben gezeten), er wordt nauwelijks feitelijke informatie gegeven over de getoonde werken en er zitten nogal wat onzorgvuldigheden in. Zo blijkt één schilderij in het bezit te zijn van het Rijksmuseum Vincent van Gogh en een ander toe te behoren aan het Vincent van Goghmuseum. De gesproken tekst en begeleidende muziek worden over twee verschillende kanalen uitgezonden. De CD is samengesteld met behulp van de Vincent Dutch Art Gallery, een mij onbekende instelling die hetzelfde gevoel van betrouwbaarheid oproept als het Elida haarinstituut.

Al doende leert men

Toch is er niet zoveel mis met deze CD. Hij laat zich lezen als een boek over van Gogh, maar laat daarnaast beeldmanipulaties toe die in een boek onmogelijk zijn. De CD laat zich bekijken als een video, maar dan wel een video waar je zelf de volgorde van bepaalt. De grootste verdienste van deze CD is de uitstekende beeldkwaliteit. Dat digitale beeldopslag een verworvenheid is waar we nog veel plezier aan kunnen hebben, wordt door deze CD eens te meer onderstreept. Dus als u van de schoonheid van het werk van Vincent van Gogh wilt genieten, kunt u de CD *Vincent van Gogh, Meesterwerken deel I* met een gerust hart gaan bekijken.

Puzzelen met Griekse Goden

Koning Minos kreeg, volgens de Griekse mythologie, op een goede dag van Poseidon, de God van de zee, een sneeuwwitte stier. Het was de bedoeling dat hij deze vervolgens zou offeren, maar Minos weigerde dit. Om hem te straffen, zorgde Poseidon ervoor dat Minos' vrouw verliefd werd op de stier, wat resulteerde in een nakomeling. Het geboortekaartje zal iets anders dan gebruikelijk geweest zijn, want het ging om een wezentje dat half mens en half stier was, de Minotaurus. Minos was hier niet echt gelukkig mee en liet de architect Daedalus een doolhof ontwerpen waarin hij de Minotaurus plaatste. Vervolgens liet hij van heinde en verre dappere mannen komen die hun moed konden bewijzen door zich te laten opsluiten in dit

Labyrint van Kreta.

Mark Friederichs

De meeste mannen waren echter een gemakkelijke prooi voor de Minotaur omdat ze ernstig verzwakt waren door het rondlopen in het uitgestrekte labyrint. Op een dag kwam de Griekse held Theseus, uitverkoren om een einde aan deze slachtingen te maken, Kreta binnenwandelen.

Daedalus en Icarus

Het lot wilde dat Minos' dochter Ariadne verliefd op hem werd. Zij hielp hem te ontsnappen door hem, op aanraden van Daedalus, een kluwen draad mee te geven. Minos was hier woedend over en nam wraak op Daedalus door hem en zijn zoon Icarus zelf in het doolhof op te sluiten. Omdat ze de uitgang niet

konden vinden, maakte Daedalus voor zichzelf en zijn zoon vleugels van was zodat ze konden ontsnappen. Helaas kwam Icarus te dicht bij de zon waardoor zijn vleugels smolten en hij neerstortte. Over dit labyrint uit de Griekse mythologie gaat de CD-i die (in de nog onvertaalde versie) natuurlijk de naam *Labyrinth of Crete* draagt.

Het spel

Tot zover onze duik in de Griekse geschiedenis. Het is natuurlijk een schitterend verhaal, maar je vraagt je vast af hoe het nu met dat 20ste eeuwse CD-i-spel zit. *Labyrinth of Crete*, dat ik voor het gemak *Het Labyrint van Kreta* zal noemen, is dus een sprookjesachtig spel over de Griekse mythologie. Vanzelfsprekend moet jij het in je eentje opnemen tegen het verraad binnen de muren van het labyrint en in de heilige tempels van de Goden en Godinnen op zoek naar geschenken. Er zijn zeer veel wegen om te ontsnappen uit dit verschrikkelijke doolhof, maar pas op voor de wraak van Zeus en Hera. Gebruik je verstand en je zult de beproevingen overleven...hopelijk.

Merlin's Apprentice

Het spel is ontworpen door Cliff Johnson die ook de grote man was achter *Merlin's Apprentice*. De schermen van *Het Labyrint van Kreta* vertonen dan ook opvallend veel overeenkomsten met dit spel. Zo kun je voor elk type puzzel apart één van de drie moeilijkheidsgraden kiezen. Ook krijg je tussen de puzzels door leuke animaties te zien. Ik beschikte voor deze bespreking over een zeer vroege versie van het spel waar nog geen geluid in zat. Ik heb dan ook heel wat moeten puzzelen voordat ik begreep wat ik eigenlijk moest doen. Als de Goden me nu nog niet gunstig gezind zijn na al deze inspanningen, weet ik het ook niet meer. Net als bij *Merlin's Apprentice* zijn de puzzels onder te verdelen in vijf categorieën: woordpuzzels, vormpuzzels, actiepuzzels, geheugenpuzzels en logische puzzels.

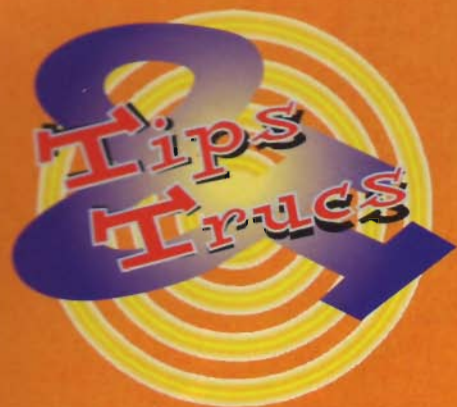
Moeilijk, moeilijk, moeilijk

Omdat ik niet over een handleiding beschikte en ook de help-functie nog niet werkte, had ik de grootste problemen om te ontdekken wat de bedoeling van de puzzels was. Zo was het bij één puzzel duidelijk dat ik een bepaald figuur moest creëren door een aantal blokjes met elkaar van plaats te laten verwisselen. Maar wat ik ook probeerde, het verwisselen was geen probleem maar het gezochte figuur bleef onvindbaar. Ook een woordpuzzel leverde onoverkomelijke problemen op. Op het scherm stonden in dit geval twee woorden. De letters van het eerste woord moesten zodanig getransformeerd worden dat het tweede woord te vormen was. Hoe? Ik heb het niet echt kunnen achterhalen. Op de laagste moeilijkheidsgraad lukte het me weliswaar om sommige puzzels op te lossen, maar dit was vaak meer een kwestie van proberen dan van enige logica.

Conclusie

Wanneer het spel precies uitkomt, is nog onbekend. Ook blijft het gissen of het spel zelf (en niet alleen de handleiding) vertaald wordt. Blijft *Het Labyrint van Kreta* in het Engels, dan wordt de moeilijkheidsgraad door de vele woordpuzzels nog flink wat hoger. Maar ook als de Engelse taal geen struikelblok voor je is, haal je met dit spel zeker de nodige uren puzzelamusement in huis. Bovendien is dit dé manier om de Goden en Godinnen tevreden te houden.

Ook deze maand zit de Tips & Trucs-rubriek weer barstensvol met spelproblemen en -oplossingen. Zoals jullie inmiddels wel weten kunnen we niet meteen elke vraag beantwoorden, daar is simpelweg te weinig ruimte voor.

Maar je komt aan bod, dus blijft schrijven!

René Janssen

Lemmings

De familie Janssen uit Nieuw en St. Joosland (dat ligt dus in Zeeland, voor het geval je het niet wist) en Corrie Hooymeyers en Hans Beckmann uit Lage Zwaluwe hebben ontdekt dat de door ons gepubliceerde Lemmings-codes heel anders zijn dan degene die zij op hun scherm krijgen. Klopt, maar jullie zullen zien dat ze wel werken. Iedere Lemmings CD-i levert namelijk weer andere codes op, maar onderling zijn ze wel uitwisselbaar! Dit in tegenstelling tot een spel zoals Dimo's Quest, waar de codes bij iedereen anders zijn en alleen werken op één bepaalde CD-i.

Tetris

Het beruchte Tetris-hondje dat plotseling op het scherm van M. Van den Berg uit Nieuw-Lekkerland verscheen, heeft gezorgd voor een flinke overbelasting van onze postbus. De meeste lezers schrijven dat ze het beestje al jaren geleden ontdekt hebben. Je krijgt hem in ieder geval als volgt op het scherm: kies level 6, met de optie 'don't show next' en druk op start. Na circa 40 lines en een score tussen 3600 en 4000 punten loopt het hondje van links naar rechts door het beeld. (achter de Tetris-balk langs). Stefan Peters geeft hier via e-mail nog een uitgebreide aanvulling op. Hij corrigeert onze mededeling dat het een grapje van een programmeur is. De mensen die verantwoordelijk zijn voor de graphics van het spel (David Todd) hebben namelijk een filmpje gebruikt waar

een hondje in voor komt. Sommige mensen denken waarschijnlijk dat er een kort stukje film constant herhaald wordt, maar dit is niet het geval. Omdat de muziek constant van de CD wordt gelezen, kan/moet ook de animatie meegelezen worden en zo is het dus mogelijk om een lange animatie te maken. Een volledige cyclus van een animatie/muziek duurt circa vier minuten en twintig seconden, waarbij de muziek zich tweemaal herhaalt in de animatie. Oké, oké, we zijn even op onze plaats gezet! Het was dus geen grapje, maar een knap stukje programmeerwerk.

D. Krans uit Wormer stuurde via CD-Online een e-mailtje met het signalement van het hondje. Mocht je hem over het hoofd gezien hebben; hij is dus ongeveer 50 centimeter groot, wit met grijze tinten en langharig. Weten we dat ook weer. Wat voor ras is het trouwens?

R. van Laerhoven faxte ons een truukje voor dit briljante platformspel. Het haalt de lol er trouwens wel een beetje van af, maar voor sommigen zal het een uitkomst zijn. Houd knop 2

ingedrukt en druk dan 2 x Omhoog, 2 x Omlaag, 2 x Links en 2 x Rechts. Je kunt nu zelf een level kiezen om te spelen!

Susan van Andel uit Bussum lost het probleem op dat mevrouw van 't Veer had in level 3, stage 3 (vanaf het schuine platform). Ze moet wachten tot het mannetje zich net omgedraaid heeft en dan omhoog springen tot vlak achter hem. Dan onmiddellijk een balletje gooien en weer omlaag springen en dat twee keer herhalen. Het lijkt volgens Susan veel moeilijker dan het eigenlijk is. Het enige probleem is het juiste plekje op de helling vinden van waaruit je moet springen. Ook Veerle van Bellingen uit Sint-Niklaas stuurde een oplossing voor dit probleem, maar haar methode is anders. Wanneer je vlak voor het schuine plafond staat, spring je enkele malen omhoog zodat er nog twee treden boven je hoofd zijn. Wacht tot de vier groene springers boven je zijn. Ga dan volledig naar rechts en spring naar boven tot juist onder de buis. Dood de vier springers en pak de onsterfelijkheids-sterretjes van de oranje springer. Ga op het platformpje staan tussen dat van de springer en die met het torentje. Beweeg de joystick nu omlaag zodat je

The Apprentice

getransporteerd wordt naar het platform boven de vlag waar je niet bij kon komen. Wanneer je snel genoeg bent, geraak je volgens Veerle terug tot juist voor het schuine platform, de plaats waar je vast zat door het onsterfelijke. Als het je niet lukt, ga je gewoon naar de volgende vlag en dan start je gewoon weer vanaf die plaats wanneer je 'stuk' bent.

De familie Janssen uit Nieuw en St. Joosland zit vast aan het eind van het eerste level, als je omhoog gaat en bij "een soort boekenkast met een harnas en vliegende boeken en zo" komt. Hulp van Apprentice-experts is dus weer nodig!

En als jullie toch bezig zijn, Daisy Corveleyn uit Oostende kan wel wat hulp gebruiken in level 3, stage 3. Op een gegeven moment is daar (enkele schermen na het begin, na de zuig-buizen waardoor je naar boven gaat) een soort rupsband waar giftige pijltjes omlaag vallen. Als je op die rupsband gaat lopen, ben je dus dood. Ernaast is een lift. Je moet dus eerst langs die band, proberen de pijltjes te vermijden en dan op de lift springen. Daisy's probleem is echter dat je enige schermen ervoor een onsterfelijkheidsbonus krijgt, maar die duurt net niet lang genoeg om tot aan die rupsband te geraken. En dus vraagt Daisy zich wanhopig af of er ook een kortere route is, zodat ze toch boven kan komen.

Mad Dog McCree II

E. Alberts uit Emmen is sinds een week in het bezit van een Peacekeeper-pistool en Mad Dog McCree II. Inmiddels heeft hij in dat spel een aardig truukje gevonden. Wanneer je wordt neergeschoten moet je snel, voordat het filmpje afloopt, op "Main Menu" schieten. Als je vervolgens op "Continue" schiet, mag je weer beginnen vanaf het punt waar je gestopt was. Maar dan wel zonder een leven te verliezen. Handig hè?

Christmas Crisis

De brieven over Christmas Crisis blijven binnenstromen op de redactie, zowel per normale post als per e-mail. Wie had gedacht dat zo een simpel spelletje (op het eerste gezicht althans) zoveel los kan maken bij onze lezers. We kunnen jullie niet allemaal bij naam noemen, maar bedankt allemaal! De meeste brieven gaan trouwens over de manier om aan passwords te komen. Die krijg je dus door het maximale aantal punten te verzamelen door versieringen en snoepgoed op te rapen. Punten die je krijgt voor het doden van vijanden tellen niet mee voor de codes. Sommige lezers sturen ook nog wat aanvullende speltips. Claudia Mulder uit Zoetermeer schrijft bijvoorbeeld dat ze het spel al een aantal malen heeft uitgespeeld, maar dat ze het nog steeds leuk vindt om zoveel mogelijk punten te proberen te halen. Ze zit nu al op ruim 3,8 miljoen punten!. Ze schrijft ook over haar confrontatie met dokter Rubber Chicken, die aan het eind van het spel op je wacht. We hebben daar inderdaad al een aantal brieven over ontvangen, vooral van mensen die niet weten hoe ze deze eindbaas moeten verslaan. Volgens Claudia is het gewoon een kwestie van volhouden en er aan beginnen met voldoende resterende levens. In het level zelf zitten nog zestig sneeuwballen verborgen en als je de dokter daar maar lang genoeg mee bekogelt, valt ie op een gegeven moment vanzelf. In totaal moet je 'm 25 keer op z'n kop raken. Succes!

We hadden in het aprilnummer trouwens nog niet alle codes gepubliceerd. Hier zijn de ontbrekende:

- level 6: 21, 20, 21, 20, 21, 23
- level 9: 25, 25, 25, 23, 20, 21
- level 15: 22, 24, 24, 21, 24, 24
- level 20: 22, 20, 21, 25, 26, 22

Nu missen we alleen nog de codes voor de levels 16 en 17, maar die schijnen geen code te hebben. Of toch wel?

Selvi van Hesse uit Oirschot heeft nog een aantal trucs om zoveel mogelijk punten te scoren. Je moet om te beginnen zo snel mogelijk de doublet te pakken krijgen, want dan wordt alles wat je pakt verdubbeld. Als je een vliegtuigje of een autootje bekogelt, komt hij ergens anders terug. Blijf daar dus op schieten, want op die manier kun je heel veel punten pakken.

Susan van Andel uit Bussum schrijft dat er rendieren verstopt zitten in de levels 3, 6, 13, 15, 16, 19 en 22. Er moet ook nog ergens een achtste rendier zijn, maar die heeft ze nog niet ontdekt. Iemand anders wel misschien? Verder meldt Susan dat je moet proberen om kopstootjes te geven tegen een balk in plaats van er op te springen als het je niet lukt om een code te bemachtigen.

Een tip voor level 6 kregen we van A. Bakelaar uit Stad a/h Haringvliet. Om onderin het veld te komen, moet je over het kerstpakket springen in plaats van er tegenaan om naar het volgende level te gaan. Daarna loop je zover mogelijk naar rechts en dan ga je vanzelf naar beneden.

En dan kregen we tenslotte nog een brief van het personeel van Creative Media, die behalve een aantal levelcodes ook nog een hint gaven: misschien vind je wel een van de tien geheime levels!

LEVEL 6

LEVEL 9

LEVEL 15

LEVEL 20

Alice in Wonderland

Misschien komt het omdat wij onlangs een paar tips publiceerden over dit spel, maar plotseling lijkt iedereen Alice in Wonderland weer uit de kast te hebben gehaald. Zowel R.

Foederer als Marijn en Marina Zsom uit Duiven vragen zich in ieder geval af hoe ze in het spiegelhuis (bij de bottelarij) langs de hoedenmaker komen. Geen probleem, jullie hoeven hem alleen maar brood en een vlinder aan te bieden. Verder willen Marijn en Marina graag weten hoe ze aan het liedje "rinkel, tink, draai de sleutel" kunnen komen. Dat liedje krijgen jullie als het goed is van de Cheshire Kat, nadat je een ander liedje voor hem hebt gezongen.

Zowel de heer Satens-Stolk uit Antwerpen als Margreet van Asperen uit Maassluis zitten vast in het konijnhol. Ze kunnen nergens de uitgang vinden. Nou, echt moeilijk is dat volgens ons niet, het gaan bijna vanzelf. Als je eenmaal in het konijnhol bent (een gat in de grond, waar je alleen in komt door te bukken), druk je op een actieknop om de paraplu te openen tijdens je val. Vervolgens kom je bij de muzikant, die je een beetje moet vleien. Hij geeft je daarna een liedje ("Val je in 't konijnhol"). Vervolgens pak je de jam en daarna in de studeerkamer van Lewis Carroll de handschoenen. Via de haard ga je naar de volgende ruimte.

Nora en Peter van Baal uit Tiel zitten vast in de Torenpuzzel. De deur van de zolder zit vastgespijkerd en ze komen er niet meer uit. Hopelijk hebben jullie het wel over het spel en niet over jullie eigen zolderkamer.... Die forenpuzzel gaat in ieder geval als volgt. De bedoeling van deze puzzel is een serie lichtjes te verbinden naar de top van de toren. Ieder raam in de toren bevat een van de vier symbolen: rond, gebogen, rechthoekig of een halve cirkel. De toren bestaat uit drie niveaus: onderkant, midden en bovenkant. Verder is er nog een

Niels van Eijkelenburg uit Scherpenzeel stuurde de complete oplossing voor de Bishop's puzzel. De oplossing is gebaseerd op het volgende schema:

16	17	18	19	20
11	12	14	14	15
6	7	8	9	10
1	2	3	4	5

20 naar 14
6 naar 12
14 naar 2
10 naar 14
12 naar 4

Het Koninginnenprobleem in de biljartzaal lost Niels als volgt op: A4, B1, C5, D8, E2, F7, G3 en H6.

De oplossing voor de puzzel in de bibliotheek is: THERE IS NO POSSIBLE WAY

De letterpuzzel op een van de slaapkamers gaat zo: THE*SKY*IS*RUDDY*YOUR*FATE*IS*BLOODY

Het lukt de heer Satens-Stolk uit Antwerpen maar niet om de taartpuzzel op te lossen. Toch zijn er meerdere oplossingen mogelijk. Het enige dat u hoeft te doen is een beetje experimenteren en zorgen dat de taart in zes gelijke delen wordt verdeeld, ieder met twee doodskoppen, twee grafstenen en een leeg vlakje. Gewoon blijven proberen! De kelder die u niet kunt vinden gaat pas open na het oplossen van de Bishop's puzzel in de kamer van Knox.

Daisy Corveleyn uit Oostende zou graag de route voor het hele huis willen hebben. De begane grond hebben we al eens in een eerder nummer gepubliceerd, maar de

7th Guest

enkel raam helemaal bovenin. Je wint het spel als je dit raam weet te verlichten. Je start op het onderste niveau. Klik op een willekeurig raam op de onderste rij en het licht op. Het raam waar je hierna op klikt, bepaalt de functie van het eerste raam tot dat de puzzel is opgelost (of totdat je stopt of de puzzel reset). Een voorbeeld: als je op het halve cirkel-raam helemaal links onderin klikte, en dan op het rechthoekige raam rechts ervan, is de functie van het eerste raam dus: beweeg naar rechts. Iedere keer dat je nu op een dergelijk raam klikt, licht het op en het raam rechts ervan ook. Ingewikkeld hè? Zodra je functies hebt bepaald voor de vier typen ramen, gaan de bewegingen eigenlijk verder automatisch binnen ieder niveau. Vervolgens is het eigenlijk alleen nog maar een kwestie van verschillende combinaties uitproberen totdat het bovenste raam verlicht is. Waarschuwing: lees niet verder als je de oplossing zelf wilt vinden!!

Laagste niveau:

onderste rij: zesde raam van links (cirkel)
tweede rij: zesde raam van links (halve cirkel)

tweede rij: zevende raam van links (halve cirkel)

derde rij: zevende raam van links (cirkel)

vierde rij: vijfde raam van links (halve cirkel)

Middelste niveau:

onderste rij: derde raam van links (cirkel)

Bovenste niveau:

tweede raam van links (cirkel)

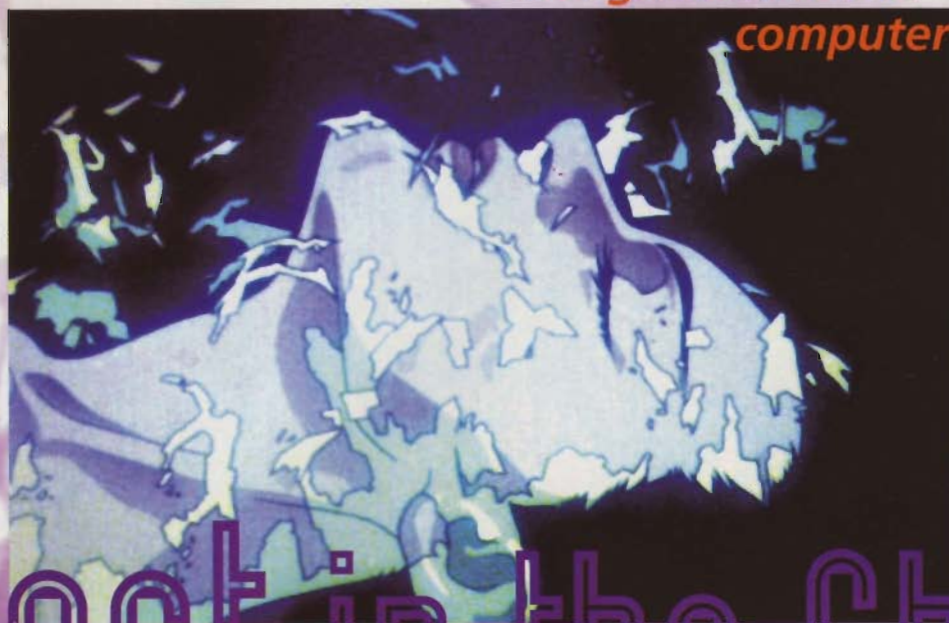
14 naar 18
2 naar 14
18 naar 6
14 naar 18
16 naar 8 en dan meteen naar 20
4 naar 8
18 naar 10
6 naar 18
8 naar 2
10 naar 4 en dan meteen naar 16
18 naar 12
2 naar 14 en dan meteen naar 10
12 naar 6

1 naar 7
15 naar 9
7 naar 19
11 naar 7
9 naar 17
7 naar 3
19 naar 7
3 naar 15
7 naar 3
5 naar 13 en dan meteen naar 1
17 naar 13
3 naar 11
15 naar 3
13 naar 19
11 naar 17 en dan meteen naar 5
3 naar 9
19 naar 7 en dan meteen naar 11
9 naar 15

complete route gaat voor zover wij weten in deze volgorde: foyer, bibliotheek, eetzaal, keuken, galerij, muziekkamer, kelder, gang, speelkamer, Martine's kamer, kamer van Knox, badkamer, Hamilton's kamer, Julia's kamer, poppenkamer, kinderkamer, Brian's kamer, kapel, laboratorium, zolder. Ook wil Daisy de oplossing voor de puzzel in de kelder (het sluiten van de negen doodskisten). Dat kan. Er is slechts één mogelijke oplossing: de truc is om de vier kisten op de hoeken gesloten te krijgen en de rest open. Sluit vervolgens de middelste kist en de rest zal vanzelf volgen. En dan wil Daisy tenslotte nog even weten welk liedje ze op de piano moet spelen in de muziekkamer. Is er misschien een muzikale lezer(es) met een goed idee?

*Manga-meesterwerk
met geavanceerde
computer-graphics*

Ghost in the Shell

In 1987 zorgde de Japanse animatiefilm *Akira* voor de grote doorbraak van Manga en Anime in het Westen.

De populariteit van het genre is sindsdien alleen maar toegenomen en steeds meer Mangafilms vinden hun weg naar de bioscopen, video en Video

CD. De negen jaar oude klassieker *Akira* hield echter al die jaren de toppositie vast in handen. Met *Ghost in the Shell*

lijkt nu eindelijk een concurrent van formaat te zijn opgestaan.

De simultane release van *Ghost in the Shell* in de bioscopen en op Video CD moet uitwijzen of de hooggespannen verwachtingen terecht zijn.

De opwinding rond *Ghost in the Shell* vindt zijn oorsprong in een aantal zaken. Om te beginnen is de film gebaseerd op een strip van niemand minder dan Masamune Shirow. De geestelijk vader van onder andere *Appleseed* en *Dominion Tank Police* bewijst met *Ghost in the Shell* opnieuw tot de 'meesters' van de Manga te behoren. Daarnaast nam het 'team' van *Akira* de productie voor zijn rekening. Hiervoor beschikte het over een voor Anime-begrippen ongekend hoog budget van maar liefst 6,5 miljoen gulden. De laatste en misschien wel belangrijkste reden voor de hooggespannen verwachtingen is echter dat bij het maken van *Ghost in the Shell* gebruik werd gemaakt van een nieuwe animatietechniek. De film combineert namelijk het traditionele tekenwerk (cel-animatie) met zeer geavanceerde computer-graphics. *Ghost in the Shell* lijkt dan ook een keerpunt in de Anime te worden.

Cybernetische implantaties

Ghost in the Shell speelt in Newport City, in het jaar 2029. De film toont vanaf de start Masamune Shirow's fascinatie voor de invloed van de technologie op de mens. Na een Derde en Vierde Wereldoorlog wordt onze planeet gedomineerd door een Aziatische alliantie onder aanvoering van Japan. Een sleutelrol wordt daarbij gespeeld door een elite-eenheid van de Japanse veiligheids-

Foeko Collet & René Janssen

dienst, Sectie 9 oftewel de Shell Squad. Om deze organisatie een voorsprong te geven in de strijd tegen het terrorisme zijn hun agenten 'verbeterd' met behulp van cybernetische implantaties. In deze wereld waar kunstmatige intelligentie de werkelijkheid overheerst, kan alleen de Ghost, een ondefinieerbaar element van het menselijk bewustzijn, nog vaststellen wie leeft en wie alleen bestaat als schepping van het Net.

Cybercrimineel

Een van die cyborgs van de Shell Squad is Majoor Motoko Kusanagi, die vrijwel volledig cybernetisch is. Ze kan via een aansluiting in haar achterhoofd zelfs gegevens downloaden vanaf een netwerkcomputer. Samen met haar cyborg-collega Bateau en de recent tot Sectie 9 toegetreden ex-politieagent Togusa wordt ze ingezet op een eigenaardige zaak. Een geniale cybercrimineel, de Puppet Master genaamd, breekt namelijk in op de computers in het Sectie 9-netwerk. Op die manier kweekt deze internationale hacker een leger van menselijke marionetten, die eigenlijk alleen maar uit computerfantasieën bestaan en die allerlei misdaden voor hem begaan. De Puppet Master wordt dan inmiddels ook gezocht voor talloze misdaden, waaronder illegale informatieverzameling (een halsmisdrijf in de 21ste eeuw!), verscheidene terroristische daden en het overschrijden van de cyber-ethiek. Zijn laatste staaltje is een inbraak in de hersenen van de tolk van de minister van Buitenlandse Zaken. De chef van Sectie 9, Chief Aramaki, vermoedt dat de Puppet Master deze tolk wil gebruiken om een buitenlandse delegatie te vermoorden. Als de hacker erin slaagt de 'ghost' (zeg maar de ziel) van de tolk te bereiken, kan niets hem nog stoppen.

Politieke samenzwering

Hoe dichter Kusanagi bij de Puppet Master weet te komen, hoe duidelijker het wordt dat deze het specifiek op haar gemunt heeft. Wanneer het spoor uiteindelijk naar Sectie 6 (een andere eenheid van de Veiligheidsdienst) leidt, beseft de Majoor dat de werkelijke identiteit van haar (letterlijk en figuurlijk onzichtbare) tegenstander de kern vormt van een dodelijke politieke samenzwering. Wie de Puppet Master is, gaan we hier natuurlijk niet verklappen. Dat moet je zelf ontdekken. Eén ding is zeker, als de wereld er in 2029 echt zo uitziet, hebben we binnenkort een probleem.

Manga-klassieker

Of *Ghost in the Shell* na bijna een decennium *Akira* van de troon gaat stoten, blijft afwachten, maar duidelijk is wel dat dit een van de beste Anime-films ooit gemaakt is. Tachtig minuten lang blijf je op het puntje van je stoel zitten, net zolang totdat je eindelijk weet wie die Puppet Master nou eigenlijk is en wat hij wil. En dan bekijk je 'm gewoon nog een keer, maar dan om alle fantastische details nog eens een keer goed in je op te nemen. Let dan trouwens ook even op de soundtrack, met onder andere het nummer *One Minute Warning* van The Passengers, het samenwerkingsproject van U2 en Brian Eno. *Ghost in the Shell* zal dan ook zonder twijfel de geschiedenis ingaan als Manga-klassieker.

De karakters

Dit zijn de belangrijkste karakters die je in *Ghost in the Shell* tegenkomt:

Aramaki: Chef van de Veiligheidsdienst Sectie 9. Zeer intelligent en vernuftig. Hij leidt een hoogst professionele eenheid, die vaak betrokken is bij de vuilste spionage-operaties.

Motoko Kusanagi: teamleider in het onderzoek naar de Puppet Master. Haar lijf is vrijwel volledig cybernetisch, zodat ze beschikt over uitzonderlijk grote kracht en uitermate snelle reflexen. Ze is bovendien bijzonder vaardig in het gebruik van vuurwapens en in man-tegenman gevechten.

Bateau: teamlid van Sectie 9 en eveneens cybernetisch verbeterd. Werkt al geruime tijd met Motoko samen en is erg close met haar.

Togusa: teamlid van Sectie 9 en pas onlangs gerecruteerd uit een normale politie-eenheid. Eerlijk, niet-cybernetisch en getrouwd. En dat zijn ook de redenen waarom

Kusanagi hem uitkoos; hij is zo lekker menselijk.

Nakamura: Chef van de Veiligheidsdienst Sectie 6. Deze eenheid is omgeven met geheimzinnigheid en staat onder supervisie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Puppet Master: dodelijke dreiging, onschuldig slachtoffer of een nieuwe levensvorm?

De naam *Ghost in the Shell* laat zich op twee manieren verklaren. In Shirows originele Manga wordt Sectie 9 de Shell Task Force genoemd. In

de verfilming wordt het woord Shell echter ook gebruikt om een lichaam ('omhulsel') aan te duiden, terwijl de Ghost staat voor de ziel.

Ghost in the Shell

Nederlands
ondertiteld
f 49,95 Bfr. 999
Philips Media

Exclusief

Over Manga
en Anime

Tekenares en kenner

Brechje van der Tol

Wie in Nederland de begrippen Manga en Anime laat vallen denkt direct aan de 21-jarige Brechje van der Tol. Als geen ander is zij de pleitbezorger van dit ook in ons land steeds populairder wordende fenomeen. Regelmatig valt Brechje te horen of te zien op radio of televisie. CD-i Magazine ging samen met Brechje naar de speciale voorstelling van de allernieuwste film op Manga-gebied, *Ghost in the Shell*, en vroeg haar mening.

Rein van Willigen

Brechje van der Tol, één keer gezien en je vergeet haar nooit meer. Toch belt ze de avond voor onze ontmoeting voor alle duidelijkheid nog eventjes op. "Het lange blonde haar heb ik niet meer, het is nu bruin met witte strepen", lacht ze.

Op spoor 13 van het Amsterdamse Centraal Station zullen we elkaar ontmoeten. Precies op tijd komt ze eraan gerend. Een map met door haar gemaakte Manga-tekeningen bij zich. "Ik ben een beetje ziek", verontschuldigt Brechje zich, met grote ogen die onwillekeurig aan de legendarische tekenfilmcreatie Betty Boop doen denken. "Als ik praat, voel ik me wel wat beter."

Ingewikkeld

Samen vertrekken we nog eenmaal met de trein richting station Lelylaan, om vervolgens naar Cinema te kuieren. In dit filmpaleis in een Amsterdamse buitenwijk bekijken we *Ghost in the Shell*. "Mooi om zoiets visueel op te zetten",

vertelt Brechje na afloop in de foyer. Het filmverhaal is gebaseerd op een ruim 350-pagina tellende strip van de Japanse tekenaar Masamune Shirow. "Het is natuurlijk moeilijk om het verhaal in de film precies zo te volgen als in de strip. Ook al omdat Shirow een ingewikkelde manier van vertellen heeft." Brechje meent dat de filmmakers wel hun best hebben gedaan. "Hoewel", merkt de 21-jarige kritisch op, "de rol van Poppenspeler niet goed uitkomt."

Karakters

In 's Hertogenbosch heeft Brechje haar tekentafel staan, op zolder, in de buurt van wat wasgoed en de verwarmingsketel. Als haar dagelijks baan van tandtechniek is gedaan is ze hier te vinden. Het tekenen van Manga-strips, die onder meer in Mangazine verschijnen, is Brechje's lust en leven. "Manga is een levensstijl die van mij is", klinkt ze cryptisch. Als ik haar vraag of ze zelf een Japans stripfiguur is, lacht ze ontkennend: "Gelukkig niet. Dan zou ik ook naar alle kanten springen, hahaha. Het is meer mijn manier van uiten, mijn gedachten verwoorden, verbeelden." Wat Brechje met name aanspreekt is het uitdiepen van de karakters in de Japanse strips (Manga) en tekenfilms (Anime). Brechje is afkomstig uit een generatie die opgroeide met Japanse tekenfilmseries. Noem er één en de kans is groot dat zij hem gezien heeft. *Schateiland*, *Strijd der Planeten* en *Heidi* zijn enkele voorbeelden. "Altijd enorm door gefascineerd."

Als ik de film *Akira* aansnijdt, waarmee het fenomeen Manga pas echt in het Westen doorbrak, bespeur ik enige terughoudendheid. "Akira wordt altijd als voorbeeld genoemd", verzucht de gestreepte brunette. "Het is een cultfilm geworden, maar de meeste aspecten van Anime, zoals het uitdiepen van emoties, vind ik er niet in terug. *Ghost in the Shell* vind ik in dat opzicht beter geslaagd. Het karakter van de personages is mooi opgebouwd." Een pluspunt vindt Brechje het ook, dat er minder karakters meedoen, zodat de verhaallijn overzichtelijker is.

Blade Runner

Met Brechje over tekenfilm kletsen is een waar genoegen. We vergelijken de absoluut geperfectioneerde tekenfilmtechniek van Walt Disney met de wat mindere Japanse. Het budget van *Ghost in the Shell* mag met zijn zes miljoen gulden voor Japanse begrippen groot zijn, Disney legt minimaal het tienvoudige voor zijn producties neer. We zijn het er absoluut over eens dat de handgeschilderde achtergronden in *Ghost in the Shell* de sfeer oproepen van een film als *Blade Runner*. De regen versterkt dat gevoel. Opvallend is de minimale hoeveelheid geweld, iets wat bijna synoniem is voor Manga en Anime. "Ik denk dat het te maken heeft met Manga Entertainment", meent Brechje. Dit van oorsprong Britse bedrijf introduceerde de Japanse Manga-tekenfilms voor het eerst op commerciële basis in Europa. Manga Entertainment is bovendien medeproducent van deze film. "Men wil wat milder worden", vervolgt de Manga-kenner. "Waren het eerst jongens van rond de twintig die van Manga hielden, nu breidt deze groep zich uit."

Japan

Het liefst zou Brechje zelf willen meewerken aan een Japanse tekenfilmproductie. "Mij vooral met de personages bezighouden, maar ook met de tekenkant. Als character-designer moet je een hoop onderzoek verrichten, dat spreekt me wel aan. Bij de animatie ga je veelal van levende modellen uit." De Bossche tekenares hoopt zichzelf ooit terug te vinden in het land van de rijzende zon. "Met Manga bezig zijn is voor mij het ultieme genot. Ik heb vage plannen om portfolio's naar Japanse tekenfilmmaatschappijen te sturen." En dan maar hopen dat Japan antwoordt. Eenmaal in Japan kan Brechje de makers van *Ghost in the Shell* alsnog laten weten wat ze van de Engelse versie vindt: "Slecht! Je hoort ze achter de microfoon zitten." Of het zin heeft in het Westen de originele Japanse versie uit te brengen betwijfelt ze. "Het heeft met commercie te maken, ik denk dat Japans voor velen een drempel is." Vooral de harde klank is in het Westen nauwelijks ingeburgerd.

Gepaste trots

Iedere keer is Brechje verbaasd over de belangstelling die haar persoontje binnen de Nederlandse wereld van de Japanse strip en tekenfilm ondervindt. "Misschien ben ik als meisje een blikvanger, hoewel ik soms het gevoel heb als decoratie te worden gebruikt", meldt ze diplomatiek. "Ook al omdat Manga toch eerder met jongens wordt geassocieerd. Ik ben in ieder geval de eerste Nederlandse waarvan werk is gepubliceerd", lacht ze met gepaste trots. Maar het zou van haar nog veel meer mogen worden. "Voor mijn gevoel ben ik de laatste jaren niet veel opgeschoten." Polygram's Mangazine is tot haar grote verdriet tijdens zijn tweejarig bestaan niet groter geworden. "Aan fans wordt niet gedacht", meldt Brechje triest.

Achtergrond: ©1995 Joachim Mahn-HUB

Freaks

Voorlopig kan ze met een handjevol gelijkgestemden van gedachten wisselen over het wel en wee van de Japanse strip- en tekenfilmwereld. "Orando no Manga, opgericht door mijn vriend Mike, is een groepje tekenaars, mensen die elkaar verder helpen. Je kunt je aan hen vasthouden, zodat je nooit het gevoel hebt er alleen voor te staan." Nog niet zo lang geleden heeft deze club een meeting georganiseerd. Brechje geeft toe dat er ook mensen zijn die 'lichtelijk' bezeten zijn van het fenomeen Manga. "Dat zijn freaks, die gigantische bedragen betalen voor alles wat met Manga te maken heeft. Zover ga ik niet. Als je Manga net ontdekt, vind je alles mooi, maar er komt een tijd dat je je specialiseert. Ik vooral in science-fiction, fantasy en de wat psychedelischer films."

Commercieel

Als we nog eenmaal *Ghost in the Shell* op de tafel gooien, betwijfelt ze het of deze tekenfilm in Nederland wel op zijn juiste waarde zal worden geschat. "Voor velen blijft het een futuristische film. Het warrige verhaal valt in duigen door de fantastische effecten. De film zou toegankelijker zijn als er series in deze stijl op televisie zouden zijn." Dat de commercie op haar passie is gedoken betreft Brechje een beetje. "Deze film is commercieel opgezet, een miljoenenproductie. Dan moet je hem mooi vinden. De computer-animatie is erg mooi, de cel-animatie is meestal gelijk aan de gemiddelde Anime."

Terug in de trein babbelen we wat na over Manga, Anime en natuurlijk Brechje zelf. Wie weet vindt het volgende gesprek wel in Tokyo plaats, het hart van de Manga en de Anime.

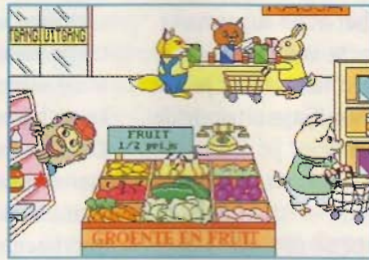

Kinder

CD-i-tips

Wil je van alles ontdekken en spelletjes spelen in een dierenstad of berenland? Kies dan voor *Richard Scarry's Allerbeste Buurt Disc* en *Allerdrukste Buurt Disc* of *Bij de Berenstain Beren Thuis*. Wil je op stap met Peanuts en Charley Brown en je landenkennis en rekenkunde op peil brengen, dan is *Yearn 2 Learn Peanuts de beste keus*. Omdat wij moeilijk voor jou kunnen beslissen waar naartoe te gaan, kun je het beste zelf kiezen. Wij geven alleen een paar tips die je daarbij kunnen helpen.

Lennie Pardoel

GeheugenTIP: Memory in de Supermarkt

In Drukkestad op de *Allerbeste Buurt Disc* kun je het groente- en fruitspel spelen. Ga naar de Marktstraat, passeer de school en de speelplaats en zoek de Supermarkt op. Want daar liggen allemaal kistjes in de winkel met prachtige kroppen sla, bananen, meloenen en zelfs met soorten die je vast nog niet kent. Wanneer je een van de kistjes aanklikt, verschijnt er een soort groente of fruit. De kunst is nu te raden waar eenzelfde soort verborgen zit, net als in het spel Memory. Het verschil is dat je nu de kaarten niet schudt, maar de kisten. En je kunt het zo vaak als je maar wilt doen, want de kisten worden steeds opnieuw bijgevuld.

NatuurTIP: Plantenspel

Ben je ook zo gek op bloemen? Wanneer je de Hoogstraat inwandelt, dan raad ik je aan de bloemenwinkel eens te bezoeken. (Extra tip: Koop een bloemetje voor je moeder.) Passeer eerst de Brandweer, dan kom je er vanzelf. In de winkel kunnen allerlei bloemen aangeklikt - of aangepetst als je een roller controller hebt - worden. Kies bijvoorbeeld de zonnebloem en je weet voortaan wat voor een bloem dat is en dat de zaadjes lekker zijn. Of je weet dat tulpen uit bollen groeien.

NieuwTIP: In de krant

Wil je wel eens in de krant? Ja? Ga dan naar de Brugstraat van Drukkestad op de *Allerdrukste Buurt Disc*. Daar is namelijk de redactie gevestigd van de *Morgenstond*, de krant van Drukkestad. Als je nu naar de computer van het konijn gaat en er je naam intikt, dan kun je je eigen krantenkop krijgen. Interessant hè? Probeer maar eens, dan word jij de bijzondere gast van Drukkestad. Het is leuk om je eigen naam zo vetgedrukt te zien staan.

GeheugenTIP: Dozen stapelen

In de Hoofdstraat is een schoenenwinkel, waar je de schoenmaker kunt helpen de dozen op te stapelen. Hij wil het op een speciale manier, zodat je goed moet kijken naar het voorbeeld. Dat moet je onthouden en nadoen. Je geheugen wordt steeds meer op de proef gesteld.

FantasieTIP: Ijsjes maken

In de ijsjeswinkel, even voorbij de schoenenwinkel, kun je ijsjes maken zo groot als je maar wilt. Niet alleen kun je ijs op een schaalstapelen, maar ook bananen, kersen en koekjes... Heerlijk dus. Mogen wij dan ook een ijsje?

LeestIP: Letters leren

In *Bij de Berenstain Beren Thuis* is er een school waar je alle letters van het alfabet kunt leren. Combineer de kleine letters met de hoofdletters. Het enige wat je hoeft te doen is ze aan te wijzen als ze opgenoemd worden. Wanneer je dat allemaal goed doet, krijg je een stickerster op je lijstje. Net een soort rapport. Die stickers zijn ook te verdienen als je goed klokt of de beren goed in volgorde van grootte zet. De school ligt in het dorpje Berenstain, links van het park. Er is ook een supermarkt. Wanneer je al een beetje kunt lezen, doe dan het boodschappenlijstspel. Je leest eerst wat je moet halen en daarna koop je het in de supermarkt. Ook hiermee is een sticker te verdienen. Als je het lijstje niet goed gelezen hebt, merk je het vanzelf, want dan klopt het lijstje uiteindelijk niet en mag je het overdoen.

LandenTIP: Landen slepen

In *Yearn 2 Learn* kun je samen met Peanuts, je weet wel, dat eigenwijze hondje, landen terug op hun plaats zetten. Ze liggen namelijk allemaal door elkaar heen. Met je afstandsbediening sleep je ze terug naar hun plek. Die chaos in de wereld los jij nu mooi eigenhandig op. En je weet voortaan heel goed hoe de vorm van de landen is.

BehendigheidsTIP: Obstakels ontwijken

Wil je net als Peanuts niet geraakt worden door cactussen of wolken? Peanuts heeft een vliegtuigje waarmee hij helaas niet erg hoog komt. Maar wanneer je hem helpt met het besturen, komt hij veilig op de plaats van bestemming. Ook hier schuif je met de afstandsbediening omhoog en omlaag en heen en weer. Je sleept Peanuts er als het ware met zijn vliegtuigje doorheen.

RekentIP: Weeg pompoenen

Hoe zwaar zijn de pompoenen? Dat kun je uitrekenen door ze op een weegschaal te leggen. Niet zo makkelijk voor een beginnend rekenaar. Wel een goede test voor je rekentalenten.

Tot zover deze tips. Succes met de oplossingen!

School Deel 2 2000

Lennie Pardoel

Er is ook een *Karaoke Kids* waarmee kinderen een veertiental liedjes kunnen meezingen. In de handleiding wordt de tip gegeven de CD-i in het onderwijs als basis voor het maken van eigen liedjes te gebruiken.

Richard Scarry's Allerbeste Buurt Disc, een van de eerste Nederlandstalige kinder-CD-i's laat kinderen kennismaken met hetgeen er in een stad gebeurt. Project School 2000 raadt hier klassikaal gebruik tijdens Wereldoriëntatie aan. Vanaf het begainscherm, de plattegrond van Drukkestad, kunnen de leerlingen verschillende straten ingaan. Wat er allemaal in die straten te vinden is, kan de docent eenvoudig nagaan in de uitgetekende boomstructuur.

Vorige maand bespraken we met het project *School 2000* de toenemende invloed van de CD-i-speler als leermiddel in het basisonderwijs. Deze maand nemen we nog een aantal CD-i-titels onder de loep die op het programma van *School 2000* staan.

Een van de nieuwste educatieve CD-i's is *Gewetensvragen* (besproken in CD-i Magazine nummer 11, 1995). Deze CD-i is bedoeld voor de oudste basisschoolgangers en het vak Geschiedenis. De leerlingen worden de wereld van 1940 binnengeleid en uitgedaagd keuzes te maken in de oorlogssituatie. Wanneer iemand 'de held uithangt' krijgt hij middenin het spel te horen dat die heldhaftigheid wel eens verkeerd zou kunnen aflopen. Eveneens te gebruiken

voor het vak Geschiedenis, maar ook voor Maatschappijleer, Nederlands en Economie zijn de twee CD-i's *Dit was 1994* (nummer 2, 1995) en *Dit was 1995* (nummer 1 en 2, 1996).

Voor de overbrenging van kennis der dieren is bij uitstek Zoo... eenvoudig (nummer 7/8, 1995) geschikt. Er is informatie over ruim 1300 gewervelde dieren te verkrijgen, die zich allen in de dierentuin van Antwerpen bevinden. Vooral bij deze CD-i is de meegeleverde

boomstructuur enorm handig. De dieren zijn in groepen onderverdeeld. Een veel uitgebreider naslagwerk is natuurlijk de eind vorig jaar verschenen *Interactieve Encyclopedie* (nummer 11 en 12, 1995). Na al die informatie kun je even lekker quizen met de *Archeon CD-i quiz* (nummer 1, 1995). Aangeraden wordt deze quiz te gebruiken in combinatie met een bezoek aan het themapark Archeon.

De CD-i *Lekker lezen over huisdieren* heeft als uitgangspunt het stimuleren van lezen. Er kan op een zelfstandige wijze gezocht worden naar boeken over huisdieren. De makers hebben een keuze gemaakt uit 36 leuke en goed leesbare titels. Verder is er een uitzending te volgen van de populaire radiozender Radio Lezerstraat en de kinderen kunnen deelnemen aan een karaokewedstrijd. Een andere te gebruiken CD-i voor het vak Nederlands is *Verhalentoverdoos Magische Vertellingen*. Met deze CD-i worden kinderen aangemoedigd hun expressie in de Nederlandse taal vast te leggen door middel van het maken van verhalen.

Tot slot *Tangram*, een CD-i die in het bijzonder aangeraden wordt voor individuele functietraining (remedial teaching). Het snel leren analyseren en structureren van

abstracte figuren en het plaatsen van geometrische vormen, help het kind zijn werkmethode en denken te ordenen.

Rocks sparen

Wie nu dit project School 2000 wil ondersteunen, kan voor een school Rocks-zegels sparen. Deze zegels zijn te sparen bij Super Supermarkten en Texaco tankstations. Scholen kunnen kiezen uit twee 'starters'pakketten. Eén voor het basisonderwijs ter waarde van f 1425,- en één voor het voortgezet onderwijs ter waarde van f 1600,-. In zo'n pakket zit een CD-i-speler (type 210), een Digital Video Cartridge, een afstandsbediening, een Trackerball en 5 programma's. Wanneer dit pakket met Rocks betaald wordt hoeft slechts de helft van de werkelijke waarde betaald te worden. De ene helft wordt betaald met Rocks en de andere helft krijgt de school van Rocks cadeau. Dus wanneer iedereen zijn Rocks bij de schoolleiding van de in de buurt zijnde school deponert kan er waarschijnlijk zeer snel een CD-i-speler aangeschaft worden. Een toe te juichen actie, dat spreekt vanzelf. CD-i Magazine zal de ontwikkelingen dan ook nauwlettend blijven volgen.

Voor meer informatie over School 2000 bel de infolijn 070-3143500. Of schrijf naar School 2000, p/a NIAM, Antwoordnummer 97007, 2509 VH Den Haag.

VOOR DE PASSIE VAN EEN CONCERT EN DE EMOTIE VAN EEN BIOSCOOP

UW CD-i WONDER KAN NOG MEER MET HET *Nieuwe* BOSE® LIFESTYLE® 12 AUDIO HOME ENTERTAINMENT SYSTEEM

Levenschte geluidweergave, eenvoudige bediening en een elegant design

Het vult uw kamer met een levenschte Hi-Fi weergave én een weergave van filmgeluid zoals in een goede bioscoop. Hieronder de vele voordelen van het nieuwe Bose Lifestyle® 12 systeem.

Levenschte weergave

De vijf Direct/Reflecting® kubusluidsprekers en de Acoustimass® Module, die uit het zicht kan worden geplaatst, zorgen voor een geluidweergave die u volledig omringt.

De Acoustimass® Module kunt u bijna overal een onzichtbare plaats geven.

Alle stemmen en instrumenten klinken natuurlijk en helder met een diepe krachtige lage tonen weergave zonder enige vervorming.

Waar u ook zit, u heeft overal een ruimtelijke Hi-Fi weergave, die rijk en vol blijft, zelfs indien het systeem zacht speelt.

Zo goed als onzichtbaar te plaatsen

Het systeem is zodanig ontworpen dat het in elk interieur past. Het slanke muziekcentrum heeft een radio en CD-speler en extra aansluitingen voor bijvoorbeeld uw televisie, videorecorder, of ander apparaat. De fraaie kubusluidsprekers en de Acoustimass® Module, die uit het zicht kan worden geplaatst, completeren de elegantie van het systeem.

Het Bose Lifestyle® 12 Audio Home Entertainment systeem omringt u met een natuurlijke balans van direct en gereflecteerd geluid.

Eenvoud

Voor een optimaal bedieningsgemak heeft Bose een nieuw soort afstandbediening ontwikkeld. Met slechts een druk op enkele knoppen kunt u alle functies van het systeem bedienen. U hoeft deze afstandbediening niet te richten en u kunt hem overal in huis

gebruiken. Hij werkt zelfs door wanden en vloeren heen. Voor meer informatie of het adres van de Bose dealer kunt u bellen, faxen of de bon insturen. Bezoek de dichtstbijzijnde dealer om kennis te maken met het beste voor de Hi-Fi en de Video wereld.

Jawel, ik wil meer weten.

Zend mij meer informatie over het Bose Lifestyle® 12 systeem.

Naam: _____ m/v
Telefoon: _____ overdag
_____ 's avonds
Adres: _____
Postcode: _____ xxxx
Plaats: _____

Bose B.V., Nijverheidstraat 8, 1135 GE Edam,
Telefoon 02993-69191, **BOSE**
Fax 02993-68166 *Better sound through research.*

De band Tears for Fears doet denken aan een groep van muzikanten, maar dat is maar schijn. Tears for Fears staat in Jan Douwe Kroeske's Popencyclopedie zelfs aangekondigd als eenmansgroep onder leiding van- en met als enige bandlid Roland Orzabal. Een band met productievele hoogstandjes als *Sowing The Seeds of Love* en *Shout*. Het beste van Tears for Fears is nu uitgekomen op Video CD: *Tears Roll Down*.

Tears for Fears

Van oorsprong bestaat Tears for Fears uit het duo Orzabal en Curt Smith, die elkaar nog van school kennen. Na een moeizame start krijgen ze in '83 een hit met het nummer *Change*. Met de muziek die een overgang maakt van New Wave naar modernere Rock weten ze al snel een grote schare fans achter zich te krijgen. Het vervolg op hun succes laat niet lang op zich wachten. *Everybody Wants to Rule the World* haalt dan ook de top drie in Nederland.

Oleta Adams

Wanneer de schitterende zang van Oleta Adams aan de band wordt toegevoegd, lijkt het succes niet meer te stuiten. *Woman In Chains* is niet alleen een schitterend nummer, maar ook de bijgeleverde videoclip is ronduit prachtig. Orzabal laat vanaf het begin weten dat hij zich niet laat afschepen met minder dan het allerbeste. Hij kan Oleta echter niet lang vasthouden. Ze krijgt zelf een fantastische solocarrière als zangeres/pianiste, hoewel haar eerste plaat nog wel door Tears for Fears wordt geproduceerd.

Onuitwisbare indruk

Inmiddels heeft Roland Orzabal zelf alle rechten op de naam Tears for Fears gekocht en is Curt Smith zijn eigen kant opgegaan. Toch heeft Tears for Fears een onuitwisbare indruk achtergelaten met haar hits. De muziek zit simpelweg goed in elkaar en de Beatles-achtige klanken met het stemgeluid van Orzabal zijn uit duizenden te herkennen.

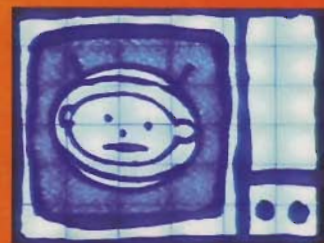
The Best of...

Op de Video CD *Tears Roll Down* staan de beste nummers van 'The Tears' uit de periode 1982 tot 1992. En dan niet alleen de megahits, maar ook de minder bekende nummers als *Mad World*, *Mothers Talk* en *Pale Shelter*. Het is aan alle kanten te zien dat er erg veel werk is besteed aan de productie van de videoclips en ook het geluid van de Video CD mag er zeker zijn, vooral wanneer je gebruikmaakt van je stereo-installatie. (RH)

**Tears for
Fears**

Engels
f 49,95 Bfr. 999
PolyGram Video

U2 Live from Sydney

Mensen die U2 niet kennen (bestaan ze überhaupt?) zullen bij het aanschouwen van de beelden en het geluid van de eerste nummers van de Video CD zonder twijfel denken met een typische band van de jaren 90 te maken te hebben. Een beetje vreemde band misschien, maar beslist eentje die zijn oorsprong vindt in het multimediale tijdperk van videowalls, lichteffecten, stemvormers en de meest moderne elektronica.

ZOO

U2 kan zonder twijfel nu al worden bijgeschreven in het rijtje van de grootste popgroepen aller tijden.

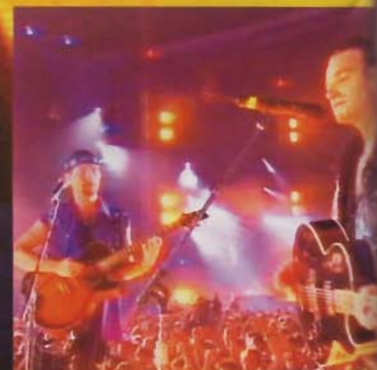
Misschien wel interessanter is echter de intrigerende geschiedenis van deze Ierse popgroep. Van het debuutalbum *Boy* uit 1980 tot

Zooropa uit 1993 maakte U2 een extreme muzikale ontwikkeling door. De registratie van het Zoo TV-concert in Sydney maakt zeer duidelijk in welke fase het Ierse viertal zich nu bevindt.

Foeke Collet

Heden en toekomst

Het is inderdaad moeilijk te geloven dat de met zwarte zonnebril en leren pak uitgeruste Bono zo'n 17 jaar geleden op een school in Dublin drie jongetjes ontmoette, waarna ze besloten samen muziek te gaan maken. Het verschil met 1978 is simpelweg té groot. Natuurlijk zijn er meer topbands die al een tijdje meelopen, maar bij een concert van de Rolling Stones hoor je overduidelijk de invloeden van de jaren 60 en 70 en bij Dire Straits gaan je gedachten automatisch terug naar de jaren 80. Bij de start van het Zoo TV-concert in Australië missen dit soort associaties met het verleden echter volledig. Wat U2 op het podium zet ademt voor de volle 100 procent de elektronische jaren 90 uit. Eén voor één lichten er enorme videoschermen op die het publiek overspoelen met een chaotische wirwar van beeldfragmenten, terwijl het bonkende intro van

Zoo Station uit de speakers stamp. Het maakt één ding heel duidelijk: U2 staat met beide benen in het heden en gooit er als extraatje een scheutje toekomst bij.

Bijna angstige sfeer

De voorbeelden van bands die met hun oude – bij henzelf en het publiek bekende – repertoire lekker simpel doorgaan, zijn legio. Immers, vernieuwing is moeilijk en verandering vraagt moed. Het pleit voor de instelling van Bono (Paul Hewson), The Edge (Dave Evans), Adam Clayton en Larry Mullen dat ze de sprong naar de jaren 90 zo overduidelijk hebben gemaakt. Het is niet alleen het uiterlijke, elektronische vertoon dat dit duidelijk maakt. Nummers als *The Fly*, *Even Better than the Real Thing*, *Lemon*, en het door The Edge gezongen *Numb* hebben zowel invloeden uit de indie-dancemuziek als de techno. De ritmesectie van bas en drums staat hierbij centraler dan ooit en creëert een indrukwekkende, zenuwachtige en soms zelfs bijna onheilspellende sfeer. Dit gevoel wordt nog eens versterkt door de stortvloed van beelden, kreten en statements op de video-walls, zoals *'Everything you know is wrong'*, *'Reject your weakness'* en het niet geheel van humor gespeende *'Death is a career move'*.

Spijkerbroek en T-shirt

Het verschil tussen de Zoo TV-stijl en bijvoorbeeld het legendarische U2-concert in *Red Rocks* is bijna verbijsterend en ik kan het niet laten toch heel even met weemoed terug te denken. Bono in spijkerbroek en gescheurd T-shirt, omringd door gigantische vuren, zijn boodschap het publiek in schreeuwend en krijsend. Het indrukwekkende *Sunday, Bloody Sunday* over de bloedige chaos in Ierland, bezorgde iedereen de koude rillingen. Het was een oermenselijke mix van wanhoop, spiritualiteit, politieke betrokkenheid, passie, fanatisme, dynamiek en liefde (geef een seintje als ik begin door te draven).

Daar stond de dynamische podium-act van U2 om bekend. Misschien is het de sprong naar de snelle en onpersoonlijke jaren 90, of misschien zitten de emoties in Zoo TV beter verstopt, maar ik kan niet ontkennen dat ik ze af en toe een beetje mis.

Klassiekers

Natuurlijk is U2 niet helemaal los te zien van hun bloeiperiode in de jaren 80. Ook in Sidney komen klassiekers als *Bullet the Blue Sky*, *Pride*, *With or Without You* en *Angel of Harlem* uitgebreid aan bod. Bono's schreeuw aan het begin van *New Years Day* klinkt nog steeds dermate getergd dat je weet dat-ie zich nog steeds flink kwaad kan maken, al had hij z'n leren pak wat mij betreft voor

dit nummer even uit mogen trekken. Ook laat hij zich ouderwets over de handen van het publiek meeslepen en is er met een akoestische sessie een rustpunt in het multimedia-spektakel. De leadzanger is het bespelen van het publiek nog duidelijk niet verleerd en met zijn charismatische uitstraling krijgt hij zonder problemen het enorme stadion in Sydney met zich mee. Hierbij zijn de video-schermen een krachtig hulpmiddel, want als je helemaal achteraan staat is een close-up van je favoriete artiest natuurlijk iets heel anders dan een mijlenver podium waarop een poppetje staat dat net zo goed een stand-in had kunnen zijn.

Down Under

De conclusie na het bekijken van deze Video CD is eenduidig en overduidelijk. Als je het aan iemand kan overlaten een interessant concert neer te zetten voor registratie op Video CD, dan is het aan U2. De band maakt er een indrukwekkend spektakel van en met de prima kwaliteit van het beeld en het geluid is het onmogelijk om niet meegesleurd te worden voor een enkele reis *Down Under*. *U2 Zoo TV Live from Sydney* is dan ook een prachtig visitekaartje van één van de meest populaire en invloedrijke bands aller tijden.

U2 Zoo TV
Live from
Sydney
f 59,95 Bfr. 999
PolyGram Video

Elton John

De mooiste Love Songs

Wanneer iemand het heeft over Reginald Kenneth Dwight, zullen er weinigen zijn bij wie er een lichtje gaat branden. Wanneer diegene dan ook nog beweert dat dit een van de grootste songwriters van deze eeuw is, zullen de meesten zelfs hun schouders ophalen. Onterecht. We hebben het namelijk over niemand minder dan Elton John. Iemand die inmiddels meer dan een kwart eeuw muziekgeschiedenis maakt. Zijn mooiste *Love Songs* staan nu op de gelijknamige Video CD.

Rom Helweg

Reginald (of Kenny, zoals zijn ouders hem noemden) wordt in 1947 geboren in Middlesex, Engeland. Op vierjarige leeftijd leert hij piano spelen, wat resulteert in zijn optreden op twaalfjarige leeftijd. Tja, het zou nou eens leuk zijn wanneer iemand pas op zijn veertigste muziek heeft leren maken en hiermee de toppen van de muziek bestijgt, maar dit is nog het ouderwetse verhaal.

Eén Engelse pond

Op zeventienjarige leeftijd krijgt hij een baan aangeboden als barpianist. Niet slecht voor zo'n jonge knul, maar ja, één Engelse pond per avond was ook toen nog niet veel. Twee jaar later komt hij terecht in een bandje dat Bluesology heet en onder leiding staat van Long John Baldry. Ze begeleiden onder andere acts als Patty LaBelle en The Inkspots. Met het succes wil het echter niet zo vlotten. Totdat Reginald tekstschrijver Bernie Taupin tegenkomt als ze beiden meedoen aan een wedstrijd voor songwriters die is uitgeschreven door het blad *Melody Maker*.

Bernie Taupin

Taupin is een geweldige tekstdichter, iets waar het bij Kenny net aan mankeert. Zij beginnen een samenwerking die zich kan meten met die van Lennon en McCartney, Leiber en Stoller en ga zo maar door. Niet lang daarna doopt Kenny zich om tot Elton John, naar saxofonist Elton Dean en zanger Long John Baldry. Elton John is nog steeds de naam die in ieders geheugen gegrift staat.

Your Song

Al vrij snel komt de eerste grote hit. Your Song was dan ook meteen zo'n groot succes, dat het nog steeds door vele artiesten vertolkt wordt. Het klassieke melodramatische liefdesliedje stond aan de basis van ontelbare romances over de hele wereld en is nog steeds dagelijks op radiostations over de hele wereld te horen.

Extravagant

Wanneer het muzikanten zo voor de wind gaat als toen bij Elton John, kun je erop wachten dat ze vreemde dingen gaan doen. Elton John sprong heel slim in op het glittertijdperk van de jaren zeventig en begon zich uitermate extravagant te kleden. Kijk maar naar de musical Tommy van The Who, waarin Elton het knallende Pinball Wizard zingt. Hij draagt met het grootste gemak plateauzolen van een halve meter hoog en de ene bril is nog krankzinniger dan de andere.

Rocket

Niet lang daarna richt Elton John zijn eigen platenmaatschappij op onder de naam Rocket. Hij scoort al direct een hit met een duet met Kiki Dee: Don't Go Breaking My Heart. Na het succes van deze plaat kan hij het wat rustiger aandoen en zich op zijn hobby's concentreren. Hij heeft namelijk inmiddels een voetbalclub 'gekocht'; Watford F.C. Het is maar wat je leuk vindt.

Comeback

In deze tijd dacht iedereen dat Elton John een beetje over zijn hoogtepunt heen was. Bernie Taupin was inmiddels naar de Verenigde Staten vertrokken en "hij zal wel niet meer zo presteren als vroeger" lag op ieders lippen. Niets bleek echter minder waar. Toen Elton John in 1985 zijn rentree maakte op Live Aid, werd iedereen weer met zijn neus op de feiten gedrukt. Het nummer I'm Still Standing was zeer toepasselijk gekozen. Toch moest Elton John een jaar later een zware stembandenoperatie ondergaan, waardoor hij opnieuw een tijdje uit de roulatie was.

Video als bekroning

De Elton John die toen terugkwam bleek niets aan kwaliteit te hebben ingeboet. Zijn stem was iets lager en hij maakte wat meer gebruik van synthesizers in plaats van piano's. Bovendien concentreerde hij zich wat meer op de videoclipps. Die clips zijn dan ook van een uitzonderlijk hoge kwaliteit. Niet, zoals je vaker merkt, dat het een goede video is om de matigheid van de muziek te verhullen, maar als bekroning op een prachtig stuk muziek.

Love Songs

Op de Video CD *Love Songs* vind je een achttiental van Elton John's mooiste songs. Natuurlijk Your Song en de nummer 1 hit Nikita, maar ook The Circle Of Life, de prachtige soundtrack van de film *The Lion King*. En natuurlijk komt George Michael nog eventjes om de hoek kijken met het prachtige Don't Let The Sun Go Down On Me. Dit is nou eens echt zo'n Video CD waar je lekker voor moet gaan zitten. Het geluid is perfect en het beeld is gepast goed.

Tribute

Elton John is één van die weinige artiesten die tijdens zijn leven een zogenaamde Tribute CD heeft gekregen voor zijn bijdragen aan de muziek. Op dit eerbetoon spelen topartiesten als Phil Collins, Sting, Kate Bush en natuurlijk huisvriend George Michael hun eigen interpretatie van de songs van Elton John. De hits op *Love Songs* maken duidelijk dat dit eerbetoon aan de excentrieke Engelsman meer dan terecht is.

**Elton John,
Love Songs**

Engels

f 59.95 Bfr. 1.199

PolyGram Video

De dansscholen stromen weer vol. En dan niet alleen met de mensen die zich twee weken voor hun huwelijk nog even willen voorbereiden op de openingsfoxtrot. Dansen zoals Astaire en Rogers dat deden is weer helemaal in. Zelfs op de meest wilde feesten zijn er altijd wel een paar paren die willen laten zien wat ze afgelopen vrijdag hebben geleerd. Een goede stap in de richting van de dansscholen (of gewoon direct naar het danspodium) is de CD-i *Dansen!* Wij dansten een proeflesje mee met de Italiaanse testversie *Si Balla*.

Rom Heiweg

De plezier-voor-twee-CD

Dansen!

Dansen is plezier voor twee, zeggen ze, maar je kunt het gerust hebben over twee miljoen, of een veelvoud daarvan. De populariteit van het stijldansen mag dan misschien een beetje weggeweest zijn, het is weer helemaal terug. "Waar heeft u uw man leren kennen?". "Nou we zaten samen op dansles, en eerst moest ik niets van hem hebben, maar hij danste zo lekker." heeft daar misschien aan bijgedragen.

De muziek

De CD-i *Dansen!* heeft erg goed door waar het bij dansen om gaat. Dansen is de beleving van muziek. Je moet plezier hebben in het luisteren naar muziek, en dan is het onmogelijk om stil te blijven zitten. Om de ergste ravage en gekneusde tenen te voorkomen, hebben mensen in de loop der tijd afspraken gemaakt met betrekking tot de plaats waar je je voeten neerzet. Maar in de eerste plaats was er de muziek.

De drie muziketiers

Dansen! is onderverdeeld in drie verschillende muziekstijlen. Gelukkig laten ze de ouderwetse stijlen als de Weense Wals, de Quickstep en de Foxtrot achterwege. We praten over de modernere stijlsoorten, en dat is maar goed ook. De Samba brengt je in no time naar het zonnige Rio, waar het carnaval in volle gang is. De Salsa laat je wegdromen in de opzweepende tonen van Tito Puente en Celia Cruz, en als je het dan af wilt maken ga je terug naar de vijftiger jaren, de jaren van de Rock 'n Roll en de Boogie Woogie.

We dansen de Samba

Nadat we zijn verwelkomd door zo'n typische Rai Uno schoonheid, zien we de drie dansparen op het scherm. We kunnen met het spotlicht kiezen met welke dansstijl we het diepe induiken. Voor mij is de keuze duidelijk. Laat de trommels slaan, laat de beltrom horen, aan de Samba heb ik mijn hart verloren. Er verschijnt een vijftal keuzes. Een foto van Rio geeft ons een verhaal over de geschiedenis van de Samba. Hoewel nog in het Italiaans, begint het bloed al sneller te stromen.

Demonstratie

Voordat we naar de elementaire danstechnieken gaan, eerst nog wat meer achtergrondinformatie. Wat voor instrumenten worden er gebruikt? Naar welke 'beat' moet je luisteren om je passen uit te tellen? Wie waren de grootheden van de Samba? Gaan we nog films zien om in de stemming te komen? Al deze onderwerpen kun je opvragen, nog voordat we de eerste stappen op de dansvloer zetten. Wanneer we dan als laatste voor de demonstratie van de exotische dansparen kiezen, zakt de moed me in de schoenen. Moet ik dat straks ook kunnen?

Een beetje gevoel

We gaan dan nu maar eens wat lessen volgen. Je kunt het blijven uitstellen. We beginnen met de allersimpelste basispassen. Hoe simpel het er ook allemaal uitziet, je moet een beetje lichaamsbeheersing hebben. Ze gaan er bij *Dansen!* wel van uit dat je er in ieder geval een beetje gevoel voor hebt. Maar goed, hoe langer je oefent, hoe meer dat gevoel komt. Tot slot van iedere les is er een stukje muziek, waar je de geleerde passen op kunt oefenen.

Salsa pikante

Bij de Salsa gaat het precies hetzelfde. In tegenstelling tot wat velen denken, komt Salsa helemaal niet uit Cuba, maar uit New York. In New York kwamen de Puerto Ricaanse- en Cubaanse immigranten in contact met Jazzmuzikanten. Uit de mengelmoes van Merengue,

Soca, en Westerse invloeden kwam de muziek die wij nu kennen als Salsa. Dat wil overigens niet zeggen dat de beste Salsa niet in Cuba wordt gespeeld! Maar dit terzijde. Aan het einde van de lessen zitten mijn heupen als vloeibaar rubber onder mijn rug.

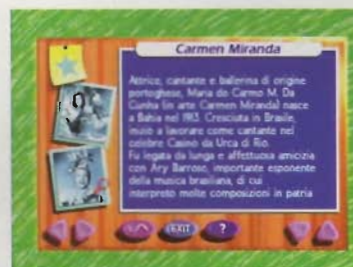
Hoempekurrekie

Als je al dit geweld hebt gehad, valt de Westerse Rock 'n Roll een beetje in het niet. De hoempekurrekie hoempekurrekie van de Jive en de Boogie Woogie klinkt wel even anders dan de claves van Tito Puente. Toch hoeft de dansstijl er niet voor onder te doen. Met een hele brede geschiedenis van Elvis tot Glenn Miller heeft Rock 'n Roll toch heel wat betekend voor de moderne dans. De blanken mogen dan minder sierlijkheid hebben, er komt veel atletisch gooien en smijtwerk aan te pas. In de demonstratie lijkt het wel alsof deze vederlichte meisjes ieder moment hun nek kunnen breken. Don't try this at home, guys. Het aardige is dat de hele moderne dans, Rock en Boogie, in één hoofdstuk wordt behandeld. Tijdens ieder onderwerp kun je kiezen voor één van de twee.

Tien kilo eraf

Wanneer ik op een bruiloft of partij (zoals dat in het schnabbelcircuit heet) kom, sta ik altijd een beetje verlegen aan de kant, zo interessant mogelijk een biertje te drinken. Helemaal wanneer ik op zo'n Caribische avond terechtkom, waar iedereen deze CD-i al uit en te na lijkt te hebben doorgespiet en ze allemaal in stijl swingen alsof ze hun hele leven niets anders hebben gedaan. Dat hoeft nu niet meer. Nog even tien kilo eraf en ik ben klaar voor ieder dansfeest.

Dansen!
Nederlands
f 59,95
Philips Media

FILMS

'Miniseries' kennen een grote populariteit

bij het TV-kijkend publiek. De spanning wordt tot grote hoogte

opgevoerd, om vervolgens te zien dat het vervolg

pas komt op een dag dat je die ene afspraak hebt

die je écht niet kan missen. *Woman of Independent*

Means is zo'n miniserie. Hoewel, mini? Een pil van

bijna vier uur onvervalst drama schoon aan de

haak. Ga daar maar eens lekker voor zitten.

Rom Helweg

ON THE AIR

Sally Field

Woman of

Actrice Sally Field heeft inmiddels haar sporen verdiend in filmland. Met haar rol in *Places in the Heart* verdiende zij een Oscar, maar we kennen haar natuurlijk vooral uit *Not Without My Daughter*, het komische *Mrs. Doubtfire* en de wereldfilm *Forrest Gump*. Toch kun je de

ting raakt van haar eerste kind, krijgt ze te horen dat haar moeder is overleden. Een absolute ramp, want zij was Bess' beste vriendin. Het leed wordt echter een beetje verzacht doordat moederlief wat spaargeld had dat ze aan Bess heeft nagelaten. "Dan zal ik een mooie steen voor haar kopen." "Je begrijpt het niet, Bess. Het is een aanzienlijke som geld." Haar moeder was een *Woman of Independent Means*; een onafhankelijke, bemiddelde vrouw.

overeenkomsten van de verschillende rollen niet ontkennen. Het lijkt alsof de castingbureau's maar één actrice in het laatste 'zorgelijke moeder' hebben: Sally Field. Haar grote ogen, dat verbeterde smoeltje, haar manier van bewegen; echt zo'n vrouwtje Piggelmee. Ook in *Woman of Independent Means* speelt zij weer zo'n vrouwtje die het allemaal alleen lijkt te moeten rooien.

Trage start

Bess investeert haar geld in het bedrijf van haar man. Iets dat hun relatie eindelijk eens ten goede komt. Het lijkt Bess, Rob en dochtertje Ellie allemaal voor de wind te gaan. Het enige probleem dat Bess nog heeft, is of ze wel aangenomen mag worden bij de Shakespeare Society. Maar daar vul je natuurlijk geen miniserie van vier uur mee, hoewel het er in de eerste drie kwartier wel een beetje op lijkt. De problemen en tegenslagen komen echter vanzelf om de hoek kijken.

Bemiddelde vrouw

We schrijven de Verenigde Staten, begin van deze eeuw. Bess is een jonge vrouw die alles lijkt te beleven via de brieven die ze schrijft aan iedereen die ze maar lezen wil. Ze trouwt met haar jeugdvriendje Rob die inmiddels een eigen zaak heeft opgebouwd. Wanneer ze in verwach-

Bess, je hebt twee kinderen die je heel hard nodig hebben.

Hoeveel moet een vrouw kunnen verdragen?

Ongeluk

Het lot gunt het jonge gezin geen gelukkig leven en op een dag krijgt het dochttertje van Bess en Rob een ongeluk. Als Bess even niet oplet steekt de kleine Ellie de straat over en wordt ze door een auto aangereden. Het meisje raakt in een coma en Bess kan het zichzelf maar niet vergeven dat ze zo onoplettend was. Via brieven aan de chauffeur probeert ze haar spijt te betuigen. Een mooie vriendschap ontstaat.

Impressionistisch

De film is een soort van impressionistische schets van een bemiddelde vrouw tegen de achtergrond van het Amerika in het begin van deze eeuw. Op een mooie manier wordt een periode van dertig jaar beschreven aan de hand van haar leven. De Eerste Wereldoorlog, de drooglegging en natuurlijk de vage tekenen van de vrouwenbeweging. Op een subtiele manier schijnen deze gebeurtenissen door in het verhaal van deze 'alleen-

Independent Means

Eerste Wereldoorlog

De oorlog staat voor de deur en dat betekent nieuwe zaken voor het bedrijf van Rob. Het gaat beter dan ooit, totdat Rob ziek wordt. In die tijd hadden ze nog niet de medicijnen die we nu kennen en hij overlijdt. De kosten van zijn verzorging hebben het kapitaal van Bess behoorlijk aangetast en tot overmaat van ramp breekt er ook nog brand uit in haar huis. Bess heeft alle wilskracht nodig om door te gaan en om voor haar kinderen te blijven zorgen. Dat is iets teveel voor dit kleine mensje en ze roept de hulp in van haar vrienden.

Een nieuwe relatie

De chauffeur van de auto die haar dochttertje heeft aangereden, Arthur, heeft een bedrijf in beleggingen. Met het geld waarmee ze haar huis heeft gekocht kan Bess wat aandelen kopen en op deze manier weet ze zich financieel te redden. De vriendschap tussen haar en Arthur begint echter grote vormen aan te nemen. Zij spreken elkaar steeds meer en een mooie relatie begint op te bloeien. Wanneer Arthur haar echter ten huwelijk vraagt, kan Bess daar geen gehoor aan geven. Rob spookt nog teveel door haar gedachten en bovendien is Bess er nog niet aan toe om haar onafhankelijkheid op te geven. Letterlijk een vrouw met 'onafhankelijkheid van doen'.

staande' vrouw. De makers zijn buitengewoon stijlgetrouw wat betreft de manier van montage en filmovergangen. De kleurstelling verandert naarmate de tijd vordert en zelfs de muziek draagt een steentje bij aan het verstrijken van de jaren.

Regenachtige zondagmiddag

Voor sommigen is het een verademing om nou eens een paar uurtjes naar de TV te kijken zonder de overdaad aan sex, geweld en actie. Voor diegenen is *Woman of Independent Means* een must. Gewoon verstand op nul en de blik gericht op de beeldbuis. Chips en zakdoeken bij de hand en een goed glas witte wijn. Dat lijkt toch helemaal niet zo'n slecht idee voor een regenachtige zondagnamiddag.

Woman of Independent Means
Nederlands ondertiteld
f 79,95
Philips Media

Hilary

**De ondertitel
'naar het boek
Kaleidoscope**

van Danielle Steel' zegt al een hoop over de film Hilary. Nog niet zo lang geleden schreef ik over de film Star van dezelfde maakster. En inderdaad, Hilary staat garant voor anderhalf uur lekker drama, zwijmelen, intriges en hopen dat de hoofdpersonen bij elkaar komen.

Dus u bent hier niet om te solliciteren?

zorg voor de kinderen kwam in handen van Arthur. Hij was de hartsvriend van de vader en, naar later bleek, de geliefde van de moeder. Arthur kon echter niet zelf voor de meisjes zorgen en bracht ze allerdrie in een verschillend gezin onder. Aan het eind van zijn leven wil hij deze fout goedmaken door de zusters bij elkaar te brengen.

Drie verschillende vrouwen

Dat valt echter niet mee, want de drie dames hebben ieder een eigen leven opgebouwd met hun eigen besognes. Axie probeert al jaren een kind te krijgen sinds ze ontdekt heeft dat ze zelf ooit geadopteerd is. Meagan is getrouwd met een senator die denkt dat zijn vrouw van adellijke afkomst is en Hilary is al helemaal niet toe aan zo'n nieuwe draai aan haar leven. Of zou John haar toch nog kunnen overtuigen met zijn charme?

Soap-producenten

In de hoofdrollen zien we Jaclyn 'Charlie's Angel' Smith en Perry King. Uitstekend gekozen voor deze rollen. Een beetje te knap en bijna te glad. Maar dat is ook niet verwonderlijk wanneer je bedenkt dat de film uit de handen van producent Douglas S. Cramer komt, een meester in het maken van soaps. Gelukkig is dit eindelijk een soap die binnen anderhalf uur ook een einde kent. (RH)

Hilary Walker is een gevestigde zakenvrouw bij een groot TV-station. Ze heeft het altijd druk, druk. Meestal komt dat omdat iemand zichzelf geen tijd gunt om na te denken over het verleden, en dat is dan ook het geval. Op een dag komt detective John Chapman bij haar binnen. Omdat ze denkt dat hij auditie komt doen, krijgt hij een paar minuten van haar tijd. Wanneer ze echter achter de werkelijke reden van zijn bezoek komt, vindt John al snel het gat van de deur.

John's opdracht

John is ingehuurd door Arthur (een rijke, oude en zieke man) om drie zusters bij elkaar te vinden. Op zich een gewone klus voor een privé-detective, maar hier zit meer achter. De zussen hebben elkaar al meer dan dertig jaar niet meer gezien en Hilary is de enige die nog weet waarom ze uit elkaar zijn gehaald. De andere twee, Meagan en Axie, weten niet eens dat ze nog zussen hebben.

Griezelig verleden

Al gauw komt John erachter dat de ouders van de drie dochters allang dood zijn. Vader heeft moeder vermoord en vervolgens zelfmoord gepleegd. De

Ik dacht niet dat we elkaar ooit nog zouden zien.

Hilary

Nederlands ondertiteld
f 39,95 Bfr. 699
Excusief Film & Video

The Magic World of Tommy Cooper 3

Een fez, een grootse bulderlach, twee rare plukjes haar, rondvliegende doeken; yep, it's Tommy Cooper again. De verzameling van zijn meest grappige momenten heeft inmiddels de status van trilogie bereikt. Een nogal beladen term, maar laten we eerlijk zijn, kun je er genoeg van krijgen? Probeer je lachspieren nou eens gewoon in bedwang te houden. Ook al is het maar vijf minuten. Het lukt niet. Deel 3 van de *Magic World* ligt nu op Video CD in de winkel.

Iedere keer als ik over Tommy Cooper praat, begin ik meer op Pierre Jansen te lijken. Zo iemand die absolute cultuurbarbaren moet bijbrengen wat kunst is. Bij Tommy Cooper is dat eigenlijk helemaal niet nodig.

Lach-of-ik-schiet

Cooper spreekt namelijk voor zichzelf en ook als hij niet spreekt, is het vanzelfsprekend dat je in de lach schiet. Je zou Cooper kunnen zien als de uitvinder van de lach-of-ik-schiet-show. In de versies die hierop gebaseerd zijn, ligt het er

Deze hand is moordend.

-Tuurlijk, ze is al twee weken dood.

alleen altijd zo duidelijk bovenop. Een opgelegd pandoer als het ware. Tommy Cooper verstaat als geen ander de kunst om juist zoveel ruimte te geven om in de lach te schieten, dat je het zelf wel doet. En als hij dan een keertje een lach moet forceren, is dat op zich al weer grappig.

Cavia of fluitje?

In deel 3 zien we Tommy natuurlijk onder andere weer als de mislukte goochelaar. Als hij zegt dat hij uit deze zwarte doek een cavia gaat toveren, kun je er van op aan dat er geen cavia komt. Je ziet duidelijk dat hij met zijn hand onder het doek beweegt, terwijl hij met een fluitje het geluid van deze Guinese Big nadoet. Maar let nou eens goed op, hoe komt hij aan dat fluitje in zijn mond? Zelfs met de slow motion van de CD-i-speler kom je er niet achter.

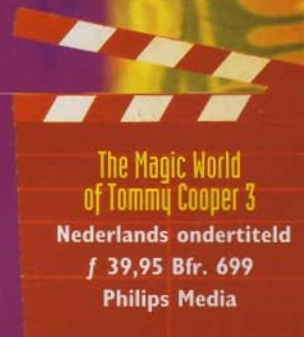

Tommy's klassiekers

Verder zien we Tommy als MacBeth. Deze eerste 'man in tights' heeft echter een interpretatie waarvan Shakespeare zelfs nu nog zijn lachspieren laat schudden. En dan nog Tommy Cooper als entertainer op een schip. De golven bij de intro laten al zien dat het er ruw aan toe zal gaan. En ja hoor, het hele podium is op een schommel gebouwd, waardoor je zelfs het publiek misselijk ziet worden van het gezwaai.

Oliver Hardy

Tommy Cooper is en blijft de grootmeester van de lach. Zijn Britse droogheid wordt perfect afgewisseld met een vette, gulle lach, en dan niet alleen van het publiek. Hij heeft er zichtbaar plezier in om zichzelf te bespotten. Maar het meest geniale vind ik nog het feit dat Oliver Hardy heel even het podium overloopt. Tommy kijkt even verbaasd, maar dat is alles en hij doet er verder helemaal niets meer mee. IJzersterk. (RH)

The Magic World of Tommy Cooper 3

Nederlands ondertiteld

f 39,95 Bfr. 699

Philips Media

Wayne's World

Sommige films kun je niet vaak genoeg zien.

Telkens wanneer je weer opnieuw kijkt, ontdek je weer wat anders. Zo is er een aantal films dat ik meer dan tien keer heb gezien, en me er nog steeds op verheug om er weer eens voor te gaan zitten. De film

Wayne's World is er één van. PolyGram heeft deze film opnieuw uitgebracht

met de schier onmogelijke taak om er een Nederlandse ondertiteling bij te leveren.

Rob Lowe is nooit mijn favoriet geweest. Niet in de laatste plaats omdat al mijn schoolvriendinnetjes helemaal weg van hem waren, maar vooral omdat het zo'n gladjanus is. Des te aangenamer verrast was ik dan ook om hem in *Wayne's World* aan te treffen als stijlloos gladde, uiterst gemene en geldbeluste TV-producer. Zo eentje waar je je vriendinnetje niet mee naartoe neemt. Zo eentje die je nooit je eigen TV-show zou toevertrouwen.

Cult

Wayne en Garth zijn twee jongens uit een voorstadje van Chicago met een eigen TV-show. De uitzendingen vinden plaats vanuit hun eigen kelder en zijn razend populair bij de jongere 'cultkijkers'. *Wayne's World* is cult, zoals wij in Nederland bijvoorbeeld Daan en Willem Ekkel kennen. Wanneer Benjamin (Lowe) echter achter de populariteit van het programma komt, moet en zal hij deze show kopen. Zijn voornaamste doel is een nieuwe adverteerder in het zonnetje te zetten. Dat is echter iets dat niet in het vocabulaire van Wayne en Garth past. "We fear change", aldus Garth.

Mega-Babe

Wanneer Benjamin zelfs Cassandra, de gloednieuwe vriendin van Wayne, wil wegkopen, is de maat vol. Cassandra (Tia Carrere, die onder andere speelde in *True Lies*) is een echte Mega-Babe, een Robo-Babe, een Babis Majoris en een Babe-raham Lincoln. Die laat je niet zomaar schieten en Wayne en Garth zetten dan ook alle zeilen bij om haar liefde en carrière terug te winnen.

Tandpasta

De liefde voor Heavy Metal wordt niet onder stoelen of banken gestoken. Bohemian Rhapsody overwint de ergste kater en het ultieme geluk is een Backstage pasje van Alice Cooper. De film *Wayne's World* is net een nieuw merk tandpasta; het is in het begin even wennen, maar voor je het weet heb je de film tien keer gezien. En met plezier. Een hoogst vermakelijke, deels leerzame film voor jong en oud.... NOT!!! (RH)

Wayne's World
Nederlands ondertiteld
f 49,95 Bfr. 999
Philips Media

Wild Orchid

FILMS

Never change a winning streak.
Het succes van 9 1/2 Weeks was zo overdonderend, dat vrij snel daarna een film met bijna exact dezelfde formule verscheen: Wild Orchid. Een paar producenten met behoorlijk wat kijk op licht en camera en een prachtige dame in de bijrol naast Mickey Rourke. Ook in deze 'opvolger' speelt Rourke een nogal extravagante yup die aan de erotiek een vreemde draai geeft.

Emily Reed is een jonge advocate die met haar sensuele bazin naar Brazilië moet om een grote deal af te sluiten. Er moet een groot stuk grond gekocht worden, zodat een paar rijke Chinezen daar kunnen gaan bouwen. Zaken doen in Brazilië gaat echter niet zoals we dat hier gewend zijn. Een vleugje zon, een gros bezwete lichamen, een eetlepel Bossa Nova en een scheut Carnaval: het perfecte recept voor een zwaar erotische saus over de zakelijke maaltijd.

Kijken

Al bij haar aankomst maakt Emily kennis met James Wheeler (Rourke). Zo iemand die alleen maar in hotelkamers woont en zo krankjorem veel geld heeft dat zijn hele moraliteit een kwartslag is gedraaid. Het mist zijn uitwerking niet op de jonge, naïeve advocate. Zij valt als een blok voor hem, maar op het moment dat ze dat te kennen

geeft, reageert Wheeler erg stug. Hij houdt er niet zo van om aangeraakt te worden, laat staan geaaid, laat staan dat er met hem gevreeën wordt. Wheeler houdt meer van kijken.

Intrige

Emily komt er al vrij snel achter dat hij haar gebruikt om aan zijn perverse trekken te komen en verliest zo een beetje zicht op de zaak waarvoor ze werkelijk gekomen is. Wanneer Claudia, haar bazin, echter op de proppen komt, blijkt tot overmaat van ramp ook nog eens dat er reeds een intrige tussen Wheeler en Claudia aan de gang was. Wanneer alles echt uit de hand dreigt te lopen, wordt het tijd voor de dames om hun (aantrekkelijke) krachten te bundelen en tot een goed rampenplan te komen.

Sfeertekening

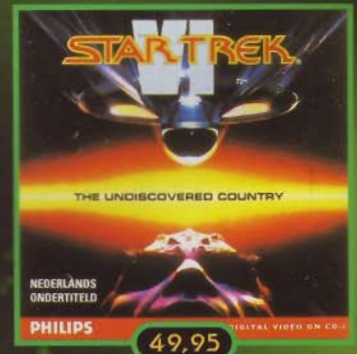
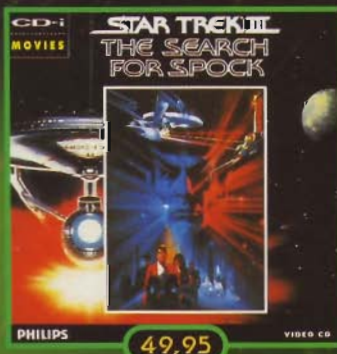
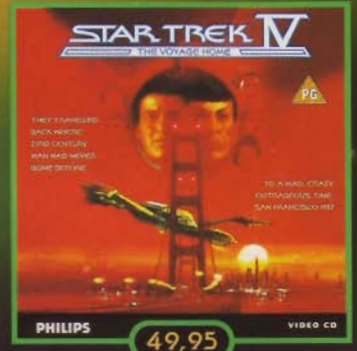
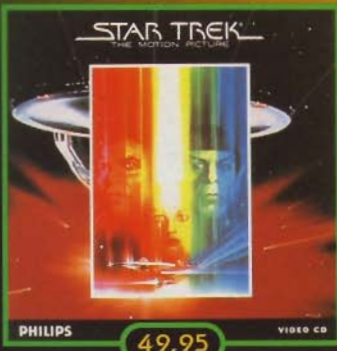
Wild Orchid is een beetje een tweeslachtige film. Enerzijds gaat het om een verhaal, of wat daarvoor door moet gaan en anderzijds is het een reeks sfeertekeningen die uiteindelijk naar een climax leiden. Het verhaal sijpelt er een beetje slapjes tussendoor, maar laten we eerlijk zijn, we kopen de Playboy ook niet vanwege de razend interessante interviews. De sfeertekeningen zijn daarentegen zo extreem zinneprikkelend, zonder vulgair te worden, dat de film een genot is om naar te kijken. Bovendien, en niet in de laatste plaats, ziet alles er wat zwoeler uit wanneer het begeleidt wordt door zon en Zuid Amerikaanse muziek. Rourke is ongeëvenaard als perverse yup, de nieuwe Carre Otis is adembenemend en Jacqueline Bisset, ach, ze wordt wat ouder. Maar wie zou niet op zo'n manier ouder willen worden? (RH)

CD-i

STAR TREK MISSION COMPLETED

NEW

Star Trek-serie
nú compleet op Video-CD

Let's make things better.

PHILIPS

Philipscdi.com

The Punisher

FILMS

**Geweld, geweld
en nog meer geweld**

Er worden wat mensen afgemoord in een niet nader genoemde stad aan de Westkust van de Verenigde Staten. Zo'n 125 figuren vonden inmiddels de dood. De politie, met rechercheur Jake Berkovitz voorop, staat voor een raadsel, maar juicht stilletjes deze afschuwelijke ontwikkeling toe. De slachtoffers zijn

Zeven doden, allemaal van verschillende bendes.

namelijk allemaal

zware onderwereldfi-

guren. De media heb-

ben deze onbekende

killer de Punisher (de

Afstraffer) gedoopt.

Rechercheur Frank Castle, de vroegere partner van Berkovitz, werd jaren geleden tijdens het onderzoek naar de niet misselijke maffiapraktijken van Gianni Franco (Jeroen Krabbé) door een autobom gedood, samen met zijn vrouw en kinderen. Hoewel, gedood? Frank blijkt in de riolen door te leven, en je raadt het al, hij is de Punisher. Hij heeft gezworen dat hij wraak zal nemen en gaat in zijn eentje het hele criminele circuit oprollen. De teller staat, zoals gezegd, op 125 'and still counting'. Als Franco wederom een vreselijke slag wil slaan, lapt Frank alle gedragsregels aan zijn moterlaars, stapt op een dikke Harley en begint de speurtocht naar Franco. De meest vreemde plotontwikkelingen volgen.

Flippende agenten

Deze film kun je onderbrengen in het zogenaamde Vigilante-genre. Clint 'Make my day' Eastwood zette als *Dirty Harry* (1971) de toon voor dit soort films. Je kunt ze makkelijk herkennen: een gewone, brave politiemann 'flipt' als bijvoorbeeld zijn gezin wordt vermoord door een grote criminele organisatie. De politiemacht en justitie doen in zijn ogen te weinig aan het oprukkend geweld. De Magnum .44's worden doorgeladen en iedereen met een boeventronie wordt zonder verdere vragen koud gemaakt. Het woord Vigilante betekent zoiets als een verontruste burger die het recht in eigen hand neemt als de overheid het er lelijk bij laat zitten. Ook in *The Punisher* plaatst Frank Castle zich compleet buiten de wet en zijn immoreel geweld wordt rechtgepraat doordat hij toch maar mooi de hele bende opruimt. Tja...

Toe dan. Doe het.

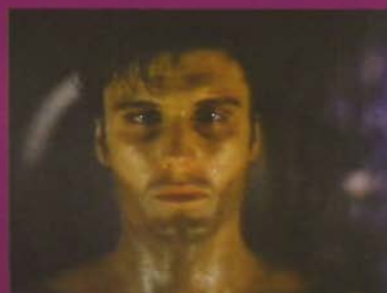
Je bent gewaarschuwd!

De film is gemaakt door mensen die verstand hebben van actie. Regisseur Marc Goldblatt is een bekend editor van onder andere de twee *Terminator* films (Oscar-nominatie voor nummer twee) en Paul Verhoevens laatste flop *Showgirls*. Dolph Lundgren slaat en schiet zich een aardig eind door het script. Helaas heeft datzelfde script de psychologische diepgang van een goedkope strip. Louis Gossett (Oscar voor zijn bijrol als keiharde sergeant in *An Officer and a Gentleman*) is een ideaal acteur voor dit soort bijrollen en

En als we weigeren?

zet geroutineerd een veelgeplaagde rechercheur neer. Ook Krabbé doet zijn best een geloofwaardige maffiabaas tot leven te brengen. Maar laten we er niet omheen draaien: op een paar scènes na waarin goed gespeeld wordt door deze laatste twee, bestaat de film uit doorboorde lichamen en regelmatige ontploffingen. Dit is een film voor de liefhebber die niet vies is van extreem en niet of nauwelijks gemotiveerd geweld. Zeg niet dat we je niet gewaarschuwd hebben! (SfDV)

Filmpje!

Toen Paul de Leeuw van de Academie voor Kleinkunst afkwam, had hij nooit kunnen vermoeden hoe snel zijn

ster zou rijzen. Met zijn *Schreeuw van de Leeuw* schudde hij echter al snel het Nederlandse publiek wakker. De Leeuw nam geen blad voor de mond, maar volgens mij houdt hij zelfs nergens een blad voor als het erop aankomt. Van zijn creaties zijn Bob en Annie de Rooy zonder twijfel de bekendste. Reden te meer om een film te maken met dit echtpaar in de hoofdrol. *Filmpje!* is nu te huur op Video CD.

Halloooo Boppers!

In de shows van De Leeuw ging het over het algemeen vooral om de gasten. Paul wist als geen ander bodemloze grofheid af te wisselen met bulderende grappen en vaak genoeg een vertederende glimlach. Wanneer je als bekende of onbekende Nederlander in de *Schreeuw van de Leeuw* werd geïnterviewd, kon je je op het allerergste voorbereiden. Het kon zomaar zijn dat je hele carrière in vijf minuten aan gort werd gepraat. Paul de Leeuw ging met taboes om als een klein kind met een pak koekjes; tot aan de laatste moesten ze eraan.

Gordon voor de leeuwen

De Leeuw haalde al eens het nieuws toen hij een klein jongetje zijn versie van Gordon liet zingen. Dit jongetje werd zo schandalig door Paul de grond ingetrapt, dat duizenden hun lidmaatschap bij de VARA opzegden. De telefoon

Rom Helweg

stond roodgloeiend en het Journaal moest eraan te pas komen om het publiek duidelijk te maken dat het jongetje een buurjongen van Paul was en dat ze helemaal hadden doorgesproken hoe ze het zouden doen. Immers, de show was afgelopen en Paul en het jongetje brulden gezamenlijk nog even "Mag ik nog even bij je zijn..." en het publiek ter plaatse was uitzinnig.

Bob en Annie

Toen de populariteit van De Leeuw een ongekende hoogte had bereikt, bleek er budget te zijn voor een speelfilm. En aangezien kwaliteit volume nodig heeft

(kijk maar naar De Leeuw zelf) wilde Paul de Leeuw het groot aanpakken. Hij ging met regisseur Paul Ruven, die overigens zijn beste prestaties op 'no budget' heeft gemaakt, om de tafel zitten voor een script. Producent Endemol zag het helemaal zitten en er kon gedraaid worden. Zou dit nou eindelijk weer eens een opkikker betekenen voor de Nederlandse film? Als je Bob en Annie de Rooy er maar in stopt!

Het spijt me

Bob en Annie liggen in scheiding. Bob kan het echt niet meer aan om met dit vreselijke mens samen te leven en laat haar met de drie bloedjes van kinderen zitten. Hij gaat het er eens lekker van nemen met zijn nieuwe vriendin (Olga Zuiderhoek). Hij heeft namelijk een één-daagse reis naar Curaçao gekregen voor twee personen. Wanneer Annie zo goed als ten einde raad is, verschijnt er een TV-ploeg voor de deur met een bos bloemen. "Het spijt me" heeft weer een nieuw slachtoffer gevonden. Annie hoeft niet lang na te denken en na een dag of twee raden komt ze erachter dat de bloemen van een lang vergeten vriend zijn.

Het bloed kruipt...

Deze vriend heeft haar hulp nodig voor een smerig zaakje. Toevalligerwijze moet ze hiervoor wel naar Curaçao. Daar aangekomen is Bob inmiddels al in de problemen geraakt. Zijn nieuwe vriendin blijkt namelijk niemand minder te zijn dan de dochter van een grote maffiabaas (Rijk de Gooyer). Deze houdt er de gewoonte op na om van ongewenste schoonzonen af te komen. Kortom, hilariteit alom. En dan is het nog maar de vraag of Bob en Annie ooit nog eens bij elkaar komen. Maar ja, het bloed kruipt waar het niet gaan kan.

Acterend Nederland

Het resultaat is een film waar je inderdaad niet omheen kunt (ook al zou je willen). Heel acterend, en semi-acterend Nederland is opgetrommeld om een grote of minder grote rol te spelen. Kees Prins (Jiskefet) als Duitse relnicht, Olga Zuiderhoek als maitresse, Rijk de Gooyer en Arjen Ederveen als onderwereldfiguren, maar ook Willeke Alberti, Miep Brons, Joop Braakhekke, Thom Jansen en ga zo maar door.

Goedkoop is duurkoop?

Bob mag dan het postuur van Bob Hoskins hebben, en Annie mag dan een afkorting van 'Antonia' zijn, de film is kwalitatief niet van een echt heel erg hoog niveau. Het lijkt soms een Nederlandse verbetering van Quentin Tarantino die is vermengd met André van Duin en de film neigt soms te veel naar té grof, té flauw en té banaal. Misschien wordt goedkope humor wel duur betaald.

Groots spektakel

Toch is het ontegenzeggelijk bewonderenswaardig dat iemand als Paul de Leeuw zijn nek uitsteekt om een film als deze te maken. Zoals te verwachten valt, wordt geen enkel taboe serieus genomen en zijn kosten noch moeite gespaard om er een groots spektakel van te maken. Wilde achtervolgingen, krankzinnige taferelen, gekke special effects, je kijkt je ogen uit. Als het je allemaal niet gek genoeg kan zijn, is *Filmpje!* zeker een must.

Zon

Zomers vermaak op het Net

en Spelen

De zomer komt er aan. Voor de één betekent dit een reis naar een verre bestemming, voor de ander is het een tijd van sportevenementen. Vooral deze zomer komt de sportliefhebber volop aan zijn trekken, want de Olympische Spelen komen eraan!

Léan Seuren (lean@worldonline.nl)

Ook zo'n zin in de zomervakantie? Of nog niet zo in de stemming? Als je al die Internet-sites ziet met afbeeldingen van zon, zee en water, of schilderijen die in diverse musea over de hele wereld hangen, dan kan de vakantie-stemming niet uitblijven. Je komt bovendien soms landen op het Net tegen waarvan je nooit vermoedde dat ze bestonden.

Tannu Tuva

Ooit gehoord van Tannu Tuva (<http://www.ee.umanitoba.ca/~yackob/tuva/>)? Ik wel, maar ook alleen omdat een kennis van mij verzot is op Tuvaanse keelzang en de schaarse cassettes die hij per post uit Mongolië krijgt, helemaal grijs draait. Het schijnt dat je er ook naar toe op vakantie kunt... Maar gelukkig zijn er naast de wel heel exotische oorden zoals Tannu Tuva ook plaatsen op het Net waar je informatie krijgt over de wat meer gangbare vakantiebestemmingen. Een topper blijft nog altijd Spanje (<http://www.spaintour.com/>). Op de site van Spain Tourist Information kun je informatie krijgen over het huren van jachten en auto's en kun je alvast opschrijven waar het dichtstbijzijnde plaatselijke VVV-kantoor te vinden is. Andere populaire vakantie-landen waarvan de site een vergelijkbare opzet heeft, zijn Griekenland (<http://www.hol.gr/greece/>),

Engeland (<http://arachnid.cm.cf.ac.uk/Places/uk.html>) en Italië (<http://www.masternet.it/itwg/>).

Met stip

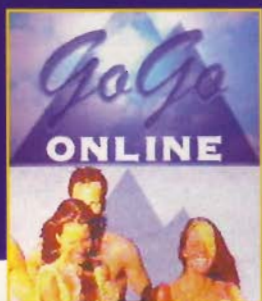
Een vakantiebestemming met stip is Turkije (<http://www.ege.edu.tr/Turkiye/>). Deze site is behoorlijk uitgebreid en geeft meer informatie dan alleen maar de adressen van VVV-kantoren, het weer en hotels. Je vindt er bijvoorbeeld uitleg over de Turkse keuken, archeologische opgravingen en tentoonstellingen. Het is de meest complete site die ik op mijn strooptocht tegenkwam.

Ook de Aziatische landen stijgen in populariteit, vooral in het voorseizoen. Een weekje Hong Kong kun je plannen op <http://www.goasia.com/>.

Ben je op zoek naar wat meer algemene informatie, dan kun je terecht bij de ANWB (<http://www.anwb.nl/>), bij het CIA World Factbook (<http://www.odci.gov/cia/publica->

TURKEY
Turkey National Tourist
Office

LE TOUR DE FRANCE

LE SITE OFFICIEL

tions/95fact/xx.html; als je het daar niet vindt, vind je het nergens), Holland Tourist Information (<http://www.nbt.nl/holland/home.htm>) voor vakantie in eigen land en de Vakantiebeurs Catalogus (<http://lqqq.com/vakantiebeurs/catalogus/index.html>), die overigens ook bijzonder compleet is.

Reisbureau's

De wat duurdere reisbureau's en reisbureau's die budgetreizen aanbieden; je vindt ze broederlijk op het Net. SNP Naturreizen (<http://www.snp.nl/>) valt in de eerste categorie, maar voor dat geld heb je dan ook een verzorgde reis die maanden van te voren gepland en uitgestippeld wordt door de reisorganisatie. Is dat wandelen en 'actief zijn' niks voor jou, dan kun je je heil zoeken op een cruise-schip (<http://www.cruisetravel.com/>)

Moet het wat goedkoper, dan kun je bijvoorbeeld denken aan een trektocht door Europa langs de jeugdherbergen (<http://www.tardis.ed.ac.uk/~og/hostels.html>).

Voor de actieve jeugdvakantie is GoGo Tours geschikt: <http://www.gogotours.nl/>.

Reisverzekering

Na het inwinnen van informatie en het boeken van de reis is het zaak om een reisverzekering af te sluiten. Een groot aantal verzekeraars (FBTO, Centraal Beheer, Ohra, Amev en de Postbank) blijkt de reisverzekeringen via het Net aan te bieden, ook al kun je ze (nog) niet online afsluiten. Op sommige sites kun je wel folders en/of formulieren aanvragen.

Tour de France

Misschien ben je wel van plan je vakantieplannen te combineren met het bezoeken van sportevenementen: tussen 29 juni en 21 juli in Frankrijk langs de kant van de weg zitten om te kijken naar de Tour de France (<http://www.letour.fr/tour96/>). De site is Franstalig, dus je kunt je kennis van de Franse taal alvast wat ophalen. Atlanta zou deze zomer ook een interessante bestemming kunnen zijn; want daar worden dit jaar de 100ste moderne Olympische Zomerspelen gehouden. De officiële Atlanta-site is te vin-

Verzeker jezelf van het juiste adres

Doorlopende Reisverzekering (FBTO)
<http://www.veronica.nl/fbto/verzekeringen/reis.html>

Reisverzekering (Centraal Beheer)
<http://www.centraalbeheer.nl/centraalbeheer/home/index/reisverzekering/>

AMEV Particulieren: Reisverzekering
<http://www.nl.fortis.com/amevpart/reisver2.htm>

Ohra Reizen
<http://www.veronica.nl/ohra/Reizen/>

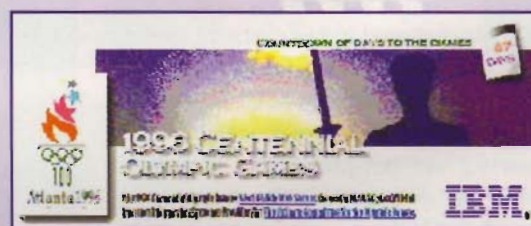
De Postbank Reisverzekeringen
<http://www.postbank.nl/p/pv/rz/hp.html>

den op <http://www.atlanta.olympic.org/>. Het Olympisch Comité presenteert zich, onder leiding van Samaranch, op het adres <http://www.olympic.org/>.

Tennis

Deze zomer kunnen we genieten van het oude gedienden en jong tennistalent dat op het groene gras van Wimbledon (<http://www.wimbledon.org/>) ten tonele verschijnt. Ook deze site is erg compleet: je vindt er zelfs informatie over hoe je parkeerbonnen kunt reserveren. Bovendien wordt er uitgelegd wat er op Wimbledon op dit moment gebouwd wordt om het sportevenement tot een nog groter succes te maken.

Twee andere officiële tennis-sites die je in de gaten kunt houden zijn die van de Australian Open (<http://www.ausopen.org/>) en de U.S. Open (<http://www.usopen.org/>).

Formule 1

En dan tot slot de Formule 1 races. Op de Formula 1 racing-site (http://www.tu-chemnitz.de/~ageil/English/formel1_1995.html) en de site The Dutch Racing Scene vind je een aardige berg informatie over aankomende toernooien en wedstrijdschema's. Opvallend is dat ik bij mijn zoektocht meerdere malen stuitte op sites die ter nagedachtenis van Ayrton Senna waren opgericht. Een hele aardige, waarop Senna's levensgeschiedenis en track record vermeld staat, is de site met het adres <http://www.spods.dcs.kcl.ac.uk/~danelf1/senna/>. Hopelijk is het niet nodig om nog erg veel meer van dergelijke sites voor coureurs op te richten...

Dit artikel met de verwijzing staat natuurlijk op het Net: <http://www.hub.nl/kiosk/cdi/zomer.html>. Dat scheelt weer een hoop typewerk... ;-)

CD-i PROF

Het bedrijfsleven maakt steeds meer gebruik van CD-i. Dit medium leent zich daar uitstekend voor. De professionele toepassingen zijn zeer divers in allerlei verschillende branches. Maandelijks berichten wij in deze rubriek over de nieuwste professionele toepassingen.

Rob Smit

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Zorgvuldig waterbeheer

Bescherming tegen overstroming

Ministerie van Verkeer & Waterstaat

In november vorig jaar is door het Ministerie van Verkeer & Waterstaat een nieuw informatiecentrum in gebruik genomen. Dit is gevestigd aan de Plesmanweg 5 in Den Haag en heeft tot taak consumenten en ondernemers te informeren over de activiteiten van het Ministerie. Het medium CD-i speelt daarbij een belangrijke rol. Allereerst draait er in het centrum de al eerder in deze rubriek besproken CD-i *Integraal Waterbeheer*, die gehuisvest is in een informatiezuil en ondersteund wordt door een presentatiewand, displays en bestelkaarten. Daarnaast is er nu een tweede programma ingezet: een CD-i die de vijf kerntaken van het Ministerie kort maar duidelijk uitlegt. Een bijzonderheid is dat die taken hier voor het eerst in één overzicht worden gepresenteerd, waarbij het ont-

werp van die presentatie bovendien geheel in de huisstijl van het Ministerie is uitgevoerd.

De interface van het programma bestaat uit een cirkel die opgebouwd is uit vijf segmenten van verschillende kleur; ieder segment vertegenwoordigt een kerntaak. Wanneer de pointer met behulp van de afstandsbediening op één van die segmenten wordt geplaatst klikt dit uit en toont het een kort videofilmje dat met de betreffende kerntaak te maken heeft. Klikken in dit filmje start vervolgens de feitelijke presentatie.

Vijf kerntaken

Allereerst moet de moerasdelta Nederland beschermd worden tegen overstromingen. Er dienen dus waterkeringen (duinen en dijken) aangelegd en onderhouden te worden. Daarbij is het noodzakelijk dat het scheiden van water en land op een maatschappelijk verantwoorde wijze gebeurt, dat de afslag van

strand en duinen op een natuurlijke manier onder controle gehouden wordt en dat inpolderingen en kustuitbreidingen uitgevoerd worden waar en wanneer dat nodig is.

Vervolgens moet het Ministerie zorgen voor zorgvuldig waterbeheer, niet alleen wat de kwaliteit maar ook wat de kwantiteit betreft. Het trefwoord is hier integraal waterbeheer. Er moet voor een duurzaam en veilig evenwicht tussen de functies van rivieren, kanalen, het IJsselmeer, het Deltagebied, de Waddenzee en de Noordzee gezorgd worden terwijl tegelijkertijd de belangen van drinkwatervoorziening, visserij, landbouw, recreatie en natuur niet uit het oog verloren mogen worden. Tenslotte dienen de standen van zowel het oppervlakte- als het grondwater gereguleerd te worden.

Een derde kerntaak is het beheersen van de mobiliteit in

Nederland. Personen en goederen moeten zo efficiënt mogelijk getransporteerd kunnen worden, of dat nu over land, over zee of door de lucht is. Tegelijkertijd moeten wegen, spoorwegen en waterwegen zo goed mogelijk op elkaar aansluiten om maximale overslagmogelijkheden te kunnen bieden. Berichtenverkeer tenslotte moet door een goede telecommunicatiestructuur zo ongehinderd mogelijk kunnen plaatsvinden.

De vierde kerntaak sluit hierbij aan: ondanks dat Nederland het dichtst bereide netwerk van wegen, spoorwegen, waterwegen en luchtwegen ter wereld heeft, moet de veiligheid gehandhaafd blijven. Om die reden zijn er verkeersregels opgesteld, vaargeulen aangelegd, vaar- en vliegroutes uitge-

Voorwaarden scheppen voor transport en telecommunicatie

Veiligheid in verkeer en vervoer

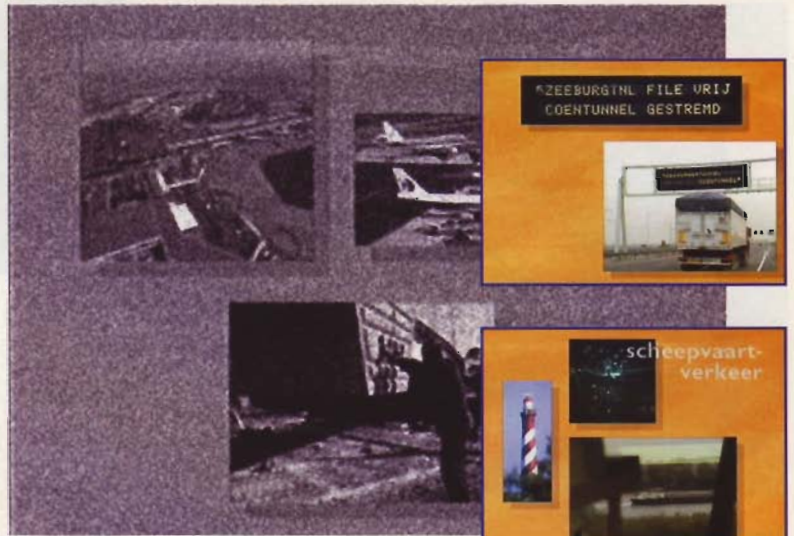

Beheersen en geleiden van mobiliteit

zet en communicatiesystemen voor trein- en luchtverkeer ontwikkeld, terwijl auto's, treinen, schepen en vliegtuigen aan de hoogste eisen moeten voldoen.

Tenslotte scheidt het Ministerie stimulerende voorwaarden voor de transport- en distributiesector, zoals een gunstig vestigingsklimaat voor transport- en telecommunicatiebedrijven die vanuit Nederland opereren.

De vijf kerntaken van het Ministerie van Verkeer & Waterstaat is geproduceerd door Master Communications uit Amsterdam, tel. 020-66.55.221. Er is ook een virtueel informatiecentrum op Internet, adres: <http://www.minvenw.nl>.

Inleiding Procestechiek

Vroeger werden de dagelijkse producten op kleine schaal en ambachtelijk gemaakt. Voorbeelden van zulke ambachtelijk processen zijn brood bakken, zeep zieden, bier brouwen en leer looien. Eén persoon verrichtte alle bewerkingen van het begin- tot het eindproduct. Die eindproducten waren bedoeld voor eigen gebruik of een kleine klantenkring. Tegenwoordig worden de meeste producten voor dagelijks gebruik echter fabrieksmatig gemaakt, met behulp van groot-schalige en bijna volledig geautomatiseerde processen. Ook het afzetgebied is veel groter: de markt wordt gevormd door het hele land en in veel gevallen zelfs de hele wereld. De industrie die verantwoordelijk is voor deze grootschalige productie wordt *Procesindustrie* genoemd en omvat de chemische-, petrochemische-, voedings- en genotmiddelen-, metallurgische-, farmaceutische-, papier- en karton-, keramische-, energie opwekkende-, kunststofverwerkende- en afvalverwerkende industrie.

CD-i

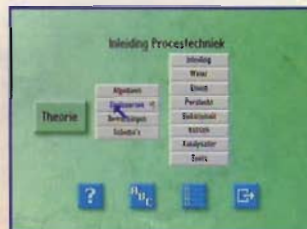
Wat heeft dit nu met CD-i te maken? Het antwoord is: alles. De Stichting VaPro (Vakopleiding Procesindustrie), die als landelijk orgaan voor het beroepsonderwijs in de proces- en laboratoriumtechniek scholingsprogramma's ontwikkelt en examens afneemt, geeft namelijk steeds meer cursusmateriaal op CD-i uit. De redenen daarvoor liggen voor de hand: een CD-i kan tekst, beeld, geluid, foto's en video-beelden bevatten en kan daardoor op een effi-

ciënte manier kennis overdragen; de interactiviteit laat een cursist de stof op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo in zich opnemen en de relatief lage kosten van de afspelapparatuur maken CD-i geschikt om zowel in opleidingen, bij bedrijven als thuis te worden ingezet. De VaPro streeft er dan ook naar om binnen enkele jaren de

belangrijkste onderdelen van de opleiding op CD-i uitgegeven te hebben, en *Inleiding Procestechiek* bijt, zoals de titel al aangeeft, de spits af.

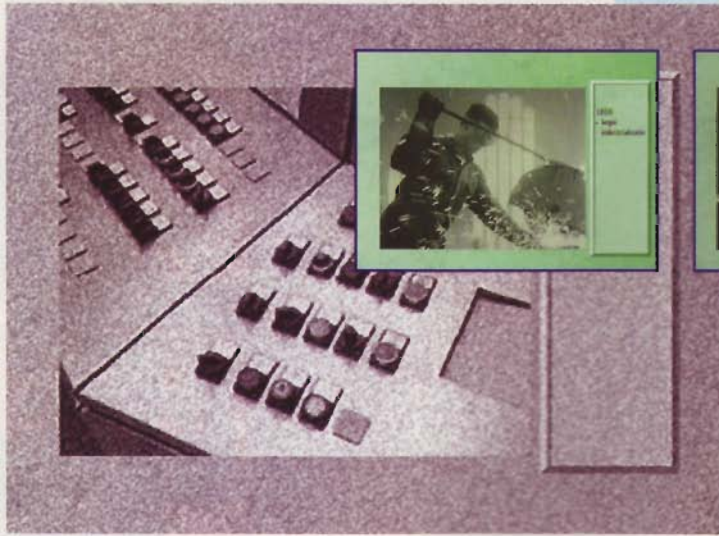
Theorie

Inleiding Procestechiek is tweetalig en al direct aan het begin moet je kiezen of je de Nederlandstalige of de Engelse cursus wilt doen. Vervolgens moet je aangeven welke opleiding je wilt volgen (VaPro A of B) waarna je kunt beginnen met het theoriegedeelte. Hier kun je kiezen uit vier onderdelen: *Algemeen*, *Stofsoorten*, *Bewerkingen* en *Schema*. *Algemeen* geeft een overzicht van de geschiedenis van de procestechiek, legt de functie van een operator uit, verklaart batch- en continuprocessen en

Bedrijf op Schijf

Philipscdi.com

geeft aan hoe je een nieuw proces opstart. *Stofsoorten* gaat na een inleiding in op de eigenschappen en toepassingen van water, stoom, perslucht, electriciteit, gassen en katalysatoren. In *Bewerkingen* krijg je een overzicht van de diverse soorten bewerkingen die in de procesindustrie uitgevoerd worden. Het onderdeel *Schema* tenslotte laat je kennismaken met technische schema's als Blokschema, Flowsheet en Materiaalbalans. Ieder subonderdeel wordt afgesloten met een aantal vragen die je goed moet beantwoorden om door te mogen gaan naar het volgende, terwijl ieder hoofdonderdeel wordt afgesloten met een toets. Een eindtoets sluit het hele programma af.

Doeltreffend

Het interactieve ontwerp van de CD-i is eenvoudig en doeltreffend, waardoor er weinig kans is dat je als cursist verdwaald raakt in vele lagen interactiviteit. Het ontwerp is ook met psychologisch inzicht gemaakt, want bij de vragen aan het eind van een sub-onderdeel wordt steeds uitgelegd waarom de gegeven antwoorden goed of fout zijn. Dit voorkomt dat er irritatie ontstaat omdat je weer een heel stuk van de CD-i moet afspelen om het juiste antwoord te vinden. Wil je over een bepaald onderdeel alle informatie nog eens op een rijtje zien dan kun je via de afstandsbediening de woordenlijst oproepen. Klik je op een woord dan verschijnt er niet alleen een verklarende tekst op het scherm maar speelt het programma ook het bijbehorende videofilmje af.

De duidelijke opzet van de CD-i en het efficiënte gebruik van interactiviteit en multimedia zorgen ervoor dat je het cursusmateriaal met *Inleiding Procestech-niek* snel en grondig in je kunt opnemen.

**Inleiding Procestech-niek werd
geproduceerd door
Codim Interactive Media uit
Eindhoven, tel. 040-21.29.777**

Klantenservice

Als je in de toeristenindustrie werkt nemen buitenstaanders meestal automatisch aan dat je weet hoe je met allerlei soorten mensen moet omgaan. In werkelijkheid ligt dat echter niet zo eenvoudig; ook het omgaan met mensen is iets dat je moet leren. Dat kan in de praktijk, met vallen en opstaan, maar beter is het natuurlijk als je eerst op een 'veilige' manier met allerlei situaties in aanraking komt. Het is hier dat *Klantenservice* uitkomst kan bieden. Deze interactieve training op CD-i plaatst je in de positie van de klant en leert je zo de 'gouden regels' over hoe je in allerlei situaties met klanten moet omgaan.

Het programma is opgebouwd rondom de vijf belangrijkste werkgebieden van de toeristenindustrie: algemeen toerisme, reisbureau, restaurant, receptie en bar. Ieder van deze werkgebieden komt in een apart onderdeel aan bod. Daarbij neem je deel aan interactieve rollenspelletjes en moet je besluiten hoe het personeel op het scherm klanten en gasten benadert. Het complete programma duurt 40 uur en bestaat uit 152 vragen en rollenspelscenario's. Het vertelt je onder andere hoe je op een positieve manier contact met een klant moet leggen, hoe je moet luisteren, hoe je jezelf moet uitdrukken en hoe je de verantwoordelijkheid voor iets moet nemen. Je antwoorden en beslissingen worden door het programma vastgelegd (je krijgt een persoonlijke pincode om ze weer op te kunnen vragen); heb je de hele inhoud van de CD-i met goed gevolg doorlopen dan ontvang je een certificaat.

Het feitelijke programma is op een vlotte manier vormgegeven en erg gemakkelijk te gebruiken. Het wordt gepresenteerd door Marie en Anton, twee al even vlotte types die je duidelijk maken dat technische vaardigheden alleen niet genoeg zijn om het vertrouwen van een klant te winnen en hem te vriend te houden. Enthousiasme en een flinke portie geduld zijn net zo belangrijk. Een keuzeschermbiedt toegang tot vijf verschillende onderdelen: *Gouden Regels*, *Cultuurverschillen*, *Talengids*, *Demo* en *Cursus*.

De vijf

Gulden Regels is de kapstok waar het hele programma aan opgehangen is; in korte, krachtige bewoordingen lees je wat je wel en niet moet doen. Je vindt hier tips als: 'reageer onmiddellijk', 'wees beschikbaar, discreet en neutraal', 'verplaats je voortdurend in de positie van de klant' en 'doe de gast geen belofte als je niet zeker weet dat je hem na kunt komen.' In totaal zijn er 32 van dergelijke adviezen.

Cultuurverschillen biedt een overzicht van de verschillende culturele achtergronden en verwachtingspatronen van bezoekers uit uiteenlopende landen van de wereld, uitgesplitst in Algemeen, Eten en Slapen. Hier kun je ontdekken dat Nederlanders afstandelijk zijn en niet van oorlog, uitspattingen, onrust en onbeleefde opmerkingen houden. Amerikanen zijn snel geïrriteerd en ook snel ongerust en moeten daarom veel aandacht krijgen en vaak gerustgesteld worden. In Spanje houden vrouwen hun meisjesnaam aan als ze getrouwd zijn. Deze sectie bevat maar liefst 140 tips.

In de *Talengids* kun je van een aantal veelgebruikte frasen de vertaling nalezen in een groot aantal verschillende talen, variërend van Frans tot Chinees. Daarbij wordt iedere frase in de betreffende taal duidelijk uitgesproken.

De *Demo* geeft een kort overzicht van de inhoud van de CD-i; dit gedeelte is niet interactief en dient alleen maar ter oriëntatie.

Het onderdeel *Cursus* tenslotte bevat het feitelijke praktijkmateriaal. Hier word je in allerlei netelige situaties gebracht en geïnstrueerd in de meest doeltreffende manier om zo'n situatie tot een goed einde te brengen. In

je 'vuurdoop' sta je achter de balie van een hotel; je hebt iemand aan de telefoon die uitgebreid van je wil weten hoe je vanaf het station bij het hotel kunt komen, terwijl tegelijkertijd twee ongeduldige heren zo snel mogelijk hun rekening willen betalen omdat ze anders te laat op hun afspraak komen. Hoe los je dat op zonder de beller of de twee gasten tegen je in het harnas te jagen? Iedere situatie wordt achteraf teruggekoppeld naar de Gulden Regels.

Internationaal

Klantenservice is een CD-i waar op internationaal niveau aan samengewerkt is en die ook internationaal zal worden ingezet. Het concept is afkomstig van de Infath Groupe. Organisatorische ondersteuning werd verleend door het Management Advies Centrum en de Hoge Hotelschool (beide uit Maastricht), de Gemeente Limburg en de Arbeidsvoorziening Zuid Limburg. Uitgever van de CD-i is het Europese netwerk Qualifortour (Quality for Tourism). De productie heeft plaatsgevonden in het kader van de Europese Commissie Initiatieven *Formation Continue en Europe (Force)* en *Euroform* en de technische realisatie was in handen van het Eindhovense bedrijf Codim Interactive Media. De CD-i zelf zal in verschillende versies verschijnen, waaronder een Engels/Nederlandse, een Engels/Franse en een Engels/Spaanse. Een Digital Video module is niet vereist.

**wees beschikbaar, discreet
en neutraal**

Bedrijf op Schijf

Philipscdi.com

De CD-i-speler van ...

In deze nieuwe rubriek vragen wij
maandelijks een persoon, bekend of
minder bekend, naar zijn mening over

CD-i. We beginnen met een
heel bekende Nederlander.

André Rieu

André Rieu aan de lijn

krijgen is geen eenvoudige

klus. Gelukkig helpen

publiciteitsbureaus en zijn

managementbureau

voortvarend mee en op

een goede dinsdagmiddag

is Mr. Waltz himself

aan de lijn.

CD-i Magazine: Je bent een druk bezet man.
Rieu: Druk, druk, druk. Ik ben net naar Amerika geweest voor een serie promotie-optredens. Ik had dat misschien beter moeten plannen, want het kost zeeën van tijd. Je reist van hot naar haar in zo'n groot land. Maar ja, dat waren oude afspraken die lang geleden gemaakt waren. Ik heb het nu veel drukker dan in de tijd dat ik die afspraken maakte, maar ik hecht eraan om dat soort afspraken na te komen.

Hoe druk heb je het nu?
Ik treed gemiddeld zo'n 5 keer per week op.

We bellen je eigenlijk om je wat vraagjes te stellen over CD-i. Heb je zelf een CD-i-speler?

Ja, die heb ik. Jaren geleden had ik het apparaat al gezien, maar pas onlangs heb ik er één aangeschaft.

Wat vind je ervan?
Ik heb het idee dat er maar weinig software is die ik interessant vind. Speelfilms zijn interessant maar die kun je ook op videotape zien. Ik moet wel zeggen dat het geluid van CD-i vaak goed is en dat vind ik belangrijk. Maar laat ik eerlijk zijn, ik heb er weinig tijd voor en weet ook niet wat er inmiddels zoal is verschenen. Mijn zoontjes gaan over de CD-i-speler, ik kijk er maar weinig naar. Je zou het eigenlijk aan hen moeten vragen,

zij spelen er veel mee. Voor de jeugd leent het systeem zich uitstekend met goede interactieve titels.

Zou je zelf geen interactieve muziekgids willen maken?

Grappig dat je dat vraagt. Ik heb een tijd geleden iemand gesproken die een aardig plan had om met mij een CD-i te maken. Dat lijkt me ook leuk, hoewel ik niet zou weten waar ik de tijd vandaan moet halen. Ik ben op dit moment mijn eigen werkgebied aan het uitbreiden om zo mijn luisteraars met meer componisten in aanraking te laten komen.

Wat vind je ervan dat er op dit moment een discussie plaatsvindt over de wijze waarop jij het publiek kennis laat maken met klassieke muziek?

Weinig. Ik weet dat er een discussie is, maar ik bemoei me daar niet mee. Dat interesseert mij ook niet; ik pak liever mijn viool tevoorschijn en maak muziek.

Van André Rieu zijn inmiddels de volgende Video CD's verschenen:

Strauß & Co

f 49,95 Bfr. 999

André Rieu

Wiener Melange

f 49,95 Bfr. 999

Op 15 juni geeft André Rieu een concert in de Amsterdamse Rai.

Philipscdi.com

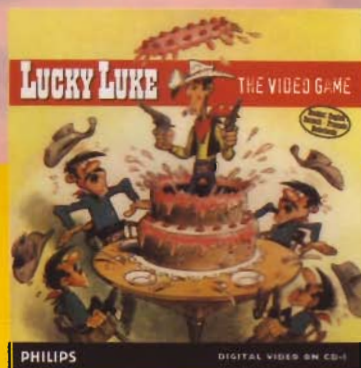
Voor de liefhebbers van shoot-and-run games!

LUCKY LUKE

De tijden veranderen. Lucky Luke is inmiddels iets ouder geworden en heeft daarom jouw hulp nodig om de gebroeders Dalton weer achter de tralies te krijgen. Je zult sneller moeten schieten dan je eigen schaduw om dit spannende avontuur tot een goed einde te brengen.

Lucky Luke is het nieuwste spel van de makers van de topper The Apprentice en zit boordevol razendsnelle animaties. Er zijn maar liefst 24 levels boordevol met schitterende graphics en geluid van CD-kwaliteit. De meertalige gebruiksaanwijzing is, geheel in de geest van onze held, als stripboek geschreven.

Gamepad aanbevolen

Let's make things better.

PHILIPS

SCOOOR NU

Beleef de EK met deze 1^e CD-i met Internet-verbinding

COMPLEET EK-NASLAGWERK OP CD-i MET:

- Informatie over de deelnemende teams
- Geschiedenis EK, WK en Olympische Spelen
- Video-hoogtepunten van het Oranje-team
- Quiz en toto

MET HET CD-i INTERNET-PAKKET ÓÓK VERBINDING MET EK-INTERNET-SITES

• **EXTRA AANBIEDING: f 100,- INTRODUCTIE-KORTING**

bij aankoop van het CD-i Internet-pakket, à f 399,-

Actie geldig vanaf 15 mei t/m 15 juni '96. Alle genoemde prijzen zijn inclusief btw.

f 49,95

...en maak kans op 'n reis voor 2 personen naar de EK in Londen, of één van de 25 echt leren voetballen!

Let's make things better.

PHILIPS